

1944

(KUVITETTU)

TOIMITTI
K. V. T.

SUOMEN LUTERILAINEN EVANKELIUMIYHDISTYS

Neljäskymmeneskuudes vuosikerta. Hinta: 25 mk.

SISÄLTÖ:

Baabelin virtain vierillä, siellä me istuimme ja itkimme Siionia muistellessamme. Pajuihin siellä me ripustimme kanteleemme. Ps. 137: 1, 2.

*

HELSINKI 1944 .

KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ

LAUSE

*

Opeta meitä laskemaan päivämme oikein.

(Psalmi 90.)

Kirjoittanut *Otto Laitinen.*

Sukupolvet täällä vaihtuu,
niinkuin uni katoovat.
Käskystäsi, Herra suuri,
tomuun kaikki palaavat.
Mutta sinä, joka olit
ennen aikain alkua,
pysyt ikiaikaan asti
oman kansas turvana.

Tuhat vuotta edessäsi
on kuin päivä eilinen.
Viivymme vain hetken täällä,
jonkin vuosikymmenen.

Parhaillaankin ollessansa
elämä vain turhuus on.
Verrattu se ruohon kukkaan
on ja linnun lentohon.

Opeta, oi Herra, meitä
oikein aikaa arvaamaan,
päiväin mitta, vuotten kulku
sinun laillas laskemaan.
Anna meidän sydämeemme
aina tosi viisaus,
että kelpaa turvaksemme
syntein anteeksantamus.

Elämämme aamunkoissa
ravitse jo armollas,
nuoruudessa, vanhuudessa
maistaa sinun iloas.
Ja kun, Herra, nöyryytät sä
meitä täällä vaivoilla,
anna, että luonas saamme
kerran riemun taivaassa.

Lapsemmekin, Herra, muista,
että suuret tekosi
myöskin heille, niinkuin meille
aina kalliit olisi.
Sinun laupeutes suuri
autuutemme yksin on.
Menestyä työmme anna
— laske kerran lepohon.

Sana ahdistetuille.

Kirjoittanut *K. V. T.*

Olkaa toivossa iloiset, ahdistuksessa kärsivälliset, rukouksessa kestävät. Room. 12: 12.

Tämä on sanottu varsinkin hädässä oleville, ahdinkoon joutuneille Jumalan lapsille. Sellaisia lienee tämän kirjoituksen lukijoitten joukossa useita. Tuolla makaa sairasvuoteella sellainen. Tuolla istuu kunnalliskodissa rullatuolissa eräs reumatismin runtelema, ahdistettu Jumalan lapsi. Tuolla sodassa keuhkotaudin saanut nuori mies kuumehehkuisin poskin. On niin vaikeata

Varsinkin teitä, mutta myös meitä kaikkia apostoli tarkoittaa: Olkaa iloiset, olkaa kärsivälliset, olkaa kestävät.

Olkaa iloiset, hän sanoo. Olkaa toivossa iloiset. Mitä toivomme? Emme sano: ,,Minä toivon, että Jeesus minutkin kadotetun ja tuomitun ihmisen lunastaisi ja kaikesta synnistä, kuolemasta ja per-

keleen vallan alta vapahtaisi ja päästäisi." Sanomme: Minä uskon sen. Minä olen lunastettu, en kullalla enkä hopealla, vaan Kristuksen kalliilla verellä. Meille ilmoitetaan Jumalan armo ja syntien anteeksiantamus Jeesuksen veressä, ei sitä varten, että toivoisimme: Jospa minäkin sen saisin, vaan sitä varten, että sen uskoisimme ja omistaisimme. Toivon kohteena ei enää ole lunastus, ei syntien anteeksiantamus. Mitä sitten toivomme? Paavali sanoo: „Me olemme uskossa saaneet pääsyn tähän armoon, jossa nyt olemme ja meidän kerskauksemme on *Jumalan kirkkauden toivo*. Kuulitko: Jumalan kirkkauden toivo. Sinä kärsivä veljeni tai sisareni, siirrä katseesi pois nykyisyydestä eteenpäin, tulevaisuuteen, siihen, mikä odottaa sinua. Mitä siellä näet? Eikö sinun täydy ihan räpyttää silmiäsi. Näky on niin ihana ja kirkas. Sieltä loistaa sinua vastaan Jumalan kirkkaus. Ei se loista sinulle vain jonakin saavuttamattomana ihanuutena vaan kuten Paavali sanoo: Meidän kerskauksenamme on Jumalan kirkkauden toivo. Me kerskaamme siitä, että juuri me menemme sinne. Me sanomme kuten Johannes: „Nyt me olemme Jumalan lapsia, mutta ei ole vielä ilmestynyt mitä meistä tulee, mutta me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen ja saamme hänet nähdä sellaisena kuin hän on." Me tulemme hänen kaltaisikseen. Jumalan kirkkaus tulee meihin. Jeesus sanoo: „Isä, sen kirkkauden, minkä sinä annoit minulle, annoin minä heille."

„Hän on tämän alennustilan ruumiinkin kirkastava oman kirkkaan ruumiinsa kaltaiseksi.” Tämä toivo meillä on, katoomattoman, saastuttamattoman ja turmeltumattoman perinnön odotus. Tämä toivo on eräs kristityn sotilaspukuun kuuluva välttämätön osa. Se on kypäri. Paavali sanoo: *„Olkoon kypärinänne pelastuksen toivo.”* Vihollinen voi nykyaikaisessakin sodassa helposti kuolettavasti haavoittaa sinut, jos menet taisteluun ilman tätä pään suojaa. Samoin käy meidän hengellisessä taistelussamme, jos taistelemme ilman pelastuksen toivoa. Me saamme Jeesukseen katsoen, Jeesuksen vereen katsoen rohkeasti sanoa: minä menen Jumalan kirkkauteen, minä menen taivaaseen. Kärsivä, ahdistuksessa oleva veljeni, sisareni, sinulla on loistava tulevaisuus. Ole iloinen, ole toivossa iloinen, ole kesken kärsimyksiäkin iloinen. Pidä kypäri päässä.

Ja sitten: Ole kärsivällinen. Olkaa ahdistuksessa kärsivällisiä. Mutta se on niin vaikeata. Kuinka kärsimättömiksi tulevat, ihan hermonsa menettävät monet niiden kärsimysten tähden, joita esim. nykyinen sota tuo mukanaan. Kun pommituksissa omaisuus menee, kun rintamalla puoliso kaatuu, kun suurien verojen tähden on otettava velkaa. Kuinka tuskallisia ja kärsimättömiä ovatkaan monet sairaat. Sairaanhoitajat saavat sen kyllä kokea. Yhtä mittaa on heidän tähtensä oltava liikkeessä. Heitätkö sinä, Jumalan lapsi, kivellä heitä? Oletko toisenlainen? Oletko ahdis-

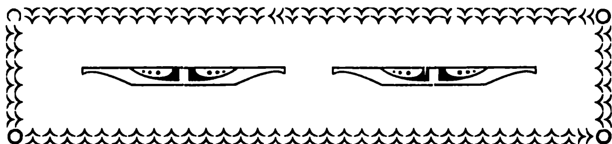
tuksessa kärsivällinen? Varmaan murehdit, kun sitä ajattelet. Sinun täytyy sanoa: sellainen kärsimätön minäkin olen. Ja kuitenkin olet toisenlainen. Ainakin kärsimyksen kestäessä tulet toisenlaiseksi. Paavali sanoo merkillisen sanan: „Ahdistus saa aikaan kärsivällisyyttä, kärsivällisyys koettelemuksen kestämistä, koettelemuksen kestäminen toivoa." Eikö tuo ole merkillinen sana: Ahdistus saa aikaan kärsivällisyyttä. Kun sinä Jumalan lapsena Jumalan edessä hiljennyt, ajattelet, kuka on näiden ahdistusten antaja, muistat: ei mitään tapahdu sattumalta, ei hiuskarva putoa päästäsi ilman taivaallisen Isäsi tahtoa, ajattelet, kaiken tämän takana on Isän käsi, ja kun ajattelet, olenko minä sitten ollut niin kiltti lapsi, ettei Isän tarvitse antaa tällaista kuritusta, etkö ihan häpeä kärsimättömyyttäsi. Sinun täytyy myöntää: Koko hengellinen elämäni oli vaarassa, olin tullut huolimattomaksi, maailmanmieliseksi, uskon liekki oli sammumassa, rakkaus kylmentynyt, iankaikkisen elämän toivon sijaan silmäni oli kiintynyt vain näihin ajallisiin. Huomaat vähitellen: tämä kärsimys on minulle hyvin tarpeellinen. Ole sen tähden ahdistuksessa kärsivällinen.

Ja kolmas kehoitus: *Ole rukouksessa kestävä.* Hädässä oleva köyhä leski käy väärän tuomarin luona pyytämässä: auta minut oikeuteeni. Vaikka hänet yhä uudestaan ja uudestaan karkoitetaan pois, hän tulee yhä uudestaan, kunnes väärä tuomari, kyllästyneenä hänen pyyntöihinsä, auttaa.

Näin Jeesus antaa meille opetuksen, että meidän tulisi aina rukoilla eikä väsyä. Meidän pitäisi uskoa Jumalasta edes niin paljon hyvää kuin tuo köyhä leski uskoi väärästä tuomarista. Hän oli rukouksessa kestävä. Jeesus sanoo: „Eikö Jumala sitten toimittaisi oikeutta valituilleen, jotka yötä ja päivää häntä rukoilevat.” Kun tiedät, että Jumala on Isä ja sinä hänen valittunsa hänen rakkaansa, hänen lapsensa, älä ajattele, että hän turhan tähden kiusaa sinua. Heti paikalla kun ahdistus on tehtävänsä tehnyt ja vaara on ohi, on on ohi myös kärsimysaika. Ole vain kestävä rukouksessa.

Olkaa siis toivossa iloisia, ahdistuksessa kärsivällisiä, rukouksessa kestäviä.

Anna, rakas taivaallinen Isä, meille tällainen toivossa iloinen, ahdistuksessa kärsivällinen ja rukouksessa kestävä mieli tänä ahdistuksen ja koettelemusten aikana.

Vaikka..., ...kuitenkin...

(Ev.-yhd:n johtokunnan puheenjohtajan, teol toht. Lauri Takalan avajaissanat vuosikokouksessa Loimaalla I. VII. 1944.)

V a i k k a pahat tekomme todistavat meitä vastaan, tee työsi, Herra, nimesi tähden; sillä meidän luopumuksemme ovat monet, sinua vastaan me olemme syntiä tehneet. Sinä Israelin toivo, sen vapahtaja ahdingon aikana, minkätähden sinä olet kuin muukalainen maassa, kuin matkamies, joka poikkeaa majaan vain yöpyäkseni? Minkätähden sinä olet kuin tyrmistynyt mies, kuin sankari, joka ei voi auttaa? Ja k u i t e n k i n sinä olet meidän keskellämme, Herra, ja me olemme otetut sinun nimiisi; älä meitä jätä. Jer. 14: 17—19.

Kokoontuessamme tätä vuosikokousta alkamaan me näemme isänmaamme olevan ankaram-

massa ahdingossa kuin kenties milloinkaan aikaisemmin nykyisten sotiemme aikana. Kulunut vuosi — se, jota tämänkertainen vuosikokouksemme varsinaisesti koskee, — oli suurin piirtein rauhallisen työn vuosi. Tosin yhdistyksemme työntekijäin nuorimmat ikäluokat olivat edelleen rintamalla, josta johtuen toimintakin oli rajotettua. Tosin myös yhteytemme Japaniin oli edelleen melko hauras. Asemasota teki kuitenkin sen, että yksi tai toinen saarnamiehemme saattoi rintamalta päästä työlomalle, tai ainakin säännöllisten väliaikojen perästä vuorolomalleen virkistämään evankeliumin julistuksella kotiseudun asujia. Matkusteleminen ei tuottanut sanottavia vaikeuksia. Juhlatulot kasvoivat kuukausi kuukaudelta. Ehkä jossakin yhdistyksemmekin vaikutusalueella — ainakin kansanopistoissa — ilmeni herätystä. Nyt tilanne on koko lailla toinen.

Nykyinen tilanne. Kevättalven poliittiset ponnistukset tekivät rannikkokaupunkien elämän epävakaiseksi ja pakottivat rajottamaan toimintaa. Kannaksella alkanut vihollisen suurhyökkäys on asettanut meidät todellisen uhkan eteen. Karjalan kansan on täytynyt jälleen jättää kotoiset kunnaansa ja samota siirtolaistielle. Yhdessä sen rinnalla muu Suomi odottaa, mitä tuleman pitää.

Mikä asenteemme on oleva tänä päivänä? Eiköhän sama kuin Israelin, kun kova kuivuus vaivasi sen maata?

Synnintunnustus. Mitä mekään muuta voisimme kuin tunnustaa: „Pahat tekomme todistavat meitä vastaan." Eivät vain Venäjä, Englanti ja Amerikka todista meitä vastaan. Niiden todistukset ovat vääriä. Vaarallisempaa on, että meidän omat pahat tekomme ovat todistamassa meitä vastaan. Itse me olemme lausuneet hyviä todistuksia milloin urhoollisuudestamme, milloin sotilaskunnostamme, milloin oikeasta asiastamme. Jokin yksinäinen hyvä todistus on saatu ulkoakin päin. Nämä hyvät todistukset eivät saa vaikenemaan pahojen tekojemme todistusta.

Kansamme synnit ovat sotavuosien jatkuessa pukeutuneet räikeisiin muotoihin. Juopottelu ja irstas elämä ovat sisäisesti mädättämässä ja tuhoamassa puolustuskuntoisuuttamme. Kansallisylpeytemme, keskinäinen vikoilemisemme ja varsinkin suuri suruttomuutemme ovat todistamassa meitä vastaan. Vakava tilanne vaatii meidät tilille.

Emmekö me uskoa tunnustavana, armosta elävänä Jumalan kansana ole tämän tilinteon yläpuolella? Tokko? Eivät meitäkään vastaan todista vain evankeliumin vastustajat. Meidän omat pahat tekomme todistavat meitä vastaan. Ehkä meidän tilillämme on julkisia lankeemuksia tai synnin suosimista. Ainakin siinä on laimeutta ja innostuksen puutetta, voimattomuutta vaikuttaa ympäristöömme, sulautumista tähän maailmaan tai ylimalkaiseen kristillisyyteen tai halua kiistellä — ei aina sanan totuuden — vaan oman kun-

niamme puolesta. Kärjistynyt tilanne on luonnollinen johtopäätös kaikesta tästä. Meidän on pakko tunnustaa Herralle: „Meidän luopumuksemme ovat monet, sinua vastaan me olemme syntiä tehneet.”

Kuitenkin me rohkenemme toivoa Herraan. „Tee työsi, Herra, nimesi tähden.” Älä katso meidän omaan huonoon nimeemme, vaan Sinun hyvään nimeesi!

Jumalan nimi on Herra, jopa „herrojen Herra.” Hän kykenee tekemään tyhjäksi muiden herrojen hankkeet. Hän on „Israelin toivo.” Hengellinen Israel, kastettu ja uskova seurakunta, rohkenee panna toivonsa häneen. Se „toivo ei saata häpeään.” Se sallii meidän toivoa silloinkin, kun ei toivoa ole. Jumalalla on myös nimi „vapahtaja.” Se nimi on avaimena kaikkeen muuhun. Se on sama kuin Jeesus-nimi. Se julistaa meille koko Golgatan lunastustyön. Siinä me kaikki olemme vapahdetut kaikista synneistä. Siinä on toivon ankkuripohja. „Jeesus on minun Herrani, joka lunasti minut, kadotetun ja tuomitun ihmisen, kaikista synneistä, kuolemasta ja perkeleen vallasta.” Kun Herra on kyennyt vapahtamaan kaikista synneistä, kykenee hän myös vapahtamaan kaikesta ahdingosta.

Hädän hetkellä me korotamme vetoavia huutoja Herran puoleen: „Minkätähden sinä olet kuin muukalainen maassa, kuin matkamies, joka poikkeaa majaan vain yöpyäksensä?” On kuin Herra

vain hetkisen viipyisi luonamme taas jättääksensä meidät. On kuin hän olisi kokematon soturi, jonka yllätyshyökkäys tyrmistyttää, „kuin sankari, joka ei voi auttaa."

Kuitenkin Herra on keskellämme, tämän kärsivän, vertavuotavan kansan keskellä, meidän pahaa tehneitten luopiolasten keskellä. „Me olemme otetut sinun nimiisi." Kasteemme on takeena siitä. Mt. 28: 19. Herra on keskellämme, sanassa ja sakramenteissa. Me saamme omistaa hänet vapahtajaksemme, toivoksemme, Herraksemme.

Nytkin me saamme sanoa Herralle: „Älä meitä jätä!" Älä katso meidän pahoja tekojamme! Katso omaa nimeäsi! Älä toimi meidän ansiomme mukaan! Tee työsi meissä! Tee se meissä itsessämme ja meidän kansassamme! Anna meidän olla Sinun työtovereitasi kansamme keskellä! Tee työsi meissä, että voisimme sitä olla! Tee se oman nimesi tähden!

Pastori Karl Hacklin ja Rauman uskonnolliset riennot.

(Esitelmä Hacklinin virkaanasettamisen 100-v.-juhlassa 10/IX 1943, pitänyt toht. Lauri Takala.)

Kotiseudun muistot ovat omiaan kiinnostamaan meitä. Raumalla on tarjona omalaatuisiansa sellaisia. Pitsinnypläys, „merikarhujen” tarinat tai Nortamon „jaaritukset” ovat sellaista, mikä tulee sivullisenkin mieleen, kun hän kuulee Raumaa mainittavan. Moisia muistoja syystä vaalitaan. Uskonnollisiinkin rientoihin sisältyy muistoja, jotka jo pelkästään oman kotiseudun kannalta kiinnostavat. Pysähtyessämme niiden pariin me aivan kuin elämme ne uudelleen. Kenties keksimme niistä jotakin, johon ei ennestään ole huomiomme kiintynyt ja jolla ehkä on arvoa meillekin nykypolven ihmisille. Saamme aivan kuin uutta virikettä. Senpä vuoksi vietetään milloin milläkin seudulla seurakunnallisia vuosisataisjuhlia

tai jonkun merkittävän uskonnollisen johtomiehen muistojuhlia. Tähän vuoteen sisältyy eräitä Fredrik Gabriel Hedbergin nousevaan vaikutukseen liittyviä muistoja. Sellainen oli Pöytyän virkaanasettajaisten 100-vuotisjuhla, jota vietettiin heinäkuun lopulla. Samaa muistojen sarjaa jatkaa tämänpäiväinen juhlamme. Onhan kulunut päivälleen 100 v. Rauman kappalaisen Karl Hacklinin virkaanasettajaisista, jotka niinikään kuuluvat Hedbergin vaikutuksen nousuajan tapahtumiin.

Rauman seudulla tuntuivat ennestään lounais-Suomen varhaisemman herännäisyyden mainingit. 1700-luvun puolivälin jälkeen oli herätys Uudenkirkon pitäjässä syttyen, kiihkoisana hurmosliikkeenä kulkenut paikkakunnalta toiselle julistaen näkyjen ja ennustusten voimalla Kristuksen pikaista tulemista ja kehottaen ihmisiä parannukseen. Hurmosilmiöt jatkuivat 1800-luvun puolella mm. Honkilahden hyppyseuroina.

Taltuttavasti vaikuttivat liikkeeseen sitä lähellä olleet papit: Nousiaisten Achreniukset, Vehmaan kappalainen, postillankirjoittaja Björkqvist, Ulvilan rovasti Ignatius, sekä maallikkojohtajat Matti Paavola Nakkilassa ja Matti Pukanhaava Kankaanpäässä.

Abraham Achrenius vetosi hurmosilmiöitten vastapainoksi raamattuun, kasteeseen ja ehtoolliseen armonvälineinä. Autuuden perustuksena oli Jumalan vanhurskaus. Björkqvist varotti kuohut-

tamasta tunteita ja osasi pitää erillään vanhurskauttamisen ja pyhityksen. „Usko ei ansaitse autuutta, vielä vähemmin työt, yksin Kristus on ansainnut autuuden. Usko on ainoastaan käsi, joka vastaanottaa . . . Kristuksen."

Pukanhaavalle oli Jumalan armo Kristuksessa kaikki kaikessa. Paavola taas kiitti Hedbergin „Uskonopin" „puhdasta evankeliumia" mitä lämpimimmin sanoin. „Näköjä" hän ei pitänyt suuressa arvossa.

Toisaalta Abraham Achrenius saattoi asettaa synnistä luopumisen anteeksiantamusta edeltäväksi ehdoksi, Björkqvist puhui „armonvilauksista" ja Antti Achrenius korosti ulkonaisia jumalisuudenharjotuksia.

Viimeksimainittu ilmiö, eritoten polvillaan, jopa kasvoillaan tapahtuva rukoileminen tuli ajan mittaan luonteenomaiseksi Rauman seudun herännäisyydelle.

Itse Raumalla oli uskollinen seurojen pitäjä räätäli Isak Lemberg, jonka johtamissa, monesti monta tuntia kestäneissä seuroissa rukoukset, veisuu ja kehotuspuheet vuorottelivat.

Hänen työtänsä tukivat veljekset, kauppias Juhana Mikael Ilvan, ja Hacklinin edeltäjä Rauman kappalaisena, Kustaa Ilvan. Kauppias Ilvan, „Polttilan pappa", oli kotikaupungissaan tunnettu vaatimattomuudestaan ja hyväntekeväisyydestään. Hengellisten liikkeitten historiassa hän on huomattu Renqvistin kirjallisuuden ja hänen kä-

sitystensä välittäjänä länsi-Suomeen. Pastori Ilvan piti kuvarikkaita saarnoja, joissa korostettiin puhtaan elämän vaatimusta.

Karl Hacklin, Vesilahdella v. 1814 syntynyt ratsutilallisen poika, joutui heti pappistaipaleensa alkuvaiheessa kosketuksiin herännäisvirtausten kanssa. V. 1837 papiksi vihittynä hän toimi aluksi apulaisena Siuntiossa ja Kirkkonummella. Näillä seuduilla hän kohtasi matkustavana puhujana vaikuttaneen räätäli Fredrik Axbergin aikaisia varhaisemman herännäisyyden jälkivaikutuksia. Ylioppilasmaailmassa eli parhaillaan nousukauttaan Pohjanmaan ja Savon herännäisyys johtajinaan Julius Bergh, Kaarle Kustaa von Essen ja Lauri Stenbäck. Heitä tuki ensinmainitun vanhempi veli, Nurmijärven kappalainen Juhana Fredrik Bergh. Lohjalla taas oli vv. 1834—38 apulaisena aluksi niinikään Siuntiossa toiminut Fredrik Gabriel Hedberg. Yhtäältä tässä herännäispiirissä tuntui Jonas Laguksen ja Paavo Ruotsalaisen enemmän evankeliumia korostava, toisaalta ruotsalaisen Schartaun ankara, kankeaan armonjärjestysasteikkoon pitäytyvä vaikutus.

Kirjoittaessaan Hedbergille 21/11 1837 Hacklin toivoi itselleen perusteellista herätystä, sekä vapautumista synnin ja maailman palveluksesta. „Jos kerran voisin pudistaa synnin ikeen, luopua maailmasta, ottaa ristin päälleni ja seurata Jeesusta, en epäile, että voitto olisi minun.” Jo

silloin Hacklin kiinnitti huomion yksityiseen sielunhoitoon ja varojen keräämiseen lähetykselle.

„Koska pääsen näistä julmista kahleista Jumalan lasten ihanaan vapauteen?” Hacklin 7/6 1838 huudahti. Kuinka hartaasti hän olisi halunnut tulla uskossa yhdistetyksi Vapahtajaansa, mutta hän ei mielestään täyttänyt mm. Jeesuksen asettamaa hengen köyhyyden vaatimusta.

Pari kuukautta myöhemmin (28/8 38) Hacklin epäili, oliko hän ollenkaan herännyt, kun ei voinut sotia syntiä ja maailmaa vastaan. Mitä valtavaa osaa näytteleikään julma itsevanhurskaus! Synninsurunsa hän oli tahtonut tehdä suuremmaksi siinä onnistumatta. Jumala ei ollut kuitenkaan vielä lähettänyt häntä helvettiin.

Näihin aikoihin Luther ilmestyi heränneitten näköpiiriin. Hedberg teki tunnetun Luther-löytönsä. Lutherin Evankeliumipostilla erosi kaikista ihmiskirjotuksista, joita hän siihen asti oli nähnyt ja lukenut. Siitä puuttui järjen mukaan suunniteltu autuudenjärjestys ja säännöt, joita noudattamalla saattoi tulla autuaaksi. Sen sijaan oli siinä niin selvä ja kirkas esitys taivaantiestä, ettei hän moista ollut koskaan nähnyt eikä kuullut.

Hedbergin tekemän löydön vaikutus tuntui hänen toveripiirissään. Hänen kirjeensä johdosta mm. Hacklin sai viettää hengellistä kihlausjuhlaa armoauringon valaistessa hänen sieluaan. Tosin tuntuva ilo katosi, mutta Jeesus ei jättänyt häntä,

ja niin hän sai nauttia rauhaa sydämessään. Tosin hän yhä tarkkaili sisäisiä tuntomerkkejään, mutta hän oli myös oppinut ymmärtämään sanaa paremmin kuin ennen (18/9 1838).

Merkillepantava on Hacklinin tunnustus: „Luther on sangen usein lievittänyt minun ahdistustani." Samoihin aikoihin oli Hacklinissa herännyt ainakin hetkellistä epäilystä Schartauta kohtaan, kun hän oli lukenut erään epäedullisen arvostelun tämän teoksista. Sillä kertaa hän kuitenkin kukisti epäilyksen muistaessaan, ettei sellaisissa asioissa saanut rakentaa ihmisten arvosteluihin, vaan oli koetettava niiden arvoa Jumalan sanan ja oman kokemuksen mukaan.

Toimittuaan jonkin kuukauden Huittisissa, Hacklin v. 1839 muutti kotipitäjäänsä Vesilahdelle. Hän oli oppinut käsittämään saatanan kiusaukseksi sen kuvitelman, että ihmisen tuli olla „niin ja niin särkynyt", kokea „tuntuvampaa synninkatumusta", jotta omilla rahoillaan ostaisi anteeksiantamuksen, joka todellisuudessa oli saatavissa vain „rahatta ja hinnatta." Golgatalla oli vuotanut veri, joka puhdistaa kaikista synneistä.

Vappuna 1843 Hacklin siirtyi Rauman kappalaiseksi kaksi vuotta aikaisemmin kuolleen Kustaa Ilvanin jälkeen. Hedbergistä oli samana keväänä tullut Pöytyän pitäjän apulainen.

Hedberg oli sillä välin oppinut tuntemaan herännäisyyden varjopuoliakin — ei ainoastaan rukoilevaisuuden, jota Paavo Ruotsalaisen kannat-

tajat sen ulkonaisten harjotusten vuoksi pitivät „tekopyhyytenä" — vaan myös Savon ja Pohjanmaan herännäisyyden. V. 1839 hän jo oli lausunut Savon heränneitten opin jokapäiväisestä parannuksesta maistuvan enemmän lailta kuin evankeliumilta. Armon tuntuvien todistusten puuttuessa tuli näet armotetun sielun pitää itseään armosta osattomana, jotta laki saisi kurittaa hänet Kristuksen luo. Hänen sovintotyöstään ei saanut ammentaa lohdutusta, ennenkuin Jumalan Henki antoi tuntuvan todistuksen.

Oleskeltuaan jonkin aikaa Oulussa Hedberg jälleen joutui toteamaan aikansa herännäisyydessä epäuskon hengen, joka vei monta vapautettua sielua Kristuksen luota takaisin Mooseksen luo. Armotettu ihminen ei näet saanut taukoamatta pitäytyä Kristukseen. Pieninkin erehdys teki hänet kadotetuksi, jonka täytyi kovalla ponnistuksella etsiä armo.

Omissa virkaanasettajaisissaan, jotka pidettiin Pöytyällä heinäkuun lopulla 1843, Hedberg lausui: „Monituisia kertoja olen jo elävällä tavalla kokenut, ettei mikään muu voi tyydyttää omaatuntoa tahi tehdä meitä varmoiksi Jumalan armosta ja syntien anteeksiantamuksesta kuin ainoastaan se, että uskossa otetaan vastaan ja omistetaan evankeliumin todistus siitä sovinnosta, joka Kristuksessa Jeesuksessa jo on tapahtunut." Hedbergin tunnustus vaikutti vapauttavasti moneen läsnäolijaan. Palatessaan kotiin he toivat

mukanaan heille selvenneen evankelisen käsityksen.

10/9 1843 vietettiin Raumalla Hacklinin virkaanasettajaisia. Tilaisuuden isännästä oli aikaisemmin kerrottu, etteivät hänen saarnansa olleet „kylliksi suolattuja." Siten lienee viitattu niiden evankeliseen sävyyn.

Paitsi Hedbergiä matkusti Raumalle mm. Vampulan kappalaisen apulainen Karl Henrik Lindfeldt, joka Hedbergin selvitysten ja Lutherin kirjojen nojalla oli käsittänyt, että ristillä oli maksettu kaikki hänen syntinsä ja että hänellä sellaisenaan oli osallisuus Kristuksen armoaarteisiin. Olipa hän jo taistellut euralaisten „tekopyhien" paastoharjotuksia ja itsekidutuksia vastaan.

Myös oli saapuvilla kaksi Raumalla syntynyttä pappia: Porin kappalaisen apulainen, Johan Vilhelm Blom, ja Kalvolan väliaikainen saarnaaja, myös Rauman kappalaisen apulaisena toiminut Johan Efraim Ahlgren.

Edelleen olivat saapuvilla myös Lutheriin kiinnostunut Alastaron v.t. kappalainen Viktor Adrian Bergroth, Hacklinin kotipitäjän, Vesilahden, miehet: innokas herännäispappi, Gustav Hackstedt ja nimismies G. Salvin sekä Uudenkaupungin pastori, Karl Heikel.

Raumalla ei enempää kuin Pöytyällä itse virallinen virkaanasettamistoimitus ole jättänyt muistoa historiaan. Sen sijaan on tullut huomatuksi

juhlallisuuksia seuranneen päivän iltana käyty keskustelu. Se koski vanhurskauttamisen jälkeistä elämää. Paavo Ruotsalainen oli aikoinaan Hedbergin tiedustelun johdosta käsitellyt kysymystä kirjotuksessaan „Oikeista ja petollisista kristityistä jälkeen vanhurskaaksi tekemisen." Paavon mukaan petolliset kristityt, joilla hän nähtävästi tarkotti mm. rukoilevais-renqvistiläishenkisiä heränneitä, omistavat uskon itselleen väärällä tavalla harjottaen kiivaasti jumalisuutta — mutta ilman Kristusta. Oikea kristitty „kaipaa, suree, murehtii ja ikävöitsee" uskaltamatta ilman sisällistä tuntoa kulkea askeltakaan pyhityksen tietä. Mainittua tuntoa vailla ollessaan hän ei pidä itseään epäuskoisena eikä oikeanakaan kristittynä. Jokapäiväinen asiansa uudistaminen armoistuimen edessä oli Paavolle tärkeä.

Rauman keskustelussa Hedberg teki kysymyksen: „Kuinka tulisi menetellä, ettei v a n h u r s k a u t t a m i s e n j ä l k e e n joutuisi salaisesti luottamaan e n t i s i i n k o k e m u k s i i n ja n y k y i s e e n p y h i t y s h a r j o t u k s e e n sekä siten menettäisi armoa ja vanhurskautta Kristuksessa?" Useimpien annettua vähemmän tyydyttäviä vastauksia past. Lindfeldt lausui aivan Hedbergin vakaumuksen mukaisesti, „että ainoastaan alituiseen uudistettu luottamus yksin Jumalan armoon Kristuksessa saattoi varjella sielun hienolta omanvanhurskauden harhatieltä, jolle niin monet todella heränneet ja armotetut sielut jäl-

jestäpäin eksyvät" Tässäkin siis korostettiin uudistumisen tärkeyttä, mutta ei kaivaten ja murehtien tapahtuvana sisällisen tunnon etsimisenä, vaan alituiseen uudistettuna luottamuksena Jumalan armoon Kristuksessa.

Lindfeldtin lausuntoa vahvistaakseen Hedberg terotti, kuinka välttämätöntä oli nyt ja aina edelleen omaan arvollisuuteen tai arvottomuuteen katsomatta uskoa Jumalan armo Kristuksessa sekä täydellä todella omistaa se itselleen. — Ei siis tarvinnut jäädä epävarmana odottelemaan, vaan sai omistaa armon viivyttelemättä.

Lisäohjelmanumerona luettiin maisteri K. K. von Essenin kirje, jonka hän oli lähettänyt Hedbergille palattuaan Pöytyän virkaanasettajaisista Helsinkiin ja jossa hän kertoo, kuinka Jumala siellä oli antanut hänelle koittaa ennen tuntemattoman valon, nim. evankeliumin salaisuuden tuntemisen ilman minkäänlaista lain sekotusta. Sitä, että hän oli uudestisyntynyt ihminen, jonka kanssa perkeleellä ei ollut mitään tekemistä, hän ei kokenut sydämen tuntemuksella, vaan aivan yksinkertaisesti siten, että hän päällä ja ymmärryksellä tarttui armolupauksiin ja otti ne itselleen. Vihollista vastaan hän kerskasi, että hän on syntinen ja että Kristus on publikaanien ja syntisten ystävä.

Akianderin teoksessa Suomen uskonnollisista liikkeistä kuvaillaan eloisasti edelläkerrotun vai-

kutusta virkaanasettajaisvieraisiin. Toinen toisensa jälkeen hypähti ilosta seisomaan. Vilkasta liikehtimistä syntyi. Monet ottivat sanan vastaan uskolla ja sydämen riemulla. Joku sanoi: miksi ei kukaan ole ennen sanonut meille tätä? Toinen itki ja vapisi ilosta sekä syleili veljeään lausuen: „Voi, rakas ystävä! En koskaan ole ajatellut, että Kristus olisi niin armollinen sellaista syntistä kohtaan ja että kristillisyys olisi niin autuas asia!” Joku taas valitti, ettei siihen asti ollut tuntenut autuuden tietä, vaan että oli alituiseen kärsinyt oman kelvottomuuden aiheuttamaa omantunnon levottomuutta. Sanalla sanoen: itsekukin käsitti Kristuksen autuuden ainoaksi perustukseksi, jonka Jumala oli kaikille lahjoittanut ja sinetöinyt. Elämäntuulahdus kosketti koko seuruetta, niin että tuskin maltettiin levolle lähteä.

Past. Hackstedt kuvaili jälkeenpäin Raumalla kokemaansa siten, että hän lauantaina ajatteli suunnilleen näin: „Jumala ei tahdo sinua — sinä et välitä Hänestä”, sunnuntaina enimmäkseen: „Jumala tahtoo sinut — mutta sinä et Häntä”, maanantaina: „Jumala tahtoo sinut, olisin toivonut uskovani Jeesukseen, mutta en voinut”, tiistaina: „Jumala tahtoo sinut, minä en voinut sanoa vastaan.” Päivällisaikaan hänelle valkeni. Joskaan ei riemu kestänyt kauan, oli hänellä kuitenkin Jumalan sana ja Eräs, jota kutsutaan syntisten Vapahtajaksi.

Nimismies Salvin rohkeni Rauman tapahtuman

jälkeen juristitoveriensakin piirissä tunnustaa Kristusta.

Rauman virkaanasettajaiset antoivat vauhtia kehitykselle, mikä seuraavana kesänä johti evankelisen liikkeen lohkeamiseen herännäisyydestä.

Virkaanasettajaistensa jälkeen Hacklinkin vahvistui uskossa siihen Jumalaan, joka oli antanut ainoan Poikansa maksamaan, pyyhkimään ja ottamaan pois meidän syntimme. Hän kirjotti: „Ja koska nyt meidän syntimme ovat pois otetut, niin eiväthän ne voi meitä vahingoittaa eivätkä kadottaa, kun me uskomme rakkaaseen Herraamme Jeesukseen Kristukseen, joka on rakastanut meitä ja antanut itsensä meidän syntiemme edestä. Tähän tahdon luottaa, vaikka synti painaa, laki syyttää ja omatunto tuomitsee minua, sillä evankeliumi opettaa minut tuntemaan tämän miehen, jonka nimi on Jeesus, Jumalan Poika, korkeasti ylistetty iankaikkisesti, joka on tullut kiroukseksi minun edestäni ja valmistanut minulle siunauksen, vanhurskauden, elämän ja autuuden."

Hacklin tunnusti, että me vielä sangen vähässä määrässä olemme varustetut armon, väkevyyden ja rakkauden P. Hengellä, koska epäusko, itsekkyys, oman kunnian pyynti ja muut lihalliset tarkotukset niin helposti sotkeutuvat pyrkimyksiimme. Mutta sittenkään hän ei heittänyt pois lohdutusta: „Jos joku syntiä tekeekin, niin meillä on Puolustaja Isän tykönä, Jeesus Kristus, joka on

vanhurskas. Ja hän on meidän syntiemme sovitus, eikä ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien." Kasteessa meille lahjotettu autuus kuuluu jo nyt meille, ja sen täytyy iankaikkisesti olla kiistämätön omaisuutemme, jos vain uskossa tahdomme ottaa sen täyteen omistukseemme.

Hacklinin rinnalle ilmestyi evankeliumia saarnaamaan ja „epäuskoa tuomitsemaan" merikapteeni Berndt Vilhelm Birgstedt. V:n 1844 tammikuussa hän ylioppilas Gustav Dahlbergin seurassa kävi Hedbergin toimeksiannosta Paavo Ruotsalaisen luona Nilsiässä. Paavo terotti heille, ettei saanut „ryöstää itselleen uskoa ulkona laillista järjestystä." Järjestys taas oli se, että ihmisen piti sanaan „krossaamisen" sijasta ikävöidä siksi, kunnes hänen sydämessään kävi valo, „vähäinen armon vilaus Herralta." „Vastoin omaatuntoa et mahdakkaan uskoa!" varotti Paavo. Nilsiän matka muodostui evankelisen käsityksen kannattajille pettymykseksi.

Masentavaa oli Hacklinin vähän myöhemmin kuulla, että pohjalaisetkin olivat yhtenä miehenä asettuneet „Kristuksen armorikasta evankeliumia vastaan" kutsuen sitä „hullujenhuone-evankeliumiksi." Samalla heissä kuitenkin toteutui sana: „Me saarnaamme ristiinnaulittua Kristusta, joka on juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus." Hacklin iloitsi joka tapauksessa siitä, että olivat ohi ne „Midianin päivät", joina pohjalaiset isät

olivat ihmissäännöillään harjoittaneet hirmuhallitusta heidän omissatunnoissaan.

Hacklinin ja Birgstedtin toiminta synnytti Raumalla vilkasta liikettä. Kaupunkilaisia liittyi „evankeliumin oppilaina" profeetalliseen sanaan pitäytyen odottamaan ahdingossakin kointähden koittoa. „Kuinka hauskaa ja ilahduttavaa onkaan, että sana otetaan vastaan ja uskotaan!" kirjotti Hacklin. Herra lisäsi seurakuntaa huomattavasti niillä, jotka uskoivat.

Todistuksena evankeliumin voimasta oli mm. porvari Johan Henrik Östringin lähtö täydessä autuuden varmuudessa.

Maisteri Johan Christian Paqvalin, kauppias Ilvanin vävy, joka 1. VIII. 1844 oli aikeissa matkustaa Tammisaareen suorittamaan näytteitä alaalkeiskoulun rehtorin virkaa varten ja joka toimikin siinä virassa Raumalla vv. 1845—57, oli „evankeliumin yksinkertaisessa valossa." „Hänen nuhteeton elämänsä, uskonnollisuutensa, huomattavat hengenlahjansa, hyvä esityskykynsä ja ahkeruutensa hankki hänelle kaupunkilaisten suosion ja kunnioituksen. Oppilaat edistyivät loistavasti, „todistetaan Rauman kaupungin historiassa."

Elokuussa 1844 Hedbergiä odotettiin Lapin pitäjässä vietettäviin, aikaisemmin mainitun J. V. Blomin virkaanasettajaisiin ja lokakuussa samana vuonna Raumalle laivuri Johannes Ruuthin ja raatimiehen tyttären, Edla Charlotta Hanssonin

häihin. Olihan Hedberg ensiksi sytyttänyt paikkakunnalle evankeliumin kirkkaan valon.

Hedbergin „Uskonoppi" oli oivallisena tukena Hacklinin suulliselle julistukselle.

Uskon koettelemukseksi muodostui Hacklinille uskonveljen, kauppias Nils Magnus Canthin lankeemus vanhaan juoppoudensyntiinsä. Saatana näytti papille tämän esimerkin valossa, millaisia hedelmiä evankeliumin saarna kantaa, ja tahtoi saada hänet sulkemaan tien armoistuimelle. Hän torjui hyökkäyksen vetoamalla siihen, että, joskin evankeliumista väärinkäyttämällä sitä tulee muutamille surman haju kuolemaksi, onhan aina niitäkin, jotka tarvitsevat sitä lohdutukseksi ja kohennukseksi säikähtyneille omilletunnoilleen, joita laki, synti ja saatana alituiseen vaivaavat. Canthkin alkoi paeta armoistuimen luo opetellen muiden ystävien mukana taitoa ottaa keskellä syntiä ja epäuskoa vastaan sanassa oleva Jumalan todistus ja sai sydämessään kokea sanan jumalallista voimaa.

Birgstedtissä ilmeni hänen v. 1845 muutettuaan Pornaisiin taipumusta käsitykseen, jonka mukaan pakanakristityt ovat vapautetut noudattamasta 10 käskysanan lakia. Sittemmin selventäessään ajatuksiaan hän tunnusti ns. lain kolmannenkin käytön, joskaan hän ei sallinut lain ratkaista Jumalan mielialaa syntistä kohtaan.

Hacklin kallistui myös eräänä aikana antamaan kannatustaan sille mielipiteelle, ettei uskovalla

ole lain kanssa mitään tekemistä ja ettei uskova enää tee syntiä. Hedberg ei kuitenkaan ottanut „Hacklinin filosofiaa" kovin raskaasti. Hacklin kirjottaakin, että Hengen sytyttämä Jumalan Pojan tunteminen kykenee taivuttamaan sydämemme pakottamattomaan ja vapaaehtoiseen rakkauteen lähimmäistä kohtaan. Siten usko vaikuttaa sen, että lain vaatima vanhurskaus itse asiassa — joskin heikkona alkuna — täyttyy niissä, jotka uskovat.

Evankelisten pappien suunnittelemaan saarnakirjahankkeeseen Hacklin oli valmis osallistumaan.

Hacklinin esimies, rovasti Frans Mauritz Ljungberg, „1800-luvun huomattavin sielunpaimen Raumalla", anoppinsa välityksellä Nousiaisten herännäisyyteen kosketuksissa ollut pappi, osotti alkuaikoina joskus tyytymättömyyttä kappalaistaan kohtaan. Vastustusmieltä ilmeni myös seudun „tekopyhissä" ja suruttomassa maailmassa. Kansa yleensä rakasti innokasta sananjulistajaa ja ystävällistä pappia. Opettaja Helomaa muistelee lapsuutensa ajoilta Hacklinin joulusaarnan sattuvia sanoja.

Ns. Itämaisen sodan mainingit tuntuivat Raumallakin heinäkuussa 1855. Birgstedtin kerrotaan antaneen kirkontornista punaisella lipulla kaupunkilaisille merkin vihollislaivaston saapumisesta kaupungin edustalle. Hacklin seisoi omistamansa Anundila nimisen talon portilla katsele-

massa, kuinka hätääntyneet ihmiset riensivät pois kaupungista. Pari päivää myöhemmin häneltä ilmestyi tapahtumaa kuvaileva 12-säkeistöinen runo, jossa hän mm. lausuu:

„Nyt myös Suomen nuori väki
saapi tulikasteensa.
Vuosi sitten Rauma näki
heidän alkuhankkeensa.
Jalouskin isäin vielä
Elää heissä sotatiellä. — — —

Kahden kovan hetken alla
surmannuolet ulvovat.
Silloin halull' hartahalla
monet huulet huutavat:
Anna, Herra voitto vielä,
älä meiltä kättäs kiellä.

Jopa saadaan kohta kuulla:
Sota on nyt loppunut.
Kaikki kiittää riemusuulla:
Karvaakaan ei katkennut.
Käsissäs meit' Herra kannoit,
uljaillemme voiton annoit. — — —"

4 vuotta ennen kuolemaansa Hacklin oli rov. Ljungbergin ja past. Reinforssin mukana vihkimässä Rauman hautausmaata puhuen sanoista: „Hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, saavat kuulla Ihmisen Pojan äänen."

Lähtöhetki koitti Hacklinille hänen ollessaan vasta lähes 44 v:n ikäinen 8/11 1857. Hänen jäähyväissaarnaansa, jossa hän sanoi: „Olen viimeistä kertaa teidän edessänne", uskovaiset pitkän aikaa iloiten muistelivat. Muutamaa päivää ennen lähtöänsä hän vakuutti: „Minä elän ja kuolen sen opetuksen uskossa, jota olen Rauman seurakunnalle opettanut."

Hacklinin aikalaisia oli pitsikauppias H. Lindbom, joka matkusteli Ruotsissa ja Suomessa ja oli kiinnostunut sellaisestakin kuin ehdollista synninpäästöä koskevasta kysymyksestä.

Vehmaan kappalainen, Viktor Maurits Roslin kävi 60-luvulla Raumalla rohkaisemassa Hacklinin seuraajaa, alakuloisuuteen taipuisaa Blomia. Roslinin luona taas vierailivat raumalaiset: kelloseppä Stenvall, maalari Granholm sekä suutarimestari Berglund ja Lindroos. Uskovia kuohuttivat kysymykset: 1) Onko lain vielä uudestisyntymisen jälkeen hallittava lihaa? ja 2) onko uskova syntinen vain tunteessa vai myös olemuksessaan?

Rauman historiassa mainitaan Hacklinia „tunnolliseksi tehtävissään ja vaatimattomaksi olemuksessaan", hän „nautti suurta suosiota seurakuntalaistensa keskuudessa." Hänen siunauksellisen työnsä vaikutukset ovat ulottuneet jossakin suvussa jonkun hänen luonaan palvelleen kotiapulaisen välityksellä monta polvea eteenpäin. Kau-

niisti on past. Blom runoillut hänen hautakiveensä:

„Hän todell' tunsi Herran ja eli armosta,
kans' kaitsi kallist' laumaa selvällä sanalla.
Pois pääsi vihdoin rauhaan, lepäämään
vaivoistaan,
Ylkänsä yhteyteen, kun halas halulla.
Sen armaan Herran haltuun ja hyvään
hoitohon
Tänn' jätti seurakunnan ja rakkaan puolison."

Evankelisen liikkeen historiassa Hacklin muistetaan ennen kaikkea niiden virkaanasettajaisten isäntänä, joissa vanhurskautetuille terotettiin, että ainoastaan uudistettu luottamus yksin Jumalan armoon Kristuksessa saattoi varjella sielun hienolta omanvanhurskauden harhatieltä.

Rovasti Richard Bonsdorff.

Kirj. rovasti Julius Lindberg.

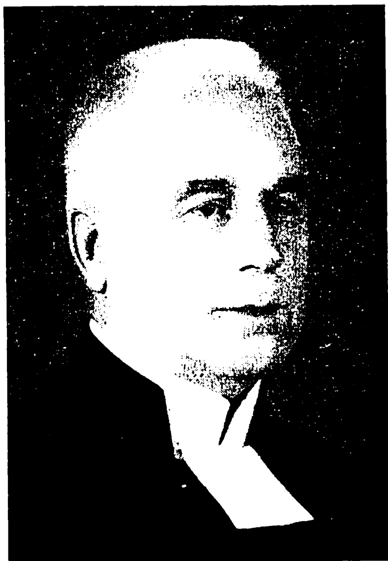
Kesäkuun 25 p:nä 1943 kuoli Siuntion kirkkoherra, rovasti Richard Bonsdorff. Hänen mukanaan poistui eräs kirkkomme uskollisimpia työntekijöitä.

Karl Richard Bonsdorff syntyi Jyväskylässä lokakuun 14 p:nä 1872. Isä Karl Robert Bonsborff oli lehtori Jyväskylässä. Äidin nimi oli Emilie Forsell, aikaisemmassa avioliitossa Borgström. Richard kävi ensin koulua Jyväskylässä ja oleskeli kesäisin velipuolensa maatilalla Padasjoella. Muutenkin hän loma-aikoina matkusti sinne ja hänen oli tapana kutsua Padasjoen kotia toiseksi kodikseen. Parhaat lapsuusmuistonsa oli hänellä Padasjoelta. Viimeisen kouluaikansa hän vietti Helsingissä, jossa kävi suomalaisen normaalilyseon, josta tuli ylioppilaaksi toukok. 25 p:nä 1891. Nuorten tavoin hän eniten piti seuraelämäs-

tä ja herätti komean ulkomuotonsa ja kohteliaan olentonsa sekä lauluäänensä tähden huomiota. Hän lauloi Y. L:ssä.

Hänen serkkunsa, kirjailijatar Maila Talvio, johon itseensä oli vaikuttanut se herätys, mikä siihen aikaan havaittiin Helsingissä, neuvoi häntä käymään rippikoulun Elis Bergrothin edessä, joka suureksi siunaukseksi vaikutti Helsingissä. Rickhard seurasikin hänen neuvoaan. Rippikouluaika tuli hänelle herätysajaksi. Hän tuli levottomaksi sielustaan ja löysi rauhan Vapahtajassa.

Hän hylkäsi nyt kaikki huvit ja hänet valtasi halu saada tehdä jotain sen Vapahtajan hyväksi, jonka hän oli löytänyt. Hehkuvalla innolla hän alkoi todistaa Jeesuksesta ja julistaa Jumalan sanaa kanssaihmisilleen. Hän alkoi lukea teologiaa ja harrasti erityisesti hebreaa ja kreikkaa voidakseen perehtyä raamattuun alkukielellä. Valmistaviin opinto-aineisiin kuului myös filosofia ja muita humanistisia aineita, mitkä eivät suorastaan koskeneet kristillistä elämää. Se raamatun kritiikki, mikä ilmeni raamatun kieliä opiskellessa, ei häntä miellyttänyt. Suoritettuaan jumaluusopillisen alkututkinnon, jätti hän jumaluusopilliset opiskelut ja liittyi vapaakirkollisiin, joiden joukossa hän oli löytävinään enemmän hengellistä elämää. Toverit säälittelivät, että sellainen kyky menisi kirkolta hukkaan, mutta he olivat oppineet tuntemaan hänen luonteensa, joka vaati kaikki tai ei mitään. Vapaakirkollisissa piireissä

Rovasti Richard Bonsdorff.

hänet otettiin ilolla vastaan. Missä hän saarnasi, syntyi hänen julistuksensa vaikutuksesta herätystä. Vapaakirkollisena saarnaajana hän matkusti sekä suomen että ruotsinkielisillä seuduilla, voitti monia Herralle Jeesukselle, mutta joutui myös monasti kärsimään pilkkaa ja vainoa. Kerran muutamat henkilöt panivat toimeen väijytyksen ja tahtoivat suorastaan surmata hänet, mutta Jumala pelasti hänet.

Eräällä näistä matkoistaan hän tuli Lahteen. Hän oli jo silloin niin kuuluisa, että suuret jou-

kot virtasivat kuulemaan häntä. Eräs kirkkoherrantytär Maria Alina Snellman Kymistä, joka oleskeli Lahdessa, päätti käydä näissä kokouksissa, vaikkei hänellä ollut mitään erikoisia kristillisiä harrastuksia. Jumalan sanan totuus valtasi hänet, ja hän tuli todelliseen kääntymykseen. Hän tutustui myös vapaakirkolliseen saarnaajaan, nuoret tunsivat vetoa toisiinsa ja päättivät yhdistää kohtalonsa. Vuonna 1896 he viettivät häänsä. Bonsdorff pyysi saada pysyväisen saarnaajantoimen, ja hänet määrättiin Vaasaan, missä hän vaikutti suureksi siunaukseksi. Vaasassa syntyi kaksi tytärtä. Lyhyehkön oleskelun jälkeen Oulussa muutti Bonsdorff Helsinkiin, ja työskenteli siellä Vapaakirkossa, mutta samalla N. M. K. Y:ssä, jossa yhdistyksessä hän jo opiskeluaikanaan Helsingissä oli pitänyt uskonnollisia puheita ja ottanut osaa lauluun. Jumalan sanaa tutkiessa oli sovitusoppi luterilaisessa hengessä yhä enemmän hänelle selvinnyt. Hän näki, että objektiivisen Golgatan työn täytyi olla subjektiivisen pelastuksen perustuksena. Hänen julistuksensa sai useimmiten luonteen, minkä apostoli ilmaisee sanoilla: „Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa.” Myöskin se, mikä merkitys kristillisellä kasteella on syntisille ihmisille, selvisi hänelle. Hän alkoi terottaa uudestisyntymistä kasteessa. Niin hän jätti vapaakirkon sekä alotti jumaluusopilliset lukunsa uudestaan. Tänä aikana hän asui appiukkonsa luona Kymis-

sä ja auttoi häntä saarna- ja sielunhoitajatoimessa. Hän esiintyi usein Helsingissä Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen rukoushuoneissa. Epäillen suhtautuivat monet häneen, mutta kuultuaan hänen julistavan puhdasta evankeliumia, iloitsivat, että olivat saaneet puhujan, joka selvästi ja rohkeasti esitti sovinto- ja kasteoppia. Hän sai todellisia hyviä ystäviä evankelisen herätyksen saaneitten piireissä.

Hänet vihittiin papiksi toisena päivänä tammikuuta 1905 arvosanalla: laudatur. Hänet määrättiin ensin kirkkoherran apulaiseksi ja sitten v.t. kirkkoherraksi Kymiin. Siellä syntyi hänen poikansa. Pastoraalitutkinnon hän suoritti heinäkuun 9 p:nä 1907 ja valittiin neljäntenä vaalisaarnaajana Siuntion kirkkoherraksi maaliskuun 19 p:nä 1908. Virkaan hän sai astua samana vuonna. Nyt alkoi hänelle vilkas toiminta samassa seurakunnassa. Jumalanpalveluksissa hän kaunopuheisesti saarnasi ristiinnaulittua Kristusta. Hän kokosi ihmisiä raamatunselityksiin, joita pidettiin tuvissa ja kansakouluilla. Lukusijoja pidettiin ja ne muuttuivat todellisiksi juhlahetkiksi. Rippikoulua hän tahtoi pitää niin, että lapset oppisivat Jumalan sanaa ja että heistä tulisi ratkaisun tehneitä ihmisiä. Nuorisolle hän perusti laulukuoroja ja johti yhteen aikaan torvisoittokuntaa. Kaiken tarkoituksena oli tutustuttaa seurakuntalaiset Jumalan teihin ja kristillisesti kasvattaa heitä. Pakana- ja merimieslähetysompeluseuroja perus-

tettiin ja pyhäkouluja pantiin toimeen. Siuntiossa syntyi nuorin tytär.

Vuoden 1/6 1913 — 1/6 1914 Richard Bonsdorff oli virkavapaa ja toimi Suomen Merimieslähetyksen matkasaarnaajana. Siinä ominaisuudessa hän matkusti ympäri maata ja keräsi varoja merimieslähetykselle sekä saarnasi Vapahtajastaan suurille joukoille. Hän toimitti Merimiehen Ystävää ja Sjömansvänneniä. Myös julkaisi hän 134 psalmin selityksen nimellä „Öinen temppelipalvelus" sekä suomen- että ruotsinkielellä. Mutta matkasaarnaajan toimi rasitti häntä. Hän palasi seurakuntaansa ja jatkoi työtään siellä. Uskollisesti hän samalla innolla ja harrastuksella teki työtä alati julistaen Kristusta. Hän ei väsynyt sinäkään aikana, jolloin osa seurakuntalaisista luopui hänestä, kun pitivät, että hän liiaksi oli taipunut vasemmiston puolelle. Viimeisinä aikoina hänen ollessa myös suojeluskuntapappina ja hänen kulkiessaan viemään kuolinsanomia kaatuneitten omaisille, hänen sielunhoitajaominaisuutensa tulivat täysiin oikeuksiinsa. Ei kukaan niin kuin hän voinut lohduttaa surevia, ei kukaan niin kuin hän osannut johdattaa heitä sielujen parhaan ystävän Jeesuksen Kristuksen luo.

Uusi, koko ruotsinkielistä Suomea käsittävä työ oli auennut hänelle pyhäkoulutyössä. Hän oli aina ollut kiinnostunut koulusta. Eräs niistä työhaaroista, jotka vapaakirkolliset piirit olivat ottaneet käytäntöön, oli pyhäkoulu, jonka ensi

kädessä oli oltava lasten hartaushetki. Yhdessä lämpimän pyhäkouluystävämme, neiti Bertha Hermanssonin ja muutamien muiden asiaan innostuneiden kanssa Bonsdorff v. 1916 perusti Etelä-Suomen Pyhäkouluyhdistyksen, joka sitten uudestaan järjestettiin käsittämään koko ruotsinkielisen Suomen. Hän tuli yhdistyksen puheenjohtajaksi ja pysyi siinä ominaisuudessa myöskin yhdistyksen muodostuttua itsenäiseksi yhdistykseksi v. 1925 nimellä: Suomen Ruotsalainen Pyhäkoululiitto (Finlands Svenska Söndagsskoleförbund). Kaikella sillä tarmolla, mikä oli hänelle ominaista, antautui hän tähän tehtävään. Erityisesti hän pani huolta opettajien valmistamiseen. Voidakseen ohjata pyhäkouluopetuksen pedagogiseen, lastensielua ymmärtävään suuntaan, teki hän opintomatkoja Englantiin ja Saksaan. Suurissa pohjoismaisissa pyhäkoulukokouksissa Oslossa, Helsingissä ja Tukholmassa oli hän mukana johtajana ja huomiota herättävänä puhujana.

Perheenisänä Bonsdorff oli hyvä ja sydämellisesti kiintynyt omaisiinsa. Hänen sydämellinen olentonsa ja syvä humorintajunsa antoivat yhteiselämälle kodissa valoisan leiman. Eräs hänen tyttärensä kirjoittaa: „Pienestä pitäin muistan, kuinka hänen sydämelleen oli tärkeätä, että se usko, mikä hänellä oli, tulisi myös juurrutetuksi hänen lapsiinsa. Rukouksessa hän uskollisesti taisteli omiensa puolesta.”

Hänen uskollisen puolisonsa pitkäaikainen sai-

raus ja hänen kuolemansa saattoivat hänet yksinäiseksi. Muutaman vuoden hän kesti yksinäisyyttä, mutta sitten meni uusiin naimisiin leskirouva Gerda Berglundin, o.s. Tengström, kanssa, joka vain muutaman kuukauden sai pitää miehensä. Sairasvuoteella hän ja tyttäret hellästi hoitivat puolisoa ja isää. Hänen vävynsä todisti hänestä haudalla: „Niiden vaikeiden kärsimysviikkojen aikana, mitkä hän ennen kuolemaansa sai läpikäydä, tuli taivaan kirkkaus häntä yhä lähemmäksi, ja hänen sielunsa vapautui yhä enemmän tästä maallisesta. Kuolema oli häneen nähden menettänyt kärkensä ja oli vain portti iäiseen elämään." Hautajaisissa allekirjoittanut puhui 2 Tim. 4: 7 johdolla, sanoista: „Minä olen hyvän kilvoituksen kilvoitellut, juoksun päättänyt, uskon säilyttänyt. Tästedes on minulle varattuna vanhurskauden seppele, jonka Herra, vanhurskas tuomari, on antava minulle sinä päivänä, eikä ainoastaan minulle, vaan kaikille, jotka hänen ilmestymistään rakastavat." Piispa Max von Bonsdorff toimitti ruumiinsiunauksen, kuuden papin assisteeraamana, puhuen siitä, kuinka Jeesus opetti opetuslapsilleen, kuka on suurin taivasten valtakunnassa. „Hän otti lapsen, asetti sen heidän keskelleen ja sanoi: Totisesti minä sanon teille: Ellette käänny ja tule niinkuin lapset, ette tule sisälle taivasten valtakuntaan". Tilaisuus kirkossa oli tunnelmallinen ja kaikki todistukset poismenneestä seurakunnan paimenesta olivat

yksimielisiä siitä, että hän oli hyvä Kristuksen sotamies. „Muistelkaa johtajianne, jotka ovat puhuneet teille Jumalan sanaa; katsokaa, kuinka heidän vaelluksensa on päättynyt, ja seuratkaa heidän uskoaan. Jeesus Kristus on sama eilen ja tänään ja iankaikkisesti (Hebr. 13: 7, 8).

Opettaja Juho Oskari Ahola.

* 27. XI. 1865 † 12. IV 1940.

Kirjoitti opettaja Kalle Väre.

Lähes kymmenen vuotta sitten sanoi opettaja Oskari Ahola minulle: „Tiedätkös sitä, että meillä oli opettaja Akseli Korpis-vainajan kanssa semmoinen sopimus, että kumpi tahansa meistä ensin

kuolee, niin jälkeenjäänyt kirjoittaa kotiinmuuttaneesta muistokirjoituksen Kotimatkalla-julkaisuun.” „No, sinä sait sen tehtävän suorittaa, mutta kukahan kirjoittaa sitten sinusta?” vastasin hänelle. „Niin, minä koetin täyttää tuon sopimuksen ja kirjoitin jotakin parhaimmasta ihmisystävästäni ja Akselistahan sentään olikin sanottavaa, mutta mitäpä on minusta? Olen vähäisin kaikkien veljien joukossa, eikäpä minua enää kukaan niin läheisesti nyt tunnekaan, kun Akseli ennen minua meni. Ei liene kenelläkään mitään kirjoittamista minusta”, sain vastaukseksi.

Tuo vastaus ei ollut nöyrää ylpeyttä, kuten luulla voisi, vaan se ilmaisi sanojan sielun oleellisen pohjatunteen. Tällaisia syvällisesti oman vajavuutensa tuntevia Jumala kuitenkin voi käyttää vaikuttavina aseina valtakuntansa työssä ja puettaa heidät voimalla korkeudesta. Opettaja Oskari Ahola oli eräs tällainen Jumalan herättämä ja armoittama edelläkävijä. Siksi haluamme tässä muutamin sanoin kuvata hänen elämänsä vaiheita. Luokoon se rohkeutta ja intoa meihin vielä edessämme olevia kilvoituksiamme varten.

Juho Oskari Ahola oli eräs niistä kansamme lapsista, joita synnynnäinen opin ja tiedon halu pakottaa pyrkimään alhaalta ylöspäin, varjosta valoa kohti. Hänen syntymäkotinsa oli Akaassa. Mutta isä, maanviljelijä Mattias Alén, muutti pian lisääntyvän perheensä kanssa Vesilahdelle, jossa hän vuokrasi Yrjölä-nimisen talon Rautialan ky-

lästä. Juho Oskari oli vanhin lapsista ja kun toisia tuli hänen jälkeensä yhdeksän, ei vuokraajan varoilla voinut ajatellakaan lasten kouluttamista aikana, jolloin kaikki koulutarpeet ja monet lukukausimaksut oli itse suoritettava ja hankittava. Mutta tavallistahan kuitenkin silloin oli, että tällainen kova kohtalo oli perheissä vain vanhempien lasten osana. Nuoremmilla oli jo useinkin tilaisuus vaikka pitkällekin koulua käydä. Niin oli Matias Aléninkin kodissa. Perheen vähävaraisuuden tähden piti Oskarinkin, kuten häntä toisella nimellään aina puhuteltiin, tehdä ankarasti jo lapsena työtä ja huolehtia nuoremmista sisaruksista. Ei päässyt kouluun, vaikka mieli teki. Vasta rippikoulun käytyään hän suoritti kansakoulukurssin. Sitä ennen hän oli jo kuitenkin varhaisista vuosistaan alkaen lueskellut käsiinsä saamiaan kirjoja ja tutkijan tavoin syventynyt elämän moninaisiin ongelmiin. Sama ilmiöhän on ollut havaittavissa lukuisain suurmiestemme elämän alkuvaiheissa. Yrjölän talon naapurina Vesilahdella asui uskovainen nimismies Salvén, joka salli Oskari-pojan mielin määrin penkoa kirjastoansa. Siten joutuivat romaanien ja tietokirjojen ohella m.m. Lutherin ja Hedbergin kirjat myöskin nuoren lukijan käsiin. Kylän lainakirjaston hoitaja näki aina myöskin tämän opinhaluisen pojan vakinaisena asiakkaanaan ja lausui kerran: „Uskokaa pois, ei tuo poika koko ikäänsä Yrjölän peltoja muokkaa, kyllä hän kyntää vielä vakoja

hengenkin vainioilla." Niin kävikin. Oskari Aholassakin toteutui tuo mielenkiintoinen, nyt yleisesti tunnetuksi tullut satu: Aurankurjesta sananpalvelukseen. Hän haki Jyväskylän seminaariin oppilaaksi ja pääsi sinne. Mutta jo kahden vuoden kuluttua opiskelu keskeytyi. Syy ei ole tarkkaan tiedossamme, mutta hyvin luultavaa on, että varattomuus sen aiheutti, koskapa tapaamme tämän innostuneen seminaarilaisen Urjalan Lankeelan kunnalliskodin johtajana vuoden 1890 syksystä alkaen, jolloin hänen olisi pitänyt jatkaa lukujaan seminaarin kolmannella luokalla. Kolme vuotta kului ja sitten keskeytynyt opiskelu jatkui, mutta nyt Sortavalan seminaarissa, josta Oskari Ahola, silloin Alén, valmistui v. 1895 opettajaksi. Paljon ponnistusta ja itsepäistä sitkeyttä kysynyt opintie oli siten hänen kohdallaan käyty aiottuun päämääräänsä saakka. Itseopiskelua ja uusien tietojen hankintaa harrasti tämä opettaja kuitenkin edelleen läpi elämänsä aina viimeisiin vuosiin asti.

Seminaarista päästyään opettaja Ahola pääsi Pielisjärvelle Viekin koululle opettajaksi. Samana vuonna hän meni avioliittoon Nakkilasta kotoisin olevan maanviljelijän tyttären, Amanda Knuuttilan kanssa. Avioliitosta syntyi seitsemän lasta, joista viisi tytärtä ja kaksi poikaa. Kaksi vanhinta tytärtä kuoli parhaassa nuoruudeniässä, toinen käsityönopettajana, toinen sairaanhoitajattarena. Suuri oli vanhempien suru, kun

nämä toivorikkaat neitoset piti kätkeä Nurmeksen kauppalan hautausmaahan. Äiti varsinkin murtui ja kun hän pian senjälkeen sairastui ankaraan nivelreumatismiin, tuli kodin osaksi säälittävä kohtalo, monien vuosikausien aikainen avunetsintä ja lopulta kymmenen vuotta kestänyt täydellinen liikuntakyvyttömyys, joka 1939 päättyi vapauttavaan, autuaalliseen kuolemaan.

Opettaja Oskari Ahola ei muuttanut ikänänsä koulupaikkaa. Vieläkin, sittemmin Nurmeksen kauppalan koulun johtajaopettajana Pielisjärvellä hän eläkkeelle pääsyynsä asti toimi, osoittaen esimerkillisesti sitä hämäläistä sitkeyttä, joka ei hevin siirry siltä olinpaikaltaan, jossa kerran on työskentelynsä aloittanut. Hän saavuttikin Pohjois-Karjalan kansan täyden luottamuksen. Eduskuntaehdokkaakseen he opettajansa valitsivat ja Nurmeksen kauppalanvaltuuston jäsenenä hän oli pitkän ajan. Turun toisessa yleisessä kirkolliskokouksessa hän oli maallikkoedustajana.

Eläkkeelle päästyään hän muutti asumaan vaimonsa kotipitäjään Nakkilaan, josta sitten perhe aivan talvisodan kynnyksellä siirtyi Viipuriin. Siellä sitten opettaja Aholan, kuten niin monen muunkin kaunis koti sodan jaloissa tuhoutui kokonaan. Rouva Amanda Ahola sai, kuten jo mainittiin, elokuussa siirtyä taivaalliseen kotiin, säästyen näkemästä kolmen kuukauden perästä alkaneita hävityksen ja kauhun päiviä.

Mutta sanokaamme jo, mitä opettaja Oskari

Aholasta on mainittava kristittynä, ihmisenä ja jumalanvaltakunnan työntekijänä. Hänen uskonnollinen kehityksensä alkoi ani varhain lapsuusiässä. Ja taaskin äiti, uskova, vapaasta armosta ja anteeksiantamuksesta elävä äiti, oli siunattuna välikappaleena Jumalan kädessä. „Meidän lapsuuskodissamme oli Jumalan sana ahkerassa käytössä, sitä sai kuulla ja sitä piti myöskin lukea. Äidin vaikutukset näkyivät erikoisesti veljessäni, mutta myöskin meissä muissa lapsissa.” Näin kirjoitti vainajan sisar, johtajatar S. A., tiedonannoissaan, joita hän ystävällisesti tätä kirjoitusta varten lähetti. Emäntä Vilhelmiina Alén on jälleen uusi, kirkas todistus uskovan äidin vaikutuksesta lapsiinsa. Semmoisen äidin muisto pysyy siunattuna iankaikkisesti.

Varhaisnuoruutensa aikana joutui O. A. kosketuksiin kahden silloin eläneen voimakkaan sananjulistajan kanssa. Ne olivat lähetyssaarnaaja Frans Hannula ja kirkkoherra Johannes Bäck. Seuroista seuroihin, juhlilta juhlille kulki nuorukainen Hannulan kanssa ja luultavasti hän jo silloin alkoi esiintyä puhujanakin. „Ei tämä ole yhden eikä kahden miehen tehtävää, kaikki, jotka Herran tunnette, avatkaa suunne!” oli Hannula kehoittanut. Huomattava hengellinen herätys silloin ilmenikin Vesilahdella ja sen ympäristössä. Elävämpään ja syvällisempään evankeliumin salaisuuden käsitykseen Oskari A. pääsi Johannes Bäckin saarnojen kautta, kuten hän itse kertoi.

Aluksi hän, kuten monet muutkin olivat vieroksuneet Bäckiä muka lain hylkääjänä ja harhaoppisena. Mutta tämän kuultuaan kirkkoherra Bäck oli kerran tuntuvalla tavalla osoittanut, millainen käsitys hänellä on Jumalan laista. Jumalanpalveluksessa eräänä sunnuntaina Tyrvään kirkossa hän piti semmoisen saarnan, ettei yksi ainoakaan kuulijoista enää uskaltanut toivoakaan sitä tietä taivaaseen. Kansa ihan vapisi kirkossa ja vielä sen ulkopuolellakin, kuin ennen muinoin Siinain vuoren juurella. Suuren kauhistuksen ja pyhän pelon vallassa he menivät koteihinsa. Vesilahden nuorukainen oli silloin myöskin ollut Tyrvään kirkossa. Niin hänellekin kävi, että viikolla oli mentävä yksityispuheisiin Bäckin kanssa. Siten tulikin hänestä O. A:n suoranainen oppi-isä, jonka jalkain juuressa nuori mies ahkerasti istui ja joi elämän vettä janoisen henkensä tyydykkeeksi. „Niin — minä ahmin kerran sen makuun päätyäni”, tunnusti hän jälkeenpäin.

Luonnollista on, että Evankeliumiyhdistys alkoi siitä alkaen opettaja Aholalle tulla rakkaaksi ja läheiseksi. Sen julkaisut ja lehdet alkoivat kiinnostaa. Niitä oli ruvettava levittämään ja niihin kirjoittamaan kirjoituksia. Puoluekiistojen aikana v. 1906 hän jo Sanansaattajan palstoilla ilmaisi, mitä hän ajattelee maallisista riennoista evankeliumin rinnalla. Hän kirjoittaa:

— Vapaus ja tasa-arvoisuus on nyt aste, johon pyritään ja joka onkin erittäin työkansan tilaan

nähden oikeutettua. Mutta nykyään näyttää siltä, kuin tarkoitettaisiin tuolla vapaudella irtaantumista kaikista siteistä. Ei saisi olla mitään, joka haittaa ja sitoo vapautta. Täytyy saada tehdä mitä vain tahtoo. Tällaisessa vapaudessa on tiellä kirstillinen kirkko ja etupäässä Jumala. Näin pitkälle kauheimmassa raivossa, kiukussa ja häpäisemisessä vie perkele, kun sitä seurataan ja Jumalan tahto hyljätään, joka kumminkin aina tulee olla lähtökohta ja nurkkakivi kaikissa toimissa joko suuremmissa tai pienemmissä. Sillä ellei Herra huonetta rakenna, niin ne hukkaan työtä tekevät, jotka sitä rakentavat. Toimittakoon sitten vaikka kuinka kauniin aatteen nimessä tahansa, niin kumminkin, mitä ei meidän taivaallinen Isämme ole istuttanut, se pitää juurinensa revittämän ylös. Edistyköön sivistys, tieto ja ihmishenki, kehittyköön ne kuinka paljon tahansa, ne ei kuitenkaan ikinä tule ulettumaan kristinuskon korkeuden ja siveellisen valistuksen yläpuolelle, sellaisena kuin se loistaa ja säteilee evankeliumissa.

Saarnalupatutkinnon suoritettuaan toimi opettaja Ahola ahkerasti Ev. Yhdistyksen puhujana vuosikymmenien ajan ympäri maata. Yhdistyksen vuosijuhlilla Helsingissä hän kävi säännöllisesti ja oli miltei vakinainen juhlasaarnaaja siellä. Vielä eläkeiällään hän oli useita vuosia Lounais-Suomen piirisihteerinä. Vakavahenkisiä olivat hänen puheensa, niin syvän synnintunnontuntuisia,

että joskus oli vaikea löytää niistä vapaata, ehdotonta evankeliumin lohdutusta. Se oli niissä, mutta tämä puhuja esitti aina perinpohjin harkittuja ajatuksia, jonka vuoksi vain tarkkaava kuulija sai oikean käsityksen julistetun sanan sisällöstä. Hutilointi ja kevytmielisyys oli kokonaan vierasta op. Aholalle kaikissa asioissa. Harkitun kantansa hän esitti avoimesti, jopa jyrkästikin ystävyyssuhteen menettämisen uhallakin. Evankeliumiyhdistyksen tulevaisuuskuvassa hän näki pahaenteisen varjon siinä, jos maallikkoaines jatkuvasti sillä tavoin johtokunnasta häviää, kuten hänen mielestään viimeaikoina on käynyt. Yhdistyksen perustajien näkemykselle tulisi olla uskollisia ja säilyttää toiminta huomattavasti maallikkorakenteisena. Näin hän useita kertoja ihan huolestuneena puhui.

Meillä Ev. Op. Liiton jäsenillä, on varsin erikoinen syy tehdä kunniaa opettaja Oskari Aholan muistolle. Häntä on pidettävä liittomme perustajana, koskapa hänen nimensä mainitaan ensimmäisenä Evankelisten opettajain yhdistyksen 5-henkisessä toimikunnassa, jonka tehtäväksi tuli laatia sääntöehdotus perustettavalle yhdistykselle. Tällainen perustava evankelisten opettajain kokous pidettiin Hämeenlinnassa jouluk. 30 ja 31 p:nä 1905. On mielenkiintoista lukea selostusta tuon kokouksen kulusta. Vallan tärkeistä kysymyksistä siellä keskusteltiin innokkaasti ja ennenkaikkea painostettiin sitä, että evankelisten opet-

tajain on pidettävä aina ja kaikkialla voimakas Kristuksen tuntemisen tuoksu mukanaan. Kun sitten herätettiin kysymys: „Olisiko suotava ja tarpeen vaatimaa perustaa evankelisten opettajain yhdistys?” niin kylläpä se kannatusta sai. Opettaja K. Nokkala ennen muita kannatti perustamista ja ehdotti nimeksi: „Pyhäin opettajain yhdistys.” Tästä nimestä kuitenkin muutamat sanoivat, että se voi estää heikkoja kristittyjä yhdistykseen liittymästä, kun eivät tunne olevansa pyhiä. „Vaikka emme tunne, niin sitä me kuitenkin olemme ja uskomme”, vastattiin monelta taholta. „Pyhistä puhuu Raamattu ja samoin kolmas uskonkappale. Ja kun sitä uskomme ja pyhinä Jeesuksessa olemme, tulee yhdistyksemme nimenkin ilmoittaa tämä kantamme.” Näin innolla ja kaikessa totuudessa vaadittiin. Kun kuitenkin asiallisesti huomautettiin, että nimitys „evankelinen” ilmaisee kantamme täydelleen, sillä evankeliumin kauttahan meillä on kaikki, niin yhdyttiin kokouksessa lopulta yksimielisenä kannattamaan nimeä: „Evankelisten opettajain yhdistys.” Lieneekö op. Oskari Ahola ollut tässä kokouksessa? Sitä ei selostuksesta oikein huomaa. Mutta toimikuntaan hänet siellä kuitenkin valittiin ja perustetun yhdistyksen puheenjohtajana hän toimi kauan aikaa väsymättömällä tarmolla. Hän sai kokea tämän „lempilapsensa” tähden sekä iloa että surua. Pitkiä aikoja oli yhdistys, sittemmin nimellä: liitto, kuin hautautuneena kaiken maail-

man rientojen ja harrastusten sekamelskaan. Ilman opettaja Aholaa se varmaan olisi niinä aikoina nukkunutkin ikuiseen uneen. Mutta kun hän uudelleen ja yhä uudelleen herätteli toisia, niin jopa taas vuosien perästä toiminta virkistyi ja puheenjohtajakin sai ilokseen nähdä esim. Karkun, Kuusankosken, Hämeenlinnan ja Tampereen kokouksissa runsaasti osanottajia. Uskollista liittomme lipunkantajaa tulemme aina siunaten kiitollisena muistelemaan.

Ihmisenä ja seuramiehenä opettaja Aholasta on lausuttu vähän toisistaan eriäviä arvosteluja. Muutamat pitivät häntä liian jäykkänä, jopa ylpeänäkin. Sitä hän ei kuitenkaan todellisuudessa ollut, kun vaan lähemmin tuli hänen kanssaan kosketuksiin. On totta, että hänen suora, melkein sotilaallinen ryhtinsä aluksi vaikutti ensikertalaisessa ehkä arkuutta, mutta kun muutamia kertoja oli ollut puheissa hänen kanssaan, niin jopa tuli huomaamaan, miten nöyrä Jumalan lapsen henki sentään siellä ruhtinaallisen ulkokuoren sisällä asui. Vähän heikko näkökyky teki hänet toisinaan huomaamattomaksi tuttujensakin keskuudessa, joka aiheutti väärinkäsitystä. Vaimonsa pitkällisen sairauden ja lastensa sieluntila tuottivat myöskin hänelle, varsinkin toisinaan, semmoisen mielenahdistuksen, ettei ole ihme, vaikkapa liiallinen lepertely ja kohteliaat seuratavat unohtuivatkin. Kyllä hän ylpeytensä ja muutkin vikansa itse tunsi. „Mikähän pohatta minäkin luu-

lisin olevani, jos ei Isä olisi antanut minulle tällaisia painoja", hän kerrankin sanoi uskoessaan vakavana huolensa ymmärtävälle ystävälleen.

Niin pieneksi ja vähäpätöiseksi kuin opettaja Oskari Ahola itse elämäntyötänsä arvostelikin, oli se kuitenkin harvinaisen määrätietoista, vilpitöntä ja vakaata uurastusta, jolla on pysyvä arvonsa monien hetkellisesti riehahtavien ja yhtä pian sammuvien toimintojen rinnalla.

Tämän rakkaan työtoverimme ja veljemme vaellus täällä ajassa päättyi talvisodan ankarien koettelemusten keskellä. Evakon kova osa piti hänen vielä kokea ennen oikeaan kotiin pääsyä. Hyvissä ajoin sotatilan alkaessa hän lähti Viipurista pakomatkalle Pohjanmaan rauhallisille tasangoille. Lopun vuodesta 1939 hän vieraili opettaja Jalmari Miettisen koululla Kortesjärven Purmojärvellä, jossa toimi vielä opettajanakin muutamia viikkoja. Sieltä hän tuli v. 1940 alussa luoksemme Alavuden Taipaleen koululle. Selvästi huomasin heti, mitä sotatila oli vaikuttanut häneen. Hän oli entistäänkin vakavampi ja vaiteliaampi. Hän ei voinut käsittää, miten kukaan voi laskea enää minkäänlaista leikkipuhetta suustaan. Kerran hän aikoi ruveta puhelimitse oikaisemaan tunnettua vaasalaista sanomalehtimiestä, joka teki hänen mielestään sopimatonta pilaa vihollisen pommitustuloksista. Sisarelleen Tampereelle hän kirjoitti kirjeen, joka kuvastaa hänen haikean huolensa isänmaan kohtalosta. Kun se on mitä

parhain ilmaus hänen syvällisimmistä tunteistaan, annamme tälle kirjeelle tilan tässä. Näin opettaja Ahola kirjoittaa:

— Niin, sotatilaan sitä jouduttiin ja varsin ankaraan. Hävitystä ja kauhua on se mukanaan tuonut tuo raakalaisvihollisemme. Se ei ole ainoastaan rintamalla hyökännyt, vaan mitä raaimmin siviiliväestön kimppuun, kylväen hävitystä ja murhaa. Uutisten mukaan joukkomme ovat saaneet vallan loistavia voittoja. Olemme saaneet ennen kuulumatonta myötätuntoa ja suurenmoista avustusta miltei koko maailmalta. Tämä kaikki on vaikuttanut rohkaisevasti ja innostavasti meihin. Mutta sillä on vaaransakin. Jospa se jo onkin vienyt kansamme siihen, että Jumala unhoitetaan ja omaan kuntoon ja ihmisiin luotetaan. Ja sittenkin se on niin, että jos ei Jumala meitä auta ja pelasta, niin perikato meidät perii. Jumalan hyvyys on meitä kohtaan ollut äärettömän suuri tänä itsenäisyytemme aikana, mutta syntinen elämä törkeimmässä ja hienoimmassa muodossa on kansassamme kehittynyt äärimmäisen pitkälle ja sentähden tämä kurituskin meillä on. Illalla sain kuulla taas uutisia vihollisen pommihyökkäyksistä ja se teki masentavan vaikutuksen. En ole semmoista ennen tuntenut. Sydän löi levottomasti ja nukuin hyvin huonosti yöni. Koetin huutaa Herran tykö, mutta kun olen sitäkin tekemään niin perin kehno. Tunnen jo niin suuressa määrässä ruumiillista ja henkistä herpautumista.

Muistinikin käy niin perin huonoksi. Ajattelen, että jos olisi kansassamme vielä niitä, jotka paremmin kuin minä, kohottaisivat vanhurskaan huudon Jumalan armoistuimen eteen, niin ehkä hän vielä meitä armahtaisi ja estäisi perikatoon joutumasta. Jos hyökkäävä vihollinen voittaa, niin kyllä sitten tulee meille niin kovat ajat, ettemme osaa ajatellakaan.

Maaliskuun alussa, sodan vielä riehuessa ankarimmillaan, valtasi hänet kova ikävä tavata omaisiaan ja siksi hän matkusti Alavudelta Vesilahdelle veljensä luokse. Lähtemättömästi on mielessäni kuva hänen olemuksestaan viimeisenä päivänä, jolloin Alavuden kirkolla puuhailimme yhdessä matkapapereita kuntoon. „No, nyt ei varmaankaan enää koskaan tavata toisiamme näissä kurjissa Kedarin majoissa", hän lähtöhetkellä lausui. „Taivaassa tavataan", koetin vastata iloisesti, mutta silmä kyyneltyi, käsi ojentui, auton ovi aukeni ja hetkisen perästä olin yksin astelemassa silloiseen toimipaikkaani siirtoväen huoltotoimistoon. Matkalla tulivat mieleeni Raamatun sanat: „Itkekää itkevien kanssa."

Muutamia päiviä oltuaan Vesilahdella, tarttui vanhus taas kynään ja kirjoitti jälleen samalle siskolleen Tampereelle m.m. näin:

— Olen taas ollut jonkun aikaa sinulle kirjoittelematta, vaikka aikaa minulla olisi ollut. Eihän minulla muuta nykyään olekaan, mutta alan olla henkisiltä kyvyiltäni jo niin tylsä, etten tahdo pal-

jon mitään kokoon saada. Tämä viisi kuukautta kestänyt pakolaisaika on paljon siihen vaikuttanut. Sitte tämä hirvittävä tilanne, johon olemme joutuneet. Pitääkö meidän sortua tuon hirmuvallan alle, joka on päällemme hyökkäämässä? Joko kansamme syntimitta on niin täysi, että meidän täytyy sortua? Paljon olen tämän johdosta ajatellut, vaikka en osaa ajatuksiani paperille panna. Hirveätä on se hävitys, mitä tuo petomainen vihollinen tekee täällä rintaman takanakin. Sydämeeni koskee kipeästi joka kerta, kun nuo murhalinnut lentävät tästä yli sinne kaupunkia kohti.

Vielä on eräässä kirjeessä, joka olikin sitten viimeinen vainajan kynäntuote, kuten loppukatsaus hänen omaan elämäänsä ja ikäänkuin tiliselvitys. Se on tällainen:

— Paljon olen ajatellut kulunutta elämääni. Suuren suuri syntisyyteni sieltä aina tulee etualalle. Usein on haikea kysymys, onko näin suurella syntisellä vielä armo ja anteeksiantamus, ja muussa kuitenkaan Jumalan kanssa ei selvitä, kuin anteeksiantamuksella. Jos ei sitä ole, olemme kaikki hukassa. Mutta Jumalan kiitos, sana sanoo: „Meillä on rikkomusten anteeksiantamus Hänen armonsa rikkauden mukaan.” Ja: „Jumala on meille iankaikkisen elämän antanut pojassaan Jeesuksessa Kristuksessa.” Näihin kai saa suurinkin syntinen turvata ja luottaa.

On ymmärrettävää, että jokainen, jolla oli koti Kannaksella tai Viipurissa, seurasi senkin vuoksi

erikoisen jännittyneesti sodan vaiheita. Ei kuitenkaan koskaan opettaja Aholan kuultu sitä vahinkoa valittavan. Koko kansan asia oli hänen sydämellään. Kun sitten yhtäkkiä pakkorauha tuli ja Karjalan luovutus ilmoitettiin radiossa, koski se niin kipeästi tähän opettajavanhukseen, että hän veljen kerronnan mukaan tunnin ajan käveli taukoamatta kiivaasti huoneessaan edestakaisin, voimatta lausua sanaakaan.

Vesilahdelta muutti viimeksi nyt tämä koditon vaeltaja huhtikuun alussa toisen veljensä luokse Messukylään, jonne olikin sopimus jäädä toistaiseksi asumaan. Sisar kuvaa kirjeessään rakastetun veljensä viime hetkiä ja kuolemaa näin:

— Ei hän kuitenkaan ehtinyt olla kuin viikon verran siellä, kun 12/4 kohtasi häntä sydänhalvaus, joka katkaisi väsyneen matkamiehen maallisen vaelluksen. Veljeni soitti ja lauloi lempilauluansa S. K. N:o 15:

„On mulla ystävä niin armas, hyvä,
mua syntikurjaa aina rakastaa.
Mä huono oon ja kylmä, erehtyvä
vaan armaaksensa hän mun tunnustaa."

Kesken jäi laulu, kun sydämeen alkoi koskea kovasti. Veljeni riensi hänen luokseen ja sanoi: „Taitaa tullakin nyt kotiinlähtö", johon Oskari vain lyhyesti voi vastata: „kyllä." Sydän lakkasi toimimasta ja henki siirtyi toivon mukaan autuaitten lepoon.

Vielä hautauksestakin sisar kirjoittaa:

— Huhtikuun 18 p:nä kello 15 kokoontui Tampereen hautausmaalle pieni sukulais- ja ystäväpiiri tekemään viimeistä palvelusta hänelle. Pastori Kalervo Korpinen siunasi ruumiin ja haudalta siirryttiin kaupunkilähetyksen huoneistoon, jossa vietettiin pieni muistohetki. Pastori Korpinen, piirisihteeri Parkkinen ja saarnaaja Kokkonen puhuivat ja S. K:n lauluja laulettiin.

Näinhän sitä vanhojen, uskollisten työntekijäin ja evankelisten opettajainkin rivi on harvennut vuosi vuodelta. „Auta Herra!" kohoaa huokaus muistellessa, miten paljon koulu, seurakunta ja Jumalan valtakunnan työ aina näyttää menettävän, kun tällaiset opettaja Oskari Aholan kaltaiset työmiehet poistuvat keskuudestamme. On niinkuin jokin kannatinpylväs olisi kaatunut. Kuitenkin saamme uskoa, että järkkymättömän armon valtakunnan Herra on pitävä huolta laumastaan ja kunakin aikana on antava sille paimenet ja opettajat, jotka pelottomasti julistavat syntienanteeksiantamuksen sanomaa ja samalla kaunistavat evankeliumin opin puhtaalla ja vakaalla vaelluksellaan. Anna, rakas taivaallinen Isä, meille vielä monta sellaista työntekijää, ettei armosi tunteminen katoaisi kansamme keskuudesta milloinkaan.

Alfred Anttila.

** 20. 4. 1859 — † 13. 11. 1943.*

„On siunattu muistonne meille,
te uskossa nukkunehet.
On taivas jo auennut teille,
soi virtenne riemulliset.
Maan kahlehet kaikki jo katkes,
jäi taistelu, tuska ja työ,
ja murheenne riemuksi ratkes
ja kirkkahaks' päiväksi yö."

Niinkuin matkamiehellä on matkansa päämääränä koti, niin Jumalan lapsenkin matka kulkee kotia kohti. „Ei meillä ole täällä pysyväistä kaupunkia, vaan tulevaista me etsimme.” Uskon kilvoitusta kilvoitellessaan suuntautuu toivon katse siihen hetkeen, jolloin hän voi yhtyä sanoihin: „Minä olen hyvän kilvoituksen kilvoitellut, juoksun päättänyt, uskon säilyttänyt. Tästedes on minulle talletettuna vanhurskauden seppele, jonka Herra, vanhurskas tuomari, on antava minulle sinä päivänä, eikä ainoastaan minulle, vaan myös kaikille, jotka hänen ilmestymistään rakastavat.” Kotiin, kirkkauden asuntoihin, on saanut keskuudestamme siirtyä myöskin maanvilj. Alfred Anttila Loimaan Krekilästä. Hänen elämänsä vaiheet kertovat meille Jumalan armon uudistamasta, pyhittämästä persoonallisuudesta, miehestä, joka eli elämänsä vuosikymmenet salattua elämää Kristuksen kanssa Jumalassa siunaukseksi kodilleen, ympäristölleen. Liikuttavan kauniisti kuvailee hänen poikansa, opettaja Juho Anttila rakkaan isävainajansa elämän vaiheita rakennukseksi Kotimatkalla-vuosijulkaisunkin lukijoille. Hän kertoo:

Isäni äiti oli uskovainen. Hän oli 10 pitkää vuotta elänyt lainalaisessa tilassa ja kuoleman pelossa, mutta kerran kirkossa helluntaivirttä veisattaessa kirkastui hänelle autuus valmiina Jeesuksessa. Isä on kertonut äitinsä olleen ahkeran sananviljelijän ja terottaneen lapsilleenkin sanan

käytön tärkeyttä. Sunnuntaisin piti lukea päivän evankeliumi tahi postillasta saarna. Hän oli myös ahkera rukoilija. Isä kertoi, että hänen äitinsä virsikirja oli erikoisen kulunut siltä kohdalta, missä oli *vanhempien rukous lastensa edestä*. Tämän äidin lapsista voidaankin sanoa: „uskossa nämä kaikki kuolivat", isä, nuorin lapsista, kuoli viimeisenä.

Hurskaan kodin lapsena eli isä nuoruusvuotensa aralla omallatunnolla. Kerrankin kun hänen piti sunnuntai-aamuna mennä kylään toisia nuoria tapaamaan, kääntyi hän pihalla takaisin, kun muisti, ettei ollutkaan vielä lukenut päivän evankeliumia. Väkijuomat olivat siihenkin aikaan nuorten viettelyksenä. Kotipolton aikanahan niihin oli totuttu, eikä niiden käyttöä pidetty pahana. Isäkin eksyi joskus juopumukseenkin, mutta aina hänellä kuitenkin oli paha omatunto. Tanssiaiset olivat niinikään tavallisia nuorten elämässä. Kerran oli naapuritalossa sunnuntaina tanssiaiset ja isäkin meni sinne. Mentiin juuri „purpuria" ja isäkin oli mukana, mutta hänen jalkansa nyrjähti polvesta, hän kaatui lattialle ja vieri penkin alle. Sieltä hänet kannettiin kotiin vuoteelleen. Äitinsä oli silloin sanonut: „Jumala rakastaa sinua niin suuresti." Mutta isä kertoi, ettei hän ymmärtänyt silloin sellaista rakkautta, joka antoi hänen loukkaantua, vaikka kaikkivaltiaana olisi voinut varjella. „Jälkeenpäin vasta huomasin", hän kertoi, „kuinka suurta rakkautta se oli. Hän

ei päästänyt minua helvettiin menemään, vaan veti armossaan puoleensa.” Hänen silloin saamansa polvivamma vaivasi häntä usein, ja hän kertoi tästä tapauksesta sellaisella vakavuudella, että me lapset opimme karttamaan tanssiaisia helvetin tienä.

Isän nuoruuden aikana oli Loimaalla hengellistä liikettä. P. Kurvinen y.m. pitivät hartausseuroja ja levittivät hengellistä kirjallisuutta. Isälläkin oli huoli sielunsa pelastumisesta. „Olin kaikki käskyt rikkonut ja pelkäsin joutuvani helvettiin,” hän sanoi. Siksipä hän todenteolla rupesi tekemään parannusta. Hän koetti jättää synnin ja valmistaa itseään Jumalalle kelpaavaksi, mutta kaikesta tekemisestään huolimatta ei löytänyt sellaista rauhaa, että olisi uskaltanut kuolla. Rovasti H. Pihlman, joka silloin oli Loimaalla pappina, oli kerran kirkossa saarnannut tällaisesta omatekoisesta parannuksesta ja huutanut kovalla äänellä: „Mutta mihin ne vanhat panet?” — tarkoittaen syntejä, joita oli tehnyt siihen asti, kun hyväksi luuli tulleensa. Isä sanoi, ettei hän yhtään ymmärtänyt, mihin ne vanhat pannaan, vaan joutui yhä ahtaammalle. „Miksi en minä sitä saa?” oli hän kerran äidilleen sanonut, kun näki ja kuuli uskovien iloitsevan autuudestaan. „Saat kyllä ja olet jo saanut”, oli äiti vastannut. Mutta ei hän vaan voinut uskoa, vaan joutui yhä ahtaammalle, niin ettei voinut muuta kuin huokailla:

„Anna, Jeesus, Henkes' valon
sieluun paistaa pimeään."

Keväällä v. 1888 Herra vastasi näihin huokauksiin. Kun isä meni kalanpyydystään kokemaan myllyrantaan, oli kuin Vapahtaja itse olisi tullut hänen vierelleen ja sanonut hänelle Jes. 61: 10, nämä sanat: „Minä iloitsen suuresti Herrassa ja riemuitsen autuuteni Jumalassa, sillä hän puetti minut autuuden vaatteella ja verhosi vanhurskauden hameella", joka myös on vanhassa katekismuksessa ja jonkahän osasi ulkoa. Rauha ja autuuden ilo täytti silloin hänen sydämensä, ja hän laskeutui polvilleen lähellä olevan pensaan juurelle ja rukoili: „Oi, sinä kaikkein armollisin ristiinnaulittu Herra j.n.e." Tätä tapausta kertoessaan vertasi hän itseään Tuomaaseen, jolle Jeesuksen piti erityisesti ilmestyä, ennenkuin hän voi uskoa, mutta huomautti samalla Vapahtajan sanoja: „Autuaat ovat ne, jotka eivät näe ja kuitenkin uskovat." Tultuaan kotiin pukeutui hän pyhävaatteisiin ja meni samassa kylässä asuvan F. Eskolan (opettaja Eemeli Eskolan isä) luo iloaan kertomaan. „Minäkin olen autus", hän sanoi. Eskola oli silloin iloiten lausunut: „Nyt on taas ilo Jumalan enkeleillä taivaassa." Kun isä tästä tapauksesta kertoi, sanoi hän: „Olin kasteestani saakka jo ollut autuas, mutta en ollut sitä huomannut" ja kun hän toisti tuota Jesajan lausetta: „puetti minut autuuden vaatteella", lisäsi hän siihen aina: „Kasteessa jo pienenä vauvana." Myöhemmin

kertoi isä vihollisen vielä kiusanneen häntä sillä, että hän oli tehnyt pilkkaa Pyhää Henkeä vastaan. Tästä epäilyksestä hän kuitenkin pääsi verrattain pian, kun sai ostaa Dahlbergin kirjan: Uusi Testamentti selityksillä. Siellä sanotaan: „Joka sitä pelkää tehneensä, se ei ole sitä tehnyt." „Niin meni pirun viimeinenkin nuora poikki", lausui isä iloisena.

Isä toivoi, että kaikki tulisivat totuuden tuntoon. Sentähden hän pani toimeen paljon seuroja. Kahdenkeskisessä keskustelussakin hän käänsi pian puheen mieliaiheeseensa, oli hän sitten keskustelussa tutun tai tuntemattoman kanssa. Viime kesänä kävi luonani eräs helsinkiläinen opettaja, luokkatoverini. Hän halusi myöskin poiketa kotiini, jossa kerran yli 30 vuotta sitten oli käynyt. Isä oli silloin hänelle puhunut ainoasta tarpeellisesta. Kun hän nyt poislähtiessään kiitti isää niistä sanoista, joita oli silloin saanut evääksi elämän matkalle, lausui isä: „Ei minulle mitään kiitosta. Jumalalle vaan kaikki kiitos ja kunnia tulkoon!"

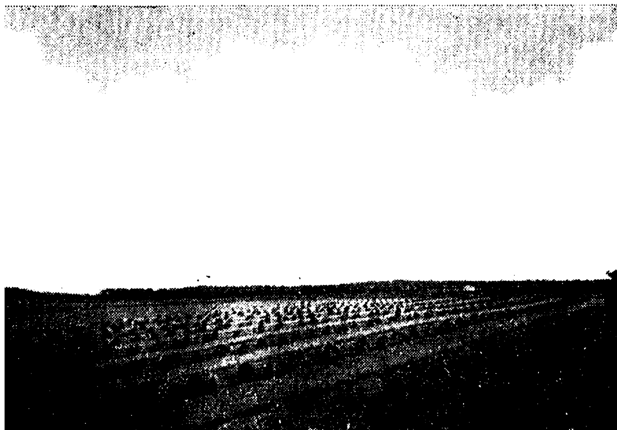
Rohkean tunnustuksensa takia hän sai myös pilkkaa osakseen. Kerran hän Mellilässä meni erääseen kauppaan. Siellä oli m.m. eräs juopunut isäntämies, joka huudahti tervehdykseksi: „Taivas ja maa hukkuvat." Toiset nauroivat, mutta isä sanoi: „Niin varmasti kerran tapahtuu, mutta kuinka sinun silloin käy?" Kaikki hiljenivät ja isä kertoi, kuinka meillä on turva tuomiopäivänä.

Helvetti ei ole ihmisiä varten valmistettu, mutta ihmiset menevät sinne omasta tahdostaan, kun hylkäävät Jeesuksessa tulleen autuuden. Pilkan piti isä asiaan kuuluvana toistaen usein Lutherin sanoja: „Ei pilkka ole mikään miekka, joka sinun henkesi viepi. Helposti sinä sen jaksat kantaa." Toisinaan hän taasen toisti runoilijan sanoja:

„Ei siitä sitten väliä,
jos saamme pilkkaa kärsiä,
kun siunattuina kerran me
pääsemme perintöhömme."

Ajallisissa toimissa oli isä ahkera ja huolellinen. Oppimattomana ei hän tosin pystynyt maasta ottamaan niin runsaita satoja kuin nykyajan ammattitaitoiset maanviljelijät. Kaikki maallinenkin hyvyys oli hänestä taivaan lahjaa. Jos lapset tulivat näyttämään hänelle mansikkaa tai kukkaa, ylisti hän taivaan Isää, joka on antanut aurinkonsa paistaa ja on antanut sataa: „Maa on täynnä Herran hyvyyttä", hän huudahti katsellessaan kesäisiä vainioita. Jos oli kauniita korjuuilmoja, kehoitti hän kiittämään taivaallista Isää. Pitkällisten sateitten aikana saattoi joku valittaa, ettei saatu perästäkään satoa korjuun. Silloin hän sanoi, että kyllä meidän on aina ennen saatu.

Hevoshoito oli se maatalouden ala, johon hän erikoisemmin oli kiinnostunut. Hän kasvatti ja opetti paljon hevosia ja hevoshoitokirja oli ainoa maallinen kirja, jota hän harrastuksella luki. He-

Muuan Anttilan tilan peltolohko.

vosnäyttelyissä hän sai useita kasvatuspalkintoja. Tältä elämältä ei hän paljoa odottanut. Usein hän puhui Salomosta, joka sai paljon maallista hyvyyttä, mutta piti kuitenkin parhaana sitä, että ihminen on iloinen työssään. Hänen mielestään sopi tähän elämään olla tyytyväinen, jos saa:

1. Tarpeekseen syödä ja nukkua.
2. Tavalliset huoneet ja vaatteet, ettei tarvitse vilua kärsiä ja
3. Hyvillä hevosilla ajaa.

Hevosten luovuttaminen sotaan oli hänestä varmaan vaikeata, kun parhaat hevoset täytyi luovuttaa sodan vaaroihin ja vieraitten hoitoon. Kerran kun uusi hevosotto taasen ilmoitettiin, sa-

Alf. Anttilan lemmikkejä.

noin hänelle: „Ottanevatko jo Mystinkin”, (isän nimikkohevonen, kantakirjatamma) oli hän vähän aikaa vaiti, mutta sanoi sitten:

„Menköön sitten, mikä ei pysy,
tulkoon, mi on tuleva.
Ei hän matkallansa kysy,
jos onkin ilma rajuisa,
kun tietää: kotinsa ei täällä,
vaan taivahassa olevan.”

Tätä viimeistä säettä lausuessaan hän katsoi minuun taivaallista iloa loistavin silmin.

Paljon vastusta ja murhetta hänellä oli yhdentoista lapsen isänä ja hoivaajana, mutta äidin tarmokas ote taloudessa korvasi sen, mitä isältä puuttui. Kotitalo onkin ollut samalla suvulla v:sta 1724 ja jää edelleen pojille. Isä sai myös n.s. su-

kukunniakirjan tunnustukseksi suvun kiintymisestä kotikontuun.

Muukalaisena hän kuitenkin eli täällä ikäänkuin varjoelämää (Hebr. 11: 9—10). Taivaassa eli sielu uskon kautta. Taivaasta hän uneksikin. Kerrankin hän kertoi nähneensä suuremmoisen unen taivaan kultakaupungista. Se hohti kuin muutama taskukellon koneisto, ja sinne kiiti kultainen juna, jonka pyöristä sinkoilivat tulikipunat. Taivaasta puhuessaan hän usein huudahti: „Millaista siellä mahtaa olla? Millaista se Isä on meille valmistanut?” Usein hän laski, montako vuotta hänellä vielä on aikaa, jos eläisi äitinsä ikäiseksi. Kerran oli muuan isäntä häntä syyttämällä kiroillut ja haukkunut suutuksissaan, ja kun hän tätä kertoi, sanoivat toiset, että olisit sanonut niin ja niin, mutta isä sanoi: „Ei, minä aion taivaaseen!”

Isä oli erittäin ahkera sananviljelijä. Hän kulutti monta Uutta Testamenttia käyttökelvottomaksi. Hän oli muuten hyvä lukemaan. Kun hän kerran luki eräälle turkulaiselle opettajalle Huonepostillaa, ihmetteli tämä minulle isän lukutaitoa. Lutherin kirjoihin oli hän hyvin perehtynyt ja ammensi niistä jopa maallistakin viisautta. Kun rovasti Sovijärvi kerran katseli hänen kirjakaappiaan, sanoi hän: „No, noiden kirjojen ääressä ei ainakaan voi eksyä.” Usein tuli hän Lutherin postilla tai jokin muu kirja mukanaan ja luki siitä perheelleen. „Luther puhuu ihmeellisesti”, hän huudahti. Viimeisinä elinvuosinaan, kun ei enää

jaksanut olla töissä, saattoi hän päiväkaudet viettää postillansa ääressä. Ulkoakin hän muisti paljon Lutherin lausumia ajatuksia.

Kirkkoon oli hänellä myönteinen suhde. Pappien puolesta hän aina kehoitti rukoilemaan. Kertoipa hän kerran lähettäneensä kirjeen pastori Vartiaiselle, jossa m.m. oli kysynyt: „Joko olette saanut maistaa, kuinka suloinen Herra on?" Kirjeeseen ei past. Vartiainen vastannut, mutta oli tavatessa kiittänyt kirjeestä.

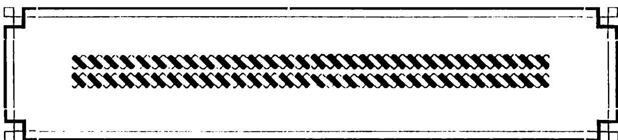
Tohtori Savolin kuulutti kerran Loimaan kirkossa, että hartausseuroja ei seurakunnassa saa pitää ilman hänen lupaansa. Tästä evankeliumin viholliset iloitsivat. Isä ei kuitenkaan tahtonut lakata seuroja pitämästä, vaan meni pyytämään tohtorilta lupaa. Tämä oli silloin taputtanut isää olalle ja sanonut: „Pitäkää rauhassa vaan."

Pyhäkoulua isä piti monta vuosikymmentä. Muistan kerran pikku poikani sanoneen pyhäkoulusta tullessaan, kun isä ei silloin ollut opettamassa, että isoisä osaa paremmin pitää pyhäkoulua kuin muut. Lukukinkereillä isä myös kävi säännöllisesti ja innostui vastailemaan papin kysymyksiin niin ahkeraan, että papin joskus täytyi huomauttaa, että hän haluaisi kuulla muidenkin vastaavan.

Vanhan katkismuksen hän myös osasi ulkoa ja piti siitä paljon. Kun uusi katekismus valmistui, pidettiin kirkonkokous sen käytäntöön ottamisesta. Isä oli silloin lausunut: „Vanhaa meidän

lapset kuitenkin lukevat. Siitä minullekin autuus kirkastui."

Kertoisinko vielä pikkutapauksen isän hautaustilaisuudesta. Kun hautaa luotiin umpeen ja joku heitti ensimmäisen lapiollisen multaa arkun kannelle, jäi arkun kannen tasaiselle keskiliistakkeelle noin yhden neliösentin suuruinen loistava esine, joka todennäköisesti oli kultaa. Luullakseni se oli joku naisten kaulaketjun lukko. Se loisti siinä silmiin hetkisen, kunnes toisten heittämä multa sen peitti ja sitä ei huomannut kukaan muu kuin minä. Mutta minua tämä pikkutapaus vieläkin muistuttaa kultaisesta isästä ja hänen kultaisista opetuksistaan. Niinkuin kultaesine säilyttää kiiltonsa maan mullassakin, niin säilyy myös hyvän isän muisto hänen lastensa sydämissä.

Tirehtööri Rikhard Mäkinen.

Sanomattoman raskasta on nähdä risti piirrettynä tämän, monelle niin kalliin nimen vaiheille. Heinäkuun 21:n päivän aamuna 1944 päättyi rauhallisesti, monien raskaitten tuskien jälkeen, suuresti rakastetun elämän kaunis kaari.

Emil Rikhard Mäkinen syntyi Pornaisten Kirkonkylän Ruskeepäässä 26. 9. 1875. Hänen ei varmaankaan nuorukaisiässään tarvinnut ankarasti

miettiä, mihin elämässään ryhtyisi, sillä hänen rikkaat musiikaaliset lahjansa viitoittivat tien ja tekivät varmaan ratkaisun helpoksi tehdä.

Nuorukaisen tie veikin Helsingin Musiikkiopistoon, jossa hän opiskeli vv. 1898—1902. Sen jälkeen hän jatkoi opintojaan vielä yksityisesti m.m. professori E. Melartinin johdolla.

Uskelan seurakunnan kanttori-urkuriksi hän tuli v. 1905 ja tässä seurakunnassa hän toimi lähes neljä vuosikymmentä. Valtava kehitys tapahtui näinä vuosikymmeninä Salon seudun musiikkielämässä tirehtööri Rikhard Mäkisen tarmokkaan ja uupumattoman työn tuloksena.

Eikä Rikhard palvellut vain yhtä seurakuntaa, Uskelaa, vaan hän palveli hänelle suoduilla suurilla hengenlahjoilla koko Suomen Siionia, Suomen kirkkoa. Hän sai armon tehdä kirkon vainiolla pitkän ja Jumalan siunauksesta arvaamattoman rikkaan työpäivän.

Nyt hän on mennyt pois, mutta tänne jäivät kirkkojemme holveissa kiertämään, toisten soittamina ja laulamina, hänen säveltämäinsä urkukappaleiden ja monien muiden sävelteostensa ihanat sävelet. Ja kautta Suomen evankelinen kansa laulaa rakkaissa Siionin Kanteleen lauluissaan monia, monia Rikhard Mäkisen luomia kauniita ja „kansaan meneviä" sävelmiä. Laulajan mentyä jäi kannel soimaan tänne ylistystä Jumalan suurista armoteoista.

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole kuitenkaan

tarkoitus lähemmin kosketella hänen rikasta elämäntyötään.

Rikhard Mäkinen, jos kukaan, rakasti ja kunnioitti Herran huonetta, sen ylevyyttä ja pyhyyttä. Hänen ilonsa oli suuri, kun Uskelan kirkkoon laitettiin uudet urut, niiden hyväksi hän työskenteli tarmolla urkujen ollessa vielä rakenteilla. Sittemmin, urkujen valmistuttua hän varsinkin keväisin ja kesäisin melkein joka päivä meni kirkkoon ja soitteli tuntikausia. Löytäessään uruista yhä ihanampia ääniä hän varmaan tunsi samaa kuin psalmilaulajakin: „Sydämeni ja ruumiini riemuitsevat elävää Jumalaa kohti.”

Sairasvuoteella ollessaankin hänen ajatuksensa varmaan usein asustivat Uskelan kirkossa, ihanien urkujensa ääressä. Kerrankin, rakkaan vaimonsa tullessa huoneeseen hän sanoi. „Kuule, Hilma! Kyllä minulla on sentään ollut ihana tehtävä Uskelan seurakunnassa.” Hetken päästä hän jatkoi: „Kun ne urutkin onnistuivat niin hyvin.”

Rikhard Mäkinen oli uuden virren laulaja, joka ei omaa kunniaansa etsinyt, vaan Kaikkivaltiaan Jumalan ja rakkaan Vapahtajamme kiitokseksi virtensä viritti. Hänen elämänsä tunnus oli: „Olen sulasta armosta autuas Jeesuksessa Kristuksessa. Usein kuulimme hänen sanovan: „Jeesus on syntimme sovittanut kalliilla verellänsä ja sen turvin me nyt pääsemme iankaikkiseen elämään.”

Nyt hän on itse, tämä rakastettu, jo päässyt

Jeesuksen veressä turvattuna iankaikkiseen elämään. Nyt hän on taivaassa rakasta uutta virttä Karitsalle laulamassa.

Rikhard Mäkisen koti oli ihana rauhan maja, josta ilon ja autuuden äänet kuuluivat. Keventynein mielin sieltä murheellisenakin mennyt palasi, sillä tässä kodissa oli tulijaa vastassa lämmin mieli ja Jumalan Sanan sydämellinen lohdutus. Yksinäisenä jäi nyt kaipaamaan hänen herttainen, rakas puolisonsa, joka vuosikymmenet uskollisesti toimi hänen rinnallaan ja väsymättä ja hellästi hoiteli pitkän ja vaikean sairauden aikana.

Sanomaton kaipaus täyttää sydämet Rikhard Mäkisen lähdettyä. Sanat tuntuvat tyhjiltä ja mitään sanomattomilta ilmaisemaan sitä, mitä nyt tunnetaan. Ei istu enää mestari tutulla, rakkaalla urkupenkillään Uskelan kirkossa, eikä L.E.Y. Salon rukoushuoneessa. Ei täyty kirkko eikä rukoushuone enää hänen ihanista, sielua ruokkivan soittonsa sävelistä.

Uskelan-Salon Nuorisoliiton kuoro on Rikhard Mäkisen lähdettyä kuin orpo, joka neuvottomana kysellen katselee ympärilleen. Kuoro kaipaa kallista perustajaansa, rakkainta isäänsä ja korvaamatonta johtajaansa, joka sitä vuosikymmenet vaali ja kasvatti kuin konsanaan sydämensä rakkainta lasta.

Samoin kaipaa koko L.E.Y. Uskelan-Salon Nuorisoliitto ja sen toiminta monikymmenvuotista, aina ja kaikessa sen parasta katsovaa rakkainta

puheenjohtajaansa niin myös Salon L.E.Y. rukoushuoneen johtokunta monivuotista, tunnollista jäsentään.

Rikhard Mäkistä kaipaa moni sairasvuoteella lepäävä herttaisena Sanan lohdutuksen tuojana.

Sydän, jota ankarasti repivät ja rasittivat kaikki elämässä esiintyvät, pienimmätkin ristiriidat ja jota huoli rakkaan isänmaamme asioista vuosikausia ylen raskaana painoi, on saanut pyhän, siunatun levon. Siihen meidän, tänne jääneiden on tyytyminen.

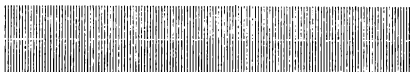
Lauantaina 29. 7. -44 oli Rikhard Mäkisen ruumiinsiunaustilaisuus Uskelan kirkossa. Ruumissaarnan piti Salon kirkkoherra H. Linkonen, liturgina toimi kirkkoherra V. Kivistö. Uruissa oli taiteilija H. Salmensuu. Kallis vainaja siunattiin Uskelan kirkkomaan multaan ja ruumiinsiunauksen toimitti vainajan suuresti rakastama työtoveri, Uskelan v.t. kirkkoherra V. Kivistö.

L.E.Y. Uskelan-Salon Nuorisoliiton kuoro saatteli laulullaan lepoon rakkainta johtajaansa.

Haudalta siirryttiin rukoushuoneeseen viettämään muistohetkeä.

„Vanhurskasten vaellus on niinkuin aamunkoiton valkeus, joka valkenee valkenemistaan aina täyteen päivään."

Hilja Laaksonen.

Siunattuja vanhuksia.

Nuorisolle kirjoittanut pastori Yrjö Joutsi.

Vanhoilla ihmisillä on paljon kokemusta ja elämänviisautta. Jos he ovat uskovaisia, heillä on runsaasti uskonkokemustakin ja hengellistä viisautta. Sentähden on nuoremmilla paljon oppimista heiltä. Heidän parissaan on hyödyllistä ja kasvattavaa olla, kun vain hiljentyy kuuntelemaan heidän sanottavaansa. Nykyajan muotia ei tosin tunnu olevan vanhusten oppiminen, tuskin heidän kunnioittamisensakaan. Raamatussa sanotaan kuitenkin: „Nouse harmaapään edessä ja kunnioita vanhusta sekä pelkää Jumalaasi." 3 Moos. 19. 32. Onnellinen on se nuori ihminen, joka kuuntelee Jumalan sanan valaiseman vanhuksen neuvoja ja opetuksia ja ottaa niistä vaarin. Hän saa siitä varmasti siunauksen. Olen itse tämän usein kokenut. Kerronpa siitä vähäsen.

Teuvalla toimiessani eli siellä kaksi uskovaista

vanhusta, joiden luona useasti kävin suorastaan oppia saamassa. Toinen oli emäntä Sanna Heiniluoma, toinen eläkeläinen Antti Suksi. Kyllä siellä oli monta muutakin uskovaista vanhusta, mutta nämä kaksi tulivat minulle hyvin läheisiksi. Heidän kanssaan syntyi aina keskustelua uskonasioista, sillä he olivat Herraansa tunnustavia kristityitä. Heidän seurassaan tuntui kuin olisi ollut elämän lähteillä, koskapa virvoittava Herran sana virtasi heidän huuliltaan. Nyt heitä ajatellessani tulevat mieleeni psalmin sanat: „Autuaat ne ihmiset, joilla on voimansa sinussa, joilla on mielessänsä pyhät matkat! Kun he käyvät kyynellaakson kautta, he muuttavat sen lähteitten maaksi, ja syyssade peittää sen siunauksilla." Ps. 84, 6. 7. Noissa vanhuksissa toteutuivat nämä sanat. Siunaus, heidän kypsyneen elämänsä syyssade, vuoti virvoittaen heidän ympäristöönsä, niille, jotka hiljentyivät heitä kuuntelemaan. He olivat Herralle pyhitettyjä henkilöitä, joiden luota palasi aina virkistynein, rohkaistuin mielin ja hyviä neuvoja saaneena.

Sanna Heiniluoma oli puusepän leski, syntyisin Kurikasta. Hänellä oli ollut onnellinen avioliitto, vaikka se olikin lapseton. Ei hän ollut koskaan nähnyt miestään, sillä hän oli tullut sokeaksi jo siinä kahdenkymmenen vuoden iässä. Mutta onnellinen hän silti oli ja osaansa tyytyväisenä hoiteli taloutta. Vaikka silmäin valo puuttuikin, hänellä oli sisäistä valkeutta, Jumalan sanan tun-

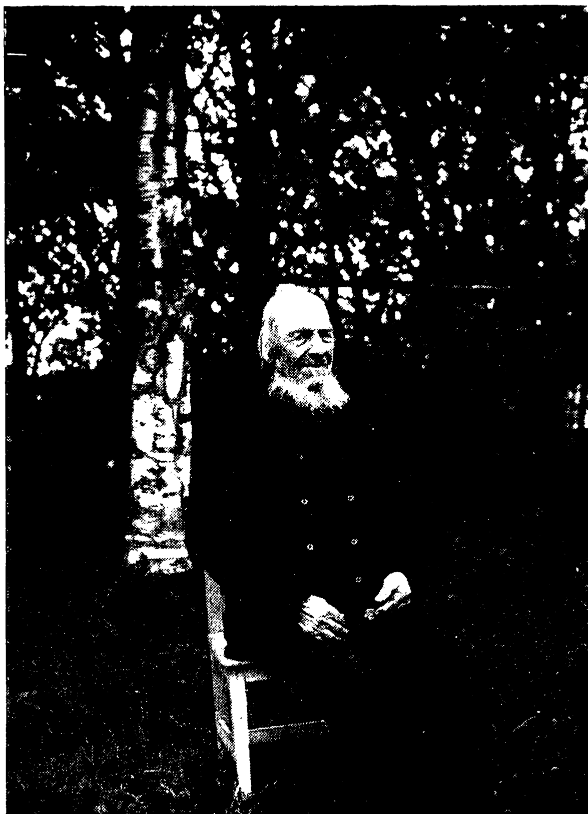
Maiju Orrela lukee Sanna Heiniluomalle, synt. 9. 8. 1857, kuoli 12. 7. 1941, Jumalan sanaa, taustalla Teuvan seurakuntatalo.

temista. Sitä hän oli saanut jo näkevänä lukemalla ja myöhemmin ahkerasti kuulemalla. Hän oli nuorten ystävä, ja moni neitonen toimi hänen sil-

mänään lukemalla hänelle, taluttamalla häntä ja kulkemalla hänen asioillaan. Hänellä oli suuri Jumalan sanan nälkä ja taivaan ikävä. Oman kurjuuden tunto oli syvä, usein ihan itkuun asti. Mutta Jeesuksen veren armo oli hänen turvansa ja lohdutuksensa. Siitä hän eli. Monta kertaa yhdessä tutkimme seuraavan sunnuntain saarnatekstiä. Monet Teuvan kirkossa pitämäni saarnat olivat kypsyneet keskusteluissa Sanna Heiniluoman kamarissa.

Suksen Antti-paappa oli elänyt nelisenkymmentä vuotta hartaana ja innokkaana laestadiolaisena. Mutta hän ei silloin vielä ollut löytänyt tosi rauhaa ja täyttä turvaa. Aina häntä oli kiusannut syntien tunnustamisen puutteellisuus ja siitä johtuva rauhattomuus. Rovasti Ernst August Lundqvistin selkeästä julistuksesta hän sitten oli oppinut luottamaan suoraan Raamatun sanaan ja Kristuksen täydelliseen sovitustyöhön ilman ihmisten välitystä. Hän oli näin löytänyt kirkkaamman valon ja oli sille uskollinen. Antti-paappa oli jo nuoruudessa alkaneen pyhän kirjan lukemisen avulla saavuttanut harvinaisen hyvän Jumalan sanan tuntemisen. Vanhaa Testamenttiakin hän osasi taitavasti.

Tullessani Antti-paapan eläkeläiskamariin vanhus usein istui lukemassa Raamattua ja alkoi sitten kertoilla löytämistään totuuksista ja opetuksista. Se oli syvällistä, koetun uskonelämän kannattamaa puhetta. Siitä sai aina rakennusta ja ke-

Antti Suksi, synt. 10. 2. 1845, kuoli 30. 10. 1938.

hoitusta omalle hengenelämälleen. Monet kiusat, epäilykset ja ahdistukset, jotka vanhusta vaivasivat, hän voitti Jumalan sanalla. Siitä hän yhä uudestaan ammensi valoa ja voimaa pysyäkseen

uskossa lujana loppuun asti. Herramme Jeesuksen armo oli hänen autuutensa kallioperustus.

Eräs tämän arvokkaan eläkevanhuksen ihmeellinen kokemus hänen elämänsä varrelta kerrotaan tässä. Sen kautta hän vielä kuoltuaankin puhuu opiksi ja siunaukseksi meille.

Ei Antti-paappa kirkkoon lähtiessään kotoaan ollut huomannut, että oli rippipyhä. Mutta niin kuitenkin oli. Hän ei siis ollut ennakolta tiennyt valmistautua käymään pyhällä ehtoollisella sinä päivänä. Mutta hänen mielensä teki kuitenkin Herran pöytään. Hän ikävöi yhteyttä Vapahtajan kanssa, vakuutusta syntien anteeksisaamisesta ja virvoitusta elämänsä korpimatkalla. Hän päätti itsekseen: „Minäkin käyn Herran pöydässä."

Mutta sitten tuli kiusaus. Sielunvihollinen alkoi ahdistaa kirkonpenkissä istuvaa vanhusta. „Eihän sinun sovi mennä. Sinähän olet niin suuri syntinen. Et ole edes kotona valmistautunutkaan. Ei sinun nyt sovi mennä. Ehdithän joskus toisella kertaa, kun olet kelvollisempi ja valmistautunutkin." Niin se kuiskaili, ja vanhus joutui kovaan sisäiseen kamppailuun. Sillä hän tunsi juuri nyt tarvitsevansa pyhän pöydän virvoitusta.

Siinä hän istui penkissään sydän raadeltuna ja ristiriitaisin ajatuksin miettien, pitäisikö mennä vai eikö. Sisimmässä kävi ankara taistelu. Toiset jo astelivat alttarin eteen ja polvistuivat ottamaan vastaan Kristuksen ruumiin ja veren sakramentin. Mutta Antti-paappa istui yhä penkissään

vailla rohkeutta yhtyä ehtoollisvieraitten joukkoon. Saatana kiusasi ja esteli häntä.

Silloin hän kuuli alttarilta sanat: „Joka syö minun lihani ja juo minun vereni, sillä on iankaikkinen elämä, ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä.” „Tuota elämää minäkin janoan”, Anttipaappa itsekseen ajatteli. Samassa hän katsahti ylös kohti pappia, joka alttarilta nuo sanat lausui. Mutta mitä ihmeellistä! Hänen silmänsä tuskin erottivat pappia, joka ikäänkuin häipyi häntä ympäröivään kirkkauteen. Sillä hänen takanaan seisoi hohtavan kirkas olento kädet ojennettuina seurakuntaan päin, suoraan kohti kilvoittelevaa vanhusta. Antti-paappa ymmärsi, että siinä oli itse Jeesus, joka lempeästi ja avosylin kutsui häntä ehtoollispöytään. Vapahtaja ei siis kieltänytkään häntä kurjaa ja vaivattua syntistä tulemasta. Vanhus tajusi, että kiusaaja vain oli estämässä häntä pääsemästä Herran armopöytään. Hän nousi päättävästi ja asteli vakaasti alttarin eteen.

Kun hän sitten pyhän ehtoollisen saatuaan palasi penkkiinsä, hän onnellisena ja voitonriemun vallassa saneli itsekseen: „Pääsinpä kumminkin, pääsinpä kumminkin!” Hän oli voittanut kiusauksen.

Kaksi kuvaa Karjalan kansan murhepolulta.

1. ERÄS SIIRTOLAINEN.

Kirj. rovasti Martti Savelainen.

Suomen lyhyt kesä alkoi olla kauneimmillaan. Puut ja pensaat olivat vihreässä lehtiverhossaan, nurmet ja pellot kukkia täynnä. Metsä raikui lintujen iloista viserrystä. Juuri silloin oli Suomen maanteillä ja rautateillä tavallista enemmän matkustajia. Oli suuri tungos. Jo ensi silmäyksellä huomasi, etteivät nämä olleet tavallisia matkailijoita eikä minnekään juhlille menijöitä. Heillä oli kuten Israelin kansalla muinoin Egyptistä lähtiessään mukanaan lapsensa, karjansa ja osa irtainta omaisuuttaan. Matkustajat olivat Karjalan siirtoväkeä. Rajan kansa oli taas joutunut rajan ja sodan kiroja kokemaan. Oli lähdettävä etsimään turvaa lännempää.

Seuraamme erään matkamiehen vaiheita. On varmaa, että monen matka on ollut vielä paljon

vaikeampaa. Mutta seuraamme häntä, kun hän näiden rivien kirjoittajalle on tuttu ja kun hänen vaiheensa elävöittävät siirtolaisuuden vaivoja niille, joitten ei ole tarvinnut niitä päiviä kokea. Samalla nämä rivit tahtovat avartaa sydäntämme ja synnyttää meissä oikeata lähimmäisen rakkautta.

Matkamiehemme oli saanut viettää lapsuuden onnelliset ja huolettomat päivät pappilassa. Isä oli pappina Karjalan kannaksella. Pappila oli kauniilla paikalla Kirkkojärven rannalla. Mutta jo verrattain varhain kohtasi raskas isku pappilan tytärtä. Isä, joka ei ollut vielä täyttänyt 50 ikävuottaan, palasi eräänä iltana pitkältä sairasmatkaltaan väsyneenä ja huonovointisena. Vuoteeseen oli laskeuduttava. Tuskat olivat kovat. En-

Matkalla länteen.
Minä panen maata sekä lepään rauhassa, sillä sinä, Herra, yksinäsi autat minua turvassa asumaan. Ps. 4: 3.

nenkuin päivä päättyi, olivat isän taistelut päättyneet. Syvän surun murtamana seisoi pappilan väki kuolleen vuoteen ympärillä. Nuori, noin 14-vuotias neitonen jäi isättömäksi. Muutaman vuoden perästä, kun armovuodet loppuivat, oli siirryttävä pappilasta. Lapsuuskodista lähtö oli raskasta. Mutta pian hän sai oman kodin. Kansakoulutoverista tuli elämäntoveri. Kaikki oli alussa lupaavaa ja onnellista. Äidilleenkin hän voi tarjota kodin. Mutta sitten himmeni aviopuolison järki. Tuli pitkällinen sairaus kotona ja sairaalassa. Tämä oli raskasta pappilan tyttärelle. Mutta hän ei kuitenkaan menehtynyt suruunsa eikä uupunut taakkansa alle. Tarmolla hän tarttui työhön. Hän teki oman pienen taloutensa työt. Kävipä hän myös naapureissa työssä, ja näin hän elätti perheensä.

Tuli sitten marraskuun loppupäivät vuonna 1939. Vihollinen hyökkäsi maahamme. Koti oli jätettävä. Siirtolaisuuden raskas taival oli edessä. Monta kertaa oli majapaikkaa muutettava. Mutta Karjalan takaisinsaamisen toivo ja varmuus oli elähdyttämässä ja voimia antamassa. Näin kävikin. Pappilan tytärkin pääsi kotiseudulleen, mutta kaikki oli rauniona. Rauniona ja tuhkana oli kirkko, jossa rakas isä oli Jumalan sanaa julistanut. Hävitetty ja poltettu oli lapsuuskoti, pappila. Sitä katsellessa kirposi kyynel silmään. Myös omasta kodista ei ollut jäljellä muuta kuin rauniot.

Mutta kodin raunioille ja lapsuusmuistojen ääreen ei voinut jatkuvasti jäädä itkemään. Oli ryhdyttävä jälleenrakennustyöhön. Hänelle luvattiin asevelitalo, mutta hänen itsensäkin oli paljon puuhattava sen hyväksi. Annamme hänen itsensä kertoa tästä.

„Kun en saanut ketään kaivamaan talon perustusta, kaivoin sen itse. Naapurimiehen kanssa vedin hiekan ja kivet. Laitoimme sokkelin ja laskimme sementtiperustuksen. Metsässä kävin tekemässä pärepölkkyjä, jotka vein sahalle. Uunin tiilit kävin kunnantalon raunioilta purkamassa ja puhdistamassa. Sammalet kävin lasten kanssa suolta repimässä."

Oli siinä työtä ja puuhaa. On paljon puhuttu ja kirjoitettu karjalaisten ahkerasta ja tuloksellisesta jälleenrakennustyöstä. Tässä on muuan esimerkki siitä. Toisinaan tuntui pappilan tyttärestä työ liian raskaalta ja ylivoimaiselta, mutta toivo päästä omaan kotiin antoi voimaa ja intoa. Juuri jouluksi 1942 pääsi hän muuttamaan omaan kotiinsa. Se oli suuri ilon ja kiitoksen hetki. „Ensimmäinen joulu taas rakkaassa Karjalassa, rakkaalla synnyinseudulla ja vielä omassa kodissa. Siinä on jotain niin suurenmoista, etten voi sanoin kuvata." Näin hän esitti tunteitaan tuona aikana. Kiitollisuus Jumalaa kohtaan asusti sydämessä. Jumala on hyvä. Hän on antanut oman kodin.

Saapui sitten kevät 1944. Synkät aavistukset täyttivät sydämen. Lentokoneita rupesi yhä use-

ammin lentelemään. Ammunta muuttui yhä kovemmaksi. Ja niin hyökkäsi vihollinen kesäkuussa uudelleen. Rajan lasten oli jätettävä koti ja lähdettävä toistamiseen turvapaikkaa etsimään ja siirtolaisuuden vaivoja kokemaan. Jos edellinen lähtö oli raskas, oli tämä vieläkin raskaampi. Kokemus teki sen sellaiseksi. Myös pieni koti, jonka eteen oli niin paljon vaivaa nähty, oli rakkaampi kuin suuri, komea kartano.

Oli kesäkuun 12. päivän ilta kello 20, kun pappilan tyttären oli omasta pienestä kodistaan poistuttava ja sille jäähyväiset sanottava. „Ennenkuin läksin kotoa, seisoin rakkaan äitini istuttaman kielopenkin edessä, ihailin sitä, kyynel kirposi silmäkulmaan ja väkisin nousi kysymys: Mitä varten meiltä otetaan kaikki tämä?"

Kauan ei ollut aikaa viivähtää rakkaiden muistojen edessä. Oli lasten kanssa liityttävä siirtolaisten pitkään jonoon, jonka alkupäätä enemmän kuin loppuakaan ei näkynyt. Vihollisen lentokoneet seuraavat rauhallisia pakolaisia. Pommeja sataa eteen ja taakse. Matkamiesten on tavan takaa heittäydyttävä vatsalleen maahan. Jumalan varjeleva käsi on mukana. Pommit eivät satu.

Matka jatkuu. Tullaan K:n asemalle. Metsässä on yövyttävä. Suuren kiven viereen tekee äiti nuotion. Sen lämmössä lapset nukkuvat. Äiti valvoo. Uni ei tule silmään. Uudelleen hän elää menneet tapahtumat. Hän on muistoissaan lapsuuden kodissa Kirkkojärven rannalla. Hän ajattelee

omaa pientä kotiaan, jossa hän muutama päivä sitten iloisena ja tyytyväisenä puuhaili.

Matka jatkuu taas ja sitä kestää kaksi viikkoa. Lähes 400 kilometriä on avojaloin kulettava. Toisinaan tahtoo väsymys voittaa ja voimat kokonaan loppua. Ei auttanut muu kuin käydä maantien viereen lepäämään, sillä tuntui, että jos askeleenkin ottaa, niin siihen jää. Sydän oli seisahtua. Kun oli jonkun aikaa levätty, oli liityttävä siirtolaisten loppumattomaan jonoon ja lähdettävä hiljalleen matkaa jatkamaan. Suuri turvallisuuden tunne täytti matkamiesten mielen, kun oli Moskovan pakkorauhan raja sivuutettu. Oli päästy turvatulle alueelle.

Vain kolme yötä joutui matkamiehemme pitkän matkansa aikana viettämään taloissa. Muut oli nukuttava taivasalla, milloin kankaalla, milloin maantien ojassa. Ilmat olivt koleat. Toisinaan oli vaellettava rankkasateessa, märissä vaatteissa.

Matka päättyi Savoon, Pertunmaan pitäjään. Asunnoksi määrättiin entinen suuri kartano. Luonto oli kaunis, mutta se ei sittenkään miellytä, sillä sydän muistelee rakasta Karjalaa, omaa synnyinseutua ja omaa pientä kotia siellä.

Kun olemme seuranneet siirtolaisemme monivaiheista vaellusta, täytyy sanoa: Raskasta on rajaseudun kansan elämä. Paljon kovaa ovat he kokeneet. Me lännempänä asuvat näemme itsemme kovin pieniksi heidän rinnallaan. Me tunnemme suurta kunnioitusta heitä kohtaan. Samalla

tunnemme Jumalan velvoittavan meitä avaamaan kotimme ja sydämemme karjalaisille veljillemme ja sisarillemme. Jos emme näin tee, vedämme Jumalan vanhurskaan tuomion ja kirouksen itsemme ja koko kansamme yli.

Myös me rukoilemme, että Jumala avaisi pian siirtolaisillemme paluutien rakkaaseen Karjalaan. Rukoilemme myös, että Jumala asettaisi jokaisen meidän jalkamme sille tielle, mikä vie taivaalliseen isänmaahan, ja pitäisi meidät sillä tiellä loppuun asti.

„Sinun rauhasi anna mulle,
elon kohtalot kaikki kirkastain.
En pyytänyt tyyntä tietä,
sinun tahtosi tietä vain.

Isän silmä, sä hellin valvo.
Isän rakkaus, johda, vie.
Koti taivahan kaukaa siintää,
kotipolku on armon tie.”

2. KUN SYDÄN AUKENI.

Kirj. kirkkoherra Toivo Rapeli.

Väsyneenä laahusti siirtolaisäiti perheineen ja karjoineen eteenpäin. Taivalta oli jo taittunut kolmattasataa kilometriä. Matka oli alkanut Kivennavalta eräänä lauantaiaamuna. Viholli-

sen kranaatit olivat lennelleet jo kotipelloille. Lentokoneet olivat hätyytelleet kylän väestöä useaan otteeseen. Nopeasti oli haalittava kokoon Sutelan talon tavaroita sen verran kuin kuormaan mahtui. Talon hevonen valjastettiin. Vanhempi lapsista, 10-vuotias Liisa, ohjasi hevosta, nuorempi 7-vuotias Maija istui kuorman päällä, äiti hoiteli neljää lehmää. Sotilaat kiiruhtivat lähtemään, vihollinen lähestyi nopeasti. Uusi siirtolaistaival alkoi ....

Vaikeata oli matkan teko. Pakolaisjonot olivat pitkiä; lehmiä, hevosia, ihmisiä, lampaita, autoja. Kaikki kulkivat länttä kohti. Sotilasautoja tuli vastaan. Lehmät tahtoivat karkailla. Tie tukkeutui vähän väliä. Viholliskoneita liikkui ilmassa, tuontuostakin oli suojauduttava maastossa, varsinkin alkumatkasta. Lehmät olivat väkisin eksyä.

Kengät kuluivat äidiltä loppuun jo alkumatkasta. Hän kääri papereita jalkojen ympärille usean kerran, mutta pian ne repeilivät. Paljain jaloin täytyi kulkea suurin osa matkasta.

Yöpymispaikat olivat erilaisia: useimmat yöt vietettiin puiden juurilla ja heinäladoissa, muutama yö saunoissa ja talojen permannoilla. Uni maistui hyvältä missä vain rasittavien päivämarssien jälkeen.

Matkaa oli jo tehty kolme viikkoa. Monelta asemalta oli Sutelan emäntä yrittänyt saada joukkonsa junaan, mutta aina yritys epäonnistui. Yhä neuvottiin eteenpäin.

Nyt alkoi jo tulla suuri väsymys. Tultiin suurta mäkeä alas. Tie oli vapaa, mutta mäki oli verraten jyrkkä. Äiti käski Liisan ohjailemaan lehmiä, itse ryhtyi hän hevosta ajamaan. Maija nukkui kuorman päällä. Alamäessä hevonen lähti juoksemaan, emäntä koetti pidättää, mutta se vauhkoutui yhä hurjempaan vauhtiin ja kohta meni koko kuorma kumoon .... Maija ja emäntä pääsivät pelkällä säikähdyksellä, mutta kuorma oli uudelleen pakattava. Taas samaa vaivaloista menoa. Yöt puiden alla. Sadepäiviä oli useita. Vaatteet kastuivat, tavarat kastuivat, mieliala oli painunut.

Siinä eteenpäin kulkiessa mietti äiti mennyttä lyhyttä onnenaikaa Karjalassa. Kyllähän heitäkin varotettiin sinne menemästä, hieman pelotti itseäkin, kun sota jatkui, mutta sydän käski. Riemuisin mielin palattiin. — Sodan jäljet näkyivät kaikkialla: kotitalo oli tuhoutunut, metsä pahasti kärsinyt, pellot turottuneet, mutta omat olivat sittenkin pellot, omat mäet, oma järvi, tämä oli sitä Karjalaa, josta siirtolaisuudessa nähtiin unia ja johon sydämen kaipaus veti. Täällä oli kotiseutu.

Uusin toivein alettiin tehdä jälleenrakennustyötä. Sutelan isäntä oli ihmeellinen, tuntui siltä, että hän ei milloinkaan väsynyt. Voimaa riitti aamuvarhaisesta myöhäiseen iltaan. Pellot alkoivat taas kasvaa kultaista viljaa ja oma valkea koti nousi sinisen järven rannalle .... Saunakin pystytettiin. Jumalan siunaus oli kaikessa suuri.

Tykkien jylinä muistutti, että sota jatkui. Usein tunkihe mieleen ajatus: entäpä jos on vieläkin lähdettävä? Mutta tuo ajatus tungettiin pois. „Kyllä rintama ja linjat kestävät" vakuuttivat sotilaat, jotka pistäytyivät usein uudessa kodissa. „Meillä ovat nyt toisenlaiset asemat ja toisenlaiset aseet kuin talvisodassa." Turvalliselta tuntui kuulla tällaista puhetta.

Varsinkin korpraali Taskula Hämeen puolesta kotoisin kävi Sutelassa usein. Siellä hän kylpi, söi ja muutaman kerran oli yötäkin. Sutelasta tuli hänelle kuin toinen koti.

Mutta keväällä toukokuussa oli isän taas lähdettävä sotaan. Vaimo ja lapset jäivät niin yksin .... Vaimo aavisti jotain pahaa. Vihollisen lentokoneet alkoivat lennellä, ne ampuivat yksityisiä ihmisiä pelloilla ja 9. päivä perjantaina alkoi suuri hyökkäys ja niin oli lähdettävä, koti oli jätettävä, matkalla oltiin taas kaukana, kaukana Hämeessä.

Perille oli vielä pitkä matka. Äidin jalat olivat käyneet rikki, vaatteet olivat repeilleet, koko ruumista pakotti. Liisa koetti ohjailla urhoollisesti hevosta, mutta uupumus tahtoi voittaa. Pikku-Maija oli vilustunut pahasti ja yski sairaalloisesti. Alkoi tuntua siltä, että he eivät jaksaisi perille.

Mistä saisi muutamaksi päiväksi levähdyspaikan? Siirtolaisperhe kulki paraikaa vauraan hämäläiskylän halki. Oli iltapäivä. Sade uhkasi. Pil-

vet taivaalla tummenivat yhä. Rajuilma oli tulossa.

Ensimmäisessä talossa sanottiin, että talo oli varattu erästä helsinkiläistä perhettä varten. Toisessa talossa kehoitettiin menemään sijoituskuntaansa. Kolmannessa ei ollut tilaa.

Kyyneleet silmissä ja tuska sydämessä kuljettiin eteenpäin. Tuskin koskaan oli rukous tullut esille niin palavana kuin nyt. Sydän aivan huusi: „Hyvä Jumala! Auta meitä, armahda lapsiani! Sinä näet, etten jaksa enää. Anna meille paikka, missä saamme levätä!"

Siirtolaisperhe poikkesi nyt erääseen hyvin maalattuun, isoon taloon. Onnistuisivatko he siellä?

Pirtissä oli keski-ikäinen nainen leipää leipomassa. Arasti astui siirtolaisäiti sisälle lastensa kanssa, arasti kyseli hän mahdollisuutta saada levähdyspaikkaa perheelle ja karjalle. Vastaus oli lyhyt ja töykeä: „Meillä ei ole ruokaa vieraille lehmille, tuskin riittää omillekaan." Se oli isku, jota siirtolaisvaimo tuskin jaksoi kestää. „Eikö saisi ostaa lehmille syötävää, asuisin lasteni kanssa vaikka saunassa. Pyytäisimme täällä levätä vain muutaman päivän." „Meillä ei ole heiniä myytäväksi eikä huoneita vieraille", ääni oli tiukka.

Pirtissä syntyi hiljaisuus. Talon emäntä jatkoi työtänsä. Siirtolaisperhe istui kuin jokainen olisi saanut iskun. Katkera tuska valtasi mielen. Olisipa ollut mukana oma puoliso tukemassa. Mutta

hän oli rintamalla .... Äidin tuskaisa sydän huusi ylöspäin: „Jeesuksen tähden armahda meitä, hyvä Jumala!"

Samassa aukeni ovi ja talon tytär tuli sisälle kirje kädessään. Emäntä keskeytti työnsä ja alkoi lukea. Kirje oli rintamalla olevalta pojalta. Äiti luki hiljaa: „— — — — Ennen näitä taisteluita olin, kuten tiedät, Kivennavalla monta viikkoa. Tuo aika tulee taas uudelleen mieleen. Opin siellä vasta tutustumaan karjalaiseen väestöön. Kävimme usein tovereitteni kanssa siviilitaloissa ja siellä saimme osaksemme suurta vieraanvaraisuutta. Usein kylvin erään Sutelan talon uudessa saunassa ja usein söin ja join heillä. Olin siellä kuin kotona. He pitivät minua kuin omaa poikaansa. Yhdessä veisasimme usein virsiä iltaisin.

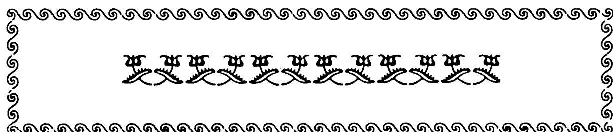
En tiedä, mikä minua täällä odottaa, mutta kun taas olen nähnyt karjalaisten lähdön, tunnen velvollisuudekseni sanoa: pitäkää heitä hyvinä. Avatkaa heille ovet ja sydämet. Omistakaa heille rakkautta, jota he ovat opettaneet meille. Jumala siunatkoon kotia."

Ihme! Siirtolaiset näkivät, kuinka jäykän emännän piirteet sulivat hänen lukiessaan kirjettä, kyyneleitä alkoi tulla silmiin. Äkkiä kääntyy hän siirtolaisvaimon puoleen ja kysyy: „Mistä te olette kotoisin?" „Kivennavalta." „Tunnetteko siellä Sutelan talon?" „Minä olen Sutelan emäntä." „Tunsitteko korpraali Taskulan?" „Hän oli usein meil-

lä ja pidän hänestä paljon." Jäykkä emäntä purskahti itkuun sanoen: „Minä olen hänen äitinsä."

Ulkona olivat pilvet hajaantuneet. Aurinko heitti valonsäteitä pirttiin. Mutta Jumalan rakkauden aurinko paistoi myös pirtissä olevien sydämiin. Kaksi äitiä löysi toisensa.

Sutelan siirtolaisperhe ei jatkanutkaan enää pitemmälle. He jäivät Taskulaan asumaan. Siellä riitti karjalle ruokaa sekä siirtoväelle leipää.

Vihollisen tulen alla.

Kirj. kirkkoherra Toivo Rapeli.

Se tapahtui eräänä maanantaipäivänä kesäkuuta. Vihollisen hyökkäys oli käynnissä täydessä voimassaan. Hälyyttäviä tietoja saapui rajalta. Vihollislentokoneitten yhä kiihtyvä toiminta todisti meille, että vakavat tapahtumat olivat edessämme.

Päivä oli kirkas, aurinkoinen. Viholliskoneet olivat olleet liikkeellä varhaisesta aamusta alkaen. Muolaan kirkkomäellä komeili kaksi uutta suurta rakennusta: seurakuntatalo ja kunnantalo. Ne olivat oivallisia kohteita vihollisen toiminnalle. Odotimme vain, milloin tuho tulee...

Jo kello yhteentoista mennessä olimme useaan otteeseen hakeneet turvaa lähellä olevasta hautausmaasta. Siellä oli talvisodan aikuisia syöksyhautoja ja korsuja, ja ne tarjosivat yhä vieläkin hyvän lentosuojan.

Kello yhdentoista tienoissa tuntui vähän rauhallisemmalta ja läksimme kotiin pakkaamaan tavaroita lähtöä varten. Lapset olivat jo mummun kanssa lähteneet edellisenä iltana...

Tykkien jylinä kuului voimakkaana, vihollis-koneiden ääni kuului kauempaa... Vaimoni puuhasi keittiön puolella, minä pakkasin... Taas purimme kotia, joka vasta oli suurella vaivalla pystytetty. Vain pari viikkoa ehdimme siellä asua, minä vain neljä päivää. Suurella rakkaudella ja suurin taloudellisin uhrauksin olimme saaneet seurakuntatalomme valmiiksi. Siellä oli keskuslämmitys, vesijohto, sähköt, niin — sähköhellakin. Kaikki oli uutta ja siistiä. Vihkiäisten piti olla 18. p. Kutsukortit oli lähetetty. — Taasko piti kaikki jättää? Sydäntä kouristi...

Äkkiä kuului voimakas lentokoneitten surina, se läheni. Kiiruhdimme alas pihalle hakeutuaksemme suojaan, kenties hautausmaalle. Pastorin rouva oli myös ulkona. Viholliskoneita! Niitä oli monta, ja suunta oli suoraan meitä kohden. Ei ajatustakaan, että olisimme ehtineet hautausmaalle. Mihin mennä? Huusin: „Painutaan ojaan." Sinne oli matkaa noin 15 metriä. Se oli vasta kaivettu, kapea viemärioja. Juoksimme sinne ja painauduimme pitkäksemme ojan pohjalle. Luulin aluksi, ettei meitä oltu huomattu. Mutta pian tulin toisiin ajatuksiin...

Tuskin ehdimme maahan, kun koneet olivat yllämme ja alkoivat tehden syöksyjä alas tulittaa

meitä. Luoteja rapisi ympärillämme, koko olento aivankuin kuumeni, ruudinsavu tunkihe nenään... Elimme muutamia jännittäviä hetkiä... Salamana lensi mieleeni ajatus: Täälläkö Muolaassa sittenkin kuolema tapaa? Lapset menettävät samalla kertaa sekä äidin että isän.

Samassa tuli uusi syöksy meitä kohden. Koneet lensivät alas, meistä tuntui kuin ne olisivat hiponeet maata, luodit tuiskivat ojan reunoihin, pikatykki ampui. Me olemme mennyttä! Huusin: „Ollaan aivan hiljaa. Ei saa liikuttaa yhtään mitään. Vihollinen luulee, että olemme kuolleet.” Liikkumattomina odotimme kuolemaa...

Mutta ajatus työskenteli nopeasti ja voimakkaasti. Tuntui selvältä, että kuolema on edessä. Mutta toinen voimakkaampi tunne tunkihe esille: oman mitättömyyden ja huonouden tunne. Elämäni, työni ja olemukseni huonous tuntui nyt todellisemmalta kuin koskaan. Siinä makasin maassa syntisenä, tuomittuna, kurjana ja onnettomana. Viholliskoneet ja niiden tuli oli kuin Jumalan tuomioitten julistusta kohdallani. Suuri syntisyyden ja syyllisyyden tunto painoi... Tuona hetkenä, kuoleman kolkuttaessa ei ollut mitään, mihin omassa elämässä olisi voinut tarttua. Vain syntiä ja syytöstä joka taholla.

Mutta samassa kaikui sielussa voimakkaana huuto armollisen Jumalan puoleen: „Jumala, ole minulle armollinen hyvyytesi tähden, pyyhi pois minun syntini suuren laupeutesi tähden. Pese mi-

nut puhtaaksi rikoksistani, puhdista minut synnistäni.” Tämä armonhuuto kiteytyi jatkuvaksi, toistuvaksi hurskaudeksi: Jumala, armahda meitä Kristuksen tähden! Syntisellä oli vain yksi turvapaikka: Jumalan armo Kristuksessa. Aivankuin salaman valossa välähti sielussani raamatunlause: „Jokainen, joka avuksi huutaa Herran nimeä, pelastuu.” Jos milloin, niin silloin huusin täydestä sydämestä. — — — Samat ajatukset olivat liikkuneet vaimonikin mielessä niinä hetkinä. Sain sen perästä päin kuulla. Sama on syntisten velka Jumalan edessä, sama on syntisten turva . . .

Vielä yksi vihollisen hyökkäys. Vielä ruudin hajua, vielä muutamia kammottavia sekuntteja ja sitten . . . Liikutin käsiäni, ne liikkuivat, jalkojani, ne tottelivat. Vain multaa oli rapissut päällemme, kaikki olimme ehjiä, kaikki pelastuimme . . .

Kiiruhdimme hautausmaalle suojaan, emme jääneet enää odottamaan uutta vihollishyökkäystä . . .

Sodan äänet jatkuivat. Tykistö jylisi. Savupatsaita näkyi. Mutta sielussa kaikui: „Tässä on kurja, joka huusi ja Herra kuuli ja pelasti hänet kaikista hänen ahdistuksistansa. Herran enkeli asettuu niiden ympärille, jotka häntä pelkäävät ja pelastaa heidät.”

Aurinko paistoi, armo paistoi, sielu kiitti . . .

Koko kansan tähden.

Kotimatkalla varten kirjoittanut Kalle Väre.

Hyvää rauhan aikaa oli eletty jo useita vuosikymmeniä. Ei varakkaan Peltolahden isännänkään ollut tarvinnut maanpuolustus- tai sota-asioiden tähden olla päivääkään poissa kotoisista askareitaan. Pojat jo kyllä kukin vuorollaan olivat olleet asevelvollisuuttansa suorittamassa. Sitäkin oli Peltolahti aluksi kovasti moitiskellut ja joutavana miesten ajanhukkana paheksinut. Mutta erikoisesti valistuneet vanhimmat pojat olivat vähitellen saaneet isäukon pään muuttumaan niin, että jo nuorempien lähtöä hän asiaankuuluvana kannatti kuin velan maksua ikään. Isänmaallinen mieliala olikin alkanut vallata alaa huomattavassa määrässä, vaikka epäilyksenalaisia ihmisiä tahtoi aina ilmetä varsinkin kiivaiden vaalitaistelujen aikana. Sahalta vähän matkaa järven rannassa asuvaa suutaria ihan kammoksuttiin kumouksel-

listen ja jumalankielteisten aatepuuhailujensa vuoksi. Hän olikin suurin häpeäpilkku tässä muuten kunniallisessa kyläkunnassa.

Mutta kovalle koetukselle joutui sitten tämänkin kylän asukasten isänmaallisuus, kun vihollinen tuloksettomien neuvottelujen jälkeen hyökkäsi maahan ja kaikki asekuntoiset miehet koottiin rajojen suojaksi. Silloin kysyttiin todellista uhrimieltä ja oman yksityisen etunsa aulista unohtamista, kun monestakin kodista oli ainoan miehen lähdettävä ja heikko kotiväki jätettävä. Raskaammaksi vielä tuli eronhetki siellä, missä matkaan lähtevä ihan kuin varmasti tietäen tulevan kohtalonsa, varustautui siinä mielessä sotapolulle. Oli alkanut sankaritekojen, mutta myöskin sankarihautajaisten vakava aika. Mutta oli tullut myöskin aika, jolloin ennen kokemattomalla tavalla tämän kansan lähimmäisrakkautta ja ystävällisyyttä kysyttiin kaikkialla.

Itkua, hälinää ja outoa liikettä oli Suomen itsenäisyyspäivänä muuten hiljaisen kylän kansakoululla. Monta autokuormallista oli tuotu asemalta siirtoväkeä. Talojen isännät olivat kerääntyneet valitsemaan kullekin etukäteen suunniteltua määräosaa. Niiden joukossa oli tylykatseisia, arvostelevia ukkoja, jotka jo alunperin asettuivat näihin tulokkaisiin nähden ankaran isännän istuimelle. Heitä matkarasitusten ylenmäärin uuvuttamat evakot arkamielisinä katselivat.

— Kahdeksan henkeä Peltolahteen. Tulkaahan

tätä perhettä katsomaan! huusi kyläpäällikkö luokassa.

Isäntä saapui hitain askelin ja alkoi kyselyn:

— Ovatko nämä työkykyisiä?

— Eivät nuo vanhukset enää ole. Tuolla äidillä on taas noin pieniä lapsia, mutta tämä miniä on terveen näköinen, nuori ihminen.

— Onko heillä eläimiä?

— Hevonen ja neljä lehmää kuuluu olevan ja saapuvan huomenna.

Peltolahti harkitsi ensin perusteellisesti, mutta teki sitten nopeasti laskelman:

— Hevonen talon ajoihin. Miniä karjaa hoitamaan, vaimo tupa-askareihin. Menevät hän nuo lapsetkin siinä samassa. Maksakoon valtio niistä päivärahan ruoan edestä.

Valinta oli loppuun suoritettu. Siirtoväki sullottiin isoihin talvirekiin ja tavaroita tuotiin toisilla hevosilla perässä.

— Jumalan rauha taloon. Joka teistä korjaa yhden tällaisen minun nimeeni, hän korjaa minun, on Vapahtajamme lausunut, sanoi siirtolaisäiti Peltolahden tupaan astuessaan ja päästellessään päällysvaatteita lastensa yltä.

— Saarnamiehiäkö meille nyt saapuikin? Ei tässä saarnoja tarvita, työhön vaan ja kiireesti, kun kuusi poikaa meiltäkin on pitänyt sinne laittaa kuin suoraan suden suuhun teidän tähtenne, murahti isäntä tämän kuullessaan.

Ei evakkoäiti voinut jatkaa sen enempää, mut-

ta kovasti hänen sydämeensä koski tuo syyttävä sana teidän tähtenne. Hän ei sitä voinut ymmärtää, mutta mitään selitystäkään siihen ei hän uskaltanut ruveta kyselemään. Raskas huokaus pääsi rinnasta ja silmän täytti kuuma kyynelvesi, kun hän alkoi sijoitella tavaroitaan heille osoitettuun tuvan nurkkaukseen.

Elämä piti aloittaa näissä vallan oudoissa oloissa. Siirtoväki kävi ahkerasti käsiksi heille määrättyihin tehtäviin ja koettivat kaikille haastaa iloisesti, vaikka sydämessä vallitsikin riuduttava kodin ja kotiseudun ikävä.

Ankaria taisteluja kaikilla lohkoilla. Vihollisen hyökkäykset torjuttu. Suuri vihollisjoukko saarrettuna S:n suunnalla.

Tällaisia olivat tiedot joulun edellä ja toivovin mielin valmistuttiin kaikesta huolimatta talvisodan aikanakin suurta rauhan juhlaa vastaanottamaan. Enkelkuoron laulussa sanat: „maassa rauha" ja „hyvä tahto", saivat nyt tänä jouluna erikoista huomiota osakseen.

Evakkoäiti sai mieheltänsä rohkaisevia kirjeitä:

— Älä murehdi! Jumala on meidän puolellamme. Me taistelemme täällä Jumalan nimen ja kunnian puolesta, mutta myöskin kotiseutumme ja koko isänmaan tähden. Te kärsitte siellä siirtolaisvaivoja samasta syystä. Kunhan siellä vaan ne muut Suomen asukkaat ymmärtäisivät, että te pakolaisraukat kärsitte koko kansan tähden, ettei koko kansa hukkuisi. Tämä muistut-

taa meille ilmielävästi Vapahtajamme suurta sovintotyötä. Hän yksin kärsi ja kuoli kerran. Sen vuoksi tuli kaikille pelastus iäisen turmion vallasta. Muistele tätä ja vietä sielläkin vieraissa oloissa autuaallinen joulu Jeesuslapsen seimen ääressä.

Näin rohkaisten vaimoansa karjalainen kersantti kirjoitti ja taisteli urhoollisesti oman kotinsa kynnyksellä maahan rynnistävää vihollista vastaan.

Mutta siinä vierellä taisteli tuhansia toisiakin. Siinä taistelivat myöskin Peltolahden Matti ja Eero. Kiinteä aseveljeys oli yhdistänyt heti taistelujen alusta alkaen jäyhän Pohjanmaan miehet vilkkaiden karjalaisveljien kanssa. He eivät siellä katsoneet karsaasti toisiinsa. He eivät sanoneet: „teidän tähtenne." Kaikki he tiesivät koko maan yhteisen onnen olevan vaarassa ja siksi he mitään säästämättä yhdessä kaikkensa uhrasivat.

Peltolahden isäntä ja emäntä eivät vaan hevillä tahtoneet päästä ahtaasta yksityisetujensa ja oman minänsä näköpiiristä. Evakot olivat tiellä ja kuin syyllisiä joka tapauksessa. Heitä ei voinut pitää samanarvoisina paikkakunnan muun väestön rinnalla. Tylyä mieltä ja käytöstä heitä kohtaan eivät Peltolahden haltijat tunteneet rikokseksi, ennenkuin heidän silmänsä avautuivat ihmeellisellä tavalla.

Tammikuun puolivälissä sairastui Peltolahden emäntä ankaraan keuhkokuumeeseen. Evakkoäiti

oli nyt erinomaisen tarpeellinen kodin hoitajana. Sinä aikana saivat kaikki nähdä, millainen siunaus ja menestys seurasi tämän uskovan äidin askeleita. Peltolahden Matti haavoittui samaan aikaan rintamalla ja isäntää kutsuttiin kiireesti sairaalaan katsomaan poikaansa. Vanha evakkopaapa sai sinä aikana talon miehisen johdon käsiinsä ja hoiti huolella tehtävänsä isännän viipyessä matkallaan kauan. Halveksitun evakkoperheen haltuun oli siten joutunut koko Peltolahden elämä ja talous.

Sitä ei nyt kuitenkaan Peltolahden isäntä joutanut suremaan tällä matkallaan, sillä hänellä oli nyt muuta ajateltavaa. Hänen vanhin poikansa Matti häilyi elämän ja kuoleman rajalla useita päiviä. Haavoittuma vatsaan oli hengenvaarallinen ja se päättikin tämän urhoollisen sankarin elämän. Isä odotti ja valvoi vuoteen vierellä viimeiseen hetkeen saakka, ja kun Matti jaksoi puhella, oli siinä monenlaista asian selvittelyä.

Viimeisinä ajatuksinaan ilmaisi Matti: — En ehtinyt vielä sinne kotiin kirjoittaa erästä parhainta uutista rintamatapahtumista. Minä ja Eero jouduimme asumaan jonkin aikaa Kannaksella sen evakkoperheen kodissa, jotka asuvat meillä. Ette osaa aavistaa, kuinka ystävällisesti isäntä, joka on taistelutoverimme, otti meidät siellä vastaan. Olimme aseveljiä vaivoissa ja kärsimyksissä koko kansan tähden. Ja nyt isä, minä olen hänen opastamanaan oppinut tuntemaan ja uskomaan

siihen Vapahtajaan, joka on haavoitettu meidän syntiemme tähden. Nyt tiedän ja uskon, että Jeesus on uhrannut itsensä meidän edestämme, jotta me saisimme elää iankaikkisesti. Minä muutan pian Jeesuksen veren kautta avattuun taivaalliseen isänmaahan. Rakas isä! Viimeinen toivoni on, että Tekin oppisitte käsittämään, että . . . että Jeesus on kärsinyt ja kuollut myöskin Teidän tähtenne.

Teidän tähtenne — toisti Matti vielä kerran heikosti ja sitten ojentaen kätensä isällensä jäähyväisiksi hän pian nukkui uskovan sankarin autuaalliseen kuolonuneen.

Peltolahden isäntä palasi sairaalasta kotiinsa valkea arkku mukanaan. Kotona oli ollut sillä välin myöskin ankaraa taistelua elämästä ja kuolemasta. Lääkäri oli käynyt usean kerran ja kovasti heikontuneen sydämen tähden pitänyt sairaan emännän tilaa vallan arveluttavana. Karjalaisäiti oli parhaimman taitonsa mukaan hoitaessaan sairasta ruumiillisesti myöskin huolehtinut emännän sielun asioista ja Jumalan sallimana ihmeenä nähnyt, miten paatunut omatunto oli vähitellen herännyt ja toivottu armontarve alkoi. Syntien paljous oli jo ollut eräänä aikana hukuttaa sairaan epäuskon synkkään pimeyteen. Mutta kun tällä sairaan sielun hoitajalla oli selvillä parhain lääke, oppi jumalattoman vanhurskauttamisesta Jeesuksen veressä, niin se auttoi tälläkin kerralla. Sairas pääsi ihmeelliseen vakuutukseen Jumalan

armosta ja alkoi odottaa hartaasti miestänsä kotiin kertoakseen hänelle tämän suuren tapahtuman.

Isäntä tuli ja — Matti. Mutta ei aluksi uskallettu emännälle sanoa totuutta Matista. „Hyvin ovat hänen asiansa", sanottiin ensin ja emäntä kiirehti kertomaan elämäntoverilleen sairausvaiheensa aikana saamiaan kokemuksia. Miten lienee, niinkuin olisi ollut sopimus, päättyi emännän puhelu samalla tavoin kuin Matin sairaalassa. Paljon hän jaksoi keskustella ja saatuaan kuulla Matin kuoleman hän hiljaa kuiskasi:

— Jos en nyt enää tätä kestä, niin muista kohdella näitä tänne saapuneita vieraitamme hyvin, sillä emmehän me ole kärsineet mitään heidän tähtensä, vaan he kärsivät parhaillaan meidän ja koko maan tähden. He muistuttavat meille Vapahtajaamme Jeesusta, joka on kuollut . . . kuollut . . .

Ankara sydänkohtaus katkaisi emännän puheen ja kun kouristus oli ohi, huokui sairaan rinta vain hetkisen hiljalleen. Sitten oli kaikki lopussa. Äiti oli seurannut sankaripoikaansa kuolemasta elämään, ajan taisteluista iankaikkisuuden rauhaan. Tämä tapahtui vain sen vuoksi, että yksi oli kerran kärsinyt ja kuollut koko kansan tähden.

Uudenvuoden aattoiltana kotona ja rintamalla.

Kirj. Esteri Ojala.

Pieni koti juhla-asussansa.
Äiti ilahduttain lapsiansa
kaiken viihtyisäksi valmistaa.
Vuoden viime ilta on ja vielä
viettävät kuin joulua he siellä;
joululaulut kauniit kajahtaa.

Kuusen luona juhlaisaa on heillä,
mutta muistain isää sodan teillä
kaipuu täyttää kätköt sydänten.
Vuoteisiin kun äiti lapset peittää,
kädet pienet ristihin he liittää
Isää taivaallista rukoillen.

Isälleen he pyytää siunausta,
voimaa, terveyttä, varjelusta
ja että isä pian tulla sais'
kotiin jälleen omiensa luoksi,
että suuren laupeutensa vuoksi
kaiken hyväksi taas johdattais'.

Unonen jo pienten silmät sulkee.
Äiti valvoo, aatoksensa kulkee
vuoden kulunehen vaiheisiin.
Niin raskasta on ollut useasti,
vaan auttanut on Herra tähän asti,
auttaa armossansa vastakin.

Muistaa kaivaten ja kiitosmiellä
rakkaintaan ja toisiakin siellä,
missä vaara vaanii, piirittää.
Pyytää: „Isä taivaan, yhä heitä
varjele ja enkel'siivin peitä,
vuonna uutenakin turvaks' jää!

Taasen kaikuu meille rauhansana:
'Maassa rauha'. Vuonna alkavana
täyttyä sen, Isä rakas, suo!
Rangaistusta tosin ansaitsemme,
mutta anteeks'antain rikoksemme
uusi vuosi kirkkaammaksi luo!

Kansamme sä käännä puolehesi,
anna meidän, sinun omiesi,
valoasi heijastaa ja myös
auta, että lapset ominasi
varttuisivat Sinun hoidossasi,
tuntisivat suuret armotyös.

„Jeesuksemme veren tähden kanna
meidät taivaan kotiin, siellä anna
ikirauha", äiti rukoilee. —

— Kello seinällä lyö kaksitoista —
Sammuu valo. — Tähti kirkas loistaa. —
Alkaa vuosi oudoin vaiheineen.

Etulinjan kuulovartiossa
valvoo isä, ettei pimennossa
vihollinen saisi yllättää.
Pimeää ja synkkää kaikkialla. —
Joskus tuolla „ei kenenkään maalla”
valo pistoolin vain välkähtää.

Huolella hän täyttää tehtävänsä,
mutta kesken kaiken syömessänsä
aatos lentää rakkaittensa luo,
muistaa omat armaat kullanmurut,
aavistaa kuin kaipaus ja surut
vaimon silmiin kyyneleitä tuo.

Muistaa pienen kodin, onnenmajan,
menneen, paljon suoneen rauhanajan,
jolloin hänkin siellä olla sai.
Muistaa äitinsäkin taivahassa,
omiaan hän on jo oottamassa
siellä asunnossa autuain.

Isä rukouksin Jumalalle,
ainoalle tosi auttajalle
jättää huolet rakkaistansa nyt.
Kiitoksensa kantaa entisistä,
paljon hällä onkin kiittämistä.
Avuks' Herra ain' on ehtinyt. —

— Ihmeellistä. — On kuin käsi kä'essä
koko perhe oisi yhdyttäessä
luona Isän armoistuimen. —
— Onnekasta yhteen käydä kerran
taivahassa, kirkkaudessa Herran.
Siellä sitten rauha iäinen.

Muistelmia saarnamatkoilta ja vähän muutakin.

Kirj. *M. V. Tenkanen.*

Yllä olevasta otsikosta tulee mieliimme pidetty saarnaaja ja taitava kynän käyttäjä J. E. Helkiö. Hänen muistelmakirjoituksensa „Kotimatkalla"-vuosijulkaisussa olivat niin eläviä, kuvarikkaita, hienotunteisia ja herkkiä, ettei niitä väsynyt koskaan lukemasta. Niissä oli lapsille viatonta leikkiä, nuorisolle hauskasti kuvattuja opettavia tapauksia, vanhuksille elämän illan hämärään taivaallista valoa. Niin miehinen mies kuin nuori poikanen Helkiön muistelmia luki ja ilostui.

Setä Helkiö oli kuitenkin saman katoavaisuuden lain alainen kuin me muutkin. Hänen ruumiinsa voimat heikkenivät kuten toistenkin. Sen ainoan kerran, jonka setä Helkiötä tapasin, tapasin hänet tautivuoteeltaan, josta tuli hänelle muutaman ajan kuluttua muutto kotiin.

Kun kuolinsanoma tuli, niin kohta tuli mieleeni:

— Menetimme paljon — kuka kirjoittaa enää niin taitavasti „Muistelmia saarnamatkoilta ja vähän muutakin”? Samoin varmasti ajattelivat monet muutkin. Oli kuin „Kotimatkalla”-julkaisumme olisi jäänyt keskeneräiseksi, kuin laiva ilman peräsintä, vene purjetta, joka antaa nauttia vauhdin hurmasta.

Asia on kyllä niin lohdullisesti, että yhdistyksellämme on vielä, ainakin tällä kertaa, monia maallikkosaarnaajia, joilla kaikilla on kerrottavana „muistelmia saarnamatkoilta ja vähän muutakin”. On aivan varmasti yhtä mielenkiintoisia ja opettavia tapauksia kuin edeltäjilläkin. Vaikeus on vain siinä, etteivät kaikki osaa muistelmiaan yhtä herkästi ja hauskasti panna paperille.

„Kotimatkalla”-lukijat eivät kuitenkaan pahastune, jos me, jotka jäykemmin kirjoitamme, jatkamme siitä, mihin setä Helkiö on jättänyt. Eihän raivattua peltoa ja tasoitettua polkua ole sopivaa jättää metsistymään. Vaikka pojan tarttuessa auran kurkeen isänsä kuoltua vako ei tulekaan yhtä suora ja viillos käänny yhtä kauniisti, niin onhan pelto ja kyntövälineet sama. Tämä lohdutus on meilläkin.

Meillä on kynnettävänä ja kylvettävänä sama pelto, Jumalan armoon juurtunut ja yhä juurtuva evankelinen kansa. Mutta meillä on myöskin sama siemen, elävä ja itämiskykyinen evankeliu-

min sana, Jumalan pelastava sana. Sen arvo ja voima on muuttumaton. Se on vieläkin itse kullekin uskovalle autuudeksi. Niin kuin Paavalin, Lutherin ja Hedbergin päivinä se kirvoitti lain raskaat taakat, virvoitti kuivat, tuskaa tunteneet sielut, nosti alaspainetut päät, saman se tekee vieläkin. Kylväjät muuttuvat ja kylvötavatkin, mutta armon evankeliumi on aina yhtä uusi, yhtä tuore ja voimallinen kuin ennenkin. Se on sama halki aikojen ja vuosituhansien. Voimme sanoa aina, kuten piispa Sormunen astuessaan Kuopion hiippakunnan piispan virkaan:

„Risti seisoo, armo riittää, usko kestää."

Kiitos Jumalalle, että näin on ollut ja edelleen on. Kiitos siitä, että tämän armon varassa ja voimassa ovat tässä maassa ennen meitä toiset taivalta tehneet ja perille päässeet. Kiitos siitä, että me saamme kulkea heidän perässään tuttua tietä, koeteltua tietä, muistella heidän lausumiaan ja elämänsä opettavia vaiheita Jumalan lähettämänä viestin viejänä.

Jumalan lähettämänä viestinviejänä.

Vuonna 1936 ilmoitti Evankeliumiyhdistyksen johtaja minulle, että yhd. johtokunnan toivomus on suhteeni, että nuorena ja karjalaisena miehenä ottaisin työmaakseni Pohjois-Karjalan ja Kainuun laajat seurakunnat. Siellä minun tulisi sa-

mota kylästä kylään, pitää hartaushetkiä ja myydä hengellistä kirjallisuutta.

Yhdistyksen toivomus oli minulle jonkinverran, ehkä paljonkin, yllättävä. Etelä-Karjalassa syntyneenä ja kasvaneena tunsin olevani paremmin kotonani Etelä-Karjalassa, siellä olisin mieluummin toiminut. Katsoin kuitenkin yhdistyksemme johtokunnan ehdotusta Jumalalta tulleena ja alistuin siihen. — Ehkä siellä tarvitaan minua ja minä sitä työtä — niin ajattelin.

Työn alkamisessa oli monia vaikeuksia. Ensimmäinen oli varojen puute, joka ei ollut kovin vähäinen. Kun palkkani oli 30 mk. päivältä, niin helposti ymmärtää, ettei siinä perheelliselle miehelle, jolla on vaimo ja kaksi lasta, ole liiaksi tuloja.

Vaimoni tyytyi kaikessa hurskaudessaan elämään niin taitavasti, tarkasti ja vaatimattomasti, ettei leipä koskaan loppunut, jos ei se leveäkään ollut. Taloudellisesti katsoen olisimme palkan suhteen tehneet viisaimmin, jos olisimme ryhtyneet johonkin muuhun ammattiin. Kadunlakaisijanakin olisi varmasti saman hankkinut.

Sisäinen elämäni veti kuitenkin niin voimakkaasti toisaalle, että luotin yksinkertaisesti siihen, että jos Jumala on minut työhönsä kutsunut, hän on myöskin antava itselleni ja perheelleni vaatteet ja ruoan.

Toisin ajoin olin aivan varma, ettei kukaan muu ole minua epäuskoisesta elämästäni uskoon saattanut, saarnaajan tehtävään kutsunut ja johtanut

kuin itse Herra. Mutta tuli aikoja, tuli hyvin usein, silloin kun vaikeudet näyttivät nousevan vuoren korkuisina eteeni, jolloin ajattelin:

— Liekö Jumalan tahto että saarnaan? Lieneekö saarnani Jumalan sanaa, ihmisiä uskoon ja Kristuksen tuntemiseen johtavaa? Ja niin vaikeita olivat nuo epäilyksen hetket sielulleni, ettei niitä tarvitse yrittääkään kuvata. Mutta Jumala, joka panee kuorman päällemme, hän myöskin auttaa meitä. Hän, joka antaa ahdistuksen ja pimeyden, johtaa siitä ulos valkeuteen.

Niin kävi minullekin evankeliumin työssä Pohjois-Karjalassa. Sain rohkaisua ja vahvistusta, sain monasti ja moniltakin, mutta tässä kerron vain merkittävimmän, joka on hyvin jäänyt mieleeni.

Oli hyvin kaunis ja kirkas kesäinen päivä, kun matkustin laajan Pielisjärven metsäisiä ja vaaraisia korpimaita, matkustin Kuorajärven kylään, jossa piti olla ev.nuorisoliitto ja uskon ystäviä. Tuo matka oli hyvin mieltäni virkistävä ja ilostava. Jo ne maisemat, jotka sinne mennessäni avautuivat eteeni, olivat lumoavat.

En ollut eläessäni nähnyt niin korkealle kohoutuvia vaaroja, jotka kesän vehreydessä olivat kauniita kuin hunnutettu morsian. Ja kun kiipesi kapeaa salotietä korkeimpien vaarojen laelle, niin sieltäpä vasta ihanuudet aukenivat. Näkyi tyynenä lepäävää, loputtomalta näyttävää vihreää metsää, näkyi hiljaisia, päilyviä lampia, näkyi

iloisesti virtailevia puroja vihreän sammalen ja niittyjen keskitse.

Olipa joitakin niin korkeita vaaroja lähellä pitkää Pielistä, että yli maisten maisemien ja virtaavien vesien näkyivät itse Ukko-Kolin jylhät, ylevät hartiat.

Ei siis ihme, että ihastuin näkemästäni, katsoin kauan silmieni eteen auenneita maisemia — Karjalan kesäistä, herkkää heleyttä. Tulin tuosta näkemästäni niin lumoihin, niin täyteen luonnon lämpöä ja hehkuvaa henkeä, että otin kynäni ja paperia, kirjoitin pienen runon pätkän, runon Karjalan kauneudesta. Olisi mielenkiintoista pistää siitä joku säe tähän, mutta monien muuttojen ja evakkomatkojen johdosta se on jonnekin kadonnut. Olen lisäksi niin hataramuistinen, etten ulkoa siitä muista kuin runokuvan, jossa vertasin Karjalan kauneutta puhtaaseen neitoon, sen lampia hänen sinisiin, syviin silmiinsä, vaaroja morsiushuntuun, virtaavia vesiä käsiin, hentoihin, siroihin, norjiin. Olipa siinä vielä säe lintujen liverrystä lehtivaarojen rinteiltä, jotka huolettonna Luojansa kiitosta laulavat.

Jo tämän näkeminen virkisti mieltäni. Olin päässyt kalevalaiseen maailmaan, jossa vielä kodan savu nousi viirenä kohti kesäistä taivasta, luonto nukkui, ja Tapio kulki ylevänä luonnonlinnassaan. Tunsin olevani herkkä, ehkä liiankin herkkä Karjalan lapsi, karjalainen Karjalassa, jolla ei ole rikkautta, vaan laulun runsautta ja

luonnon lämmintä. Tunsin tuosta näkemästäni kiitollista mieltä Jumalaani kohtaan.

Mutta Pielisjärvellä ei yksin luonto mieltäni virkistänyt ja köyhää, kuivaksi käpertynyttä ja nälkään ja ikävään nääntynyttä sieluani ravinnut, se tapahtui pääasiallisesti toista tietä.

Saavuin Kelvän pysäkin kautta Uuronvaaran Salliselle, tuohon taloon, jossa nuori, melkein ikäiseni isäntä otti minut ystävällisesti vastaan, jossa talon vanha, hiljainen emäntä tervehti sydämellisellä nöyryydellä ja jonka nuoremmat, nuorisoliittoon kuuluvat neitoset palvelivat sopivalla kainoudella tullutta vierasta. Muistan tuon kodin kiitollisuudella, jonka ainoa mies sai antaa henkensä kodin, uskonnon ja isänmaan vapauden puolesta, ja jonka vanha emäntä nukkui hurskasten lepoon evakkomatkan rasitusten johdosta.

Uuronvaarasta on vain muutama kilometri Kuorajärven Heiskaselle, taloon, joka on kulmakunnan isoimpia, jonka ovet olivat minulle aina auki, asukkaat vieraanvaraisia ja ystävällisiä, tupa kirkkona.

Muistan hyvin kun ensikerran Heiskasella puhuin. Avara tupa oli täynnä kuulijoita, runsaasti nuoria miehiä ja neitosiakin. Virsi virisi karjalaisella heleydellä, Siionin kanteleen laulu lainehti leveänä ja lämpimänä. Sanan kuulijoitten joukossa, kasvoista päättäen, oli useita, jotka kuuntelivat puhettani tarkaten, sanasta kuin itselleen jotain saaden.

Kuulijoistani herätti eniten huomiota talon vanha emäntä, joka istui uunin vierellä olevassa sängyssään, istui ja katsoi vanhan ihmisen kurttuisin kasvoin, mutta kirkkain, sielukkain silmin minuun, katsoi, kuin yksin olisin hänelle puhunut.

Minun oli helppo puhua, helppo puhua ihmisille, jotka kuuntelivat myötätunnon herkkä ilme kasvoillaan. Puhuin tietysti niin hyvin kuin taisin, niin palavasti kuin voin. Kirkastin Kristuksen meille tuomaa armoa, hänen voittavaa rakkauttaan, hänen verensä voimaa ja sovituksen ihanuutta. Puhuin tyhmistä ja viisaista neitsyistä, Pyhän Hengen sytyttävästä öljystä, jota vielä on saatavana pahojen päivien varalle.

Kun hartaushetki oli loppunut, kanteleen laulut karjalaisittain kajahtaneet, heleinä helkkyneet herkistä mielistä, kun osa kuulijakuntaa oli lähtenyt kesäillan kirkasta tietä kotiansa, alkoi talon vanha mummo minulle ja toisillekin puhua.

— Minä jo täällä itsekseni, raskaassa murheessa huokailin: Joko Jumala meidät on tyystin unohtanut, joko meihin niin vihastunut, että on hyljännyt kokonaan? Ei enää pitkiin aikoihin käynyt sanan saarnaajia — niin olimme ja elimme luonnon huostassa. Ja niin minunkin heikosti tuikkiva uskon lamppuni alkoi sammua. Mutta Jumalan kiitos, hän ei hylkää . . . ei hylkää meitä kurjiansa. Jopas lähetti teidät, nuoren miehen,

meille tuota Pyhän Hengen sytyttävää öljyä tuomaan.

Mummon sanat herättivät varmasti eniten minun huomiotani. Sillä kukapa niille paikkakuntalaisista olisi sellaista arvoa antanut. Ehkä he ovat jo unohtaneet, mutta minä en. En siksi, että tuo mummo vahvisti minua, vahvisti siinä uskossa, että olen Pohjois-Karjalassa Jumalan lähettinä, hänen armosanansa viejänä.

Käännyin enemmän uuninvierellä istuvaa mummoa päin ja kysyin:

— Kun te olette vanha, elämää kokenut, paljon sanaa käyttänyt ja kuullut, niin mitä sanotte meidän nykyajan evankelistojen saarnoista, minunkin puheestani? Onko tämä sitä vanhaa evankeliumia, joka sielun virvoittaa ja tekee eläväksi, vai onko tämä jotakin muuta?

Mummon sielukkaat kasvot yhä vain kirkastuivat. Herttaisen vanhuksen nöyryydellä ja varmuudella hän vastasi:

— Kyllä se oli sitä samaa evankeliumia kuin ennenkin. Mihinkäs se evankeliumi muuttuu . . . ? Kuka vain sitä saarnaa, niin aina se virvoittaa ja sielun haavat parantaa.

Sanotaan kyllä, ettei puhuja tarvitse ihmiskiitosta, ja tottahan se on. Mutta minä tarvitsin ainakin tuon vanhuksen rohkaisua ja tunnustusta, että hän rukoillen odotti kyläänsä puhujaa, ja kun se tuli, sai hänen saarnastaan öljyä lamppuunsa.

Samoin Kuorankylässä asuva setä Penttinen, pitkä, vakaa uskova vanhus, hänkin rohkaisi minua työssäni ja toivotti ilomielin tervetulleeksi, samoin kuin monet muutkin kylän uskovat nuoret ja vanhemmat.

Monasti sainkin käydä tuossa kylässä, saarnata sanaa, laulaa ja soitella Jumalan kiitosta. Nykyisin sieltä ovat vanhemmat uskovat muuttaneet kotiin, monet nuoret hajaantuneet sinne tänne. Mutta uskon, että siinä kylässä muistetaan kauan Heiskasen sielukasta je elävähenkistä mummoa, joka eli Jumalassa kuin kala vedessä. Muistetaan setä Penttisen jäyhät, koruttomat, mutta syvästi luterilaiset saarnat, joissa synnin ja lain, armon ja evankeliumin erotusta ja vaikutusta syvällisesti tulkittiin.

Kun rov. Korpitien pappilassa kerroin Kuoran matkastani, niin ruustinna sanoi:

— Se Heiskasen vanha emäntä, hän on niin sielukas ja herttainen vanhus, että aivan tulee ikävä . . .

Ikävä täyttää varmasti monien muittenkin mielet ajatellessaan niitä hurskaita vanhuksia, jotka kautta Suomen niemen ovat täällä uskossa eläneet, taivaan tietä taivaltaneet, toisille tietä neuvoneet. He ovat olleet eläviä ihmisiä, joitten sisimmästä on kummunnut elävän veden virrat. Ja siksi me heitä kiittäen kaipauksella muistamme.

„Jumala ämmässä".

Kun kirjoitukseni on kääntynyt mummoihin, niin kannattaa kertoa toisesta Pielisjärven mummosta. — Oli kolea syksy, tuuli puhalteli vinhasti pitkin Pielisen rantoja, kohisutteli sen lähellä olevia metsiä vaarojen huipuilta. Menin pitämään hartaushetkeä Pielisjärven Varpasen kylään.

Pieni, vaatimaton harmaa mökki tuli jokseenkin täyteen naiskuulijoita, niitten joukossa eräs, ehkä jo yli kuusikymmentä viisi vanha, tomeratekoinen, pyöreäkasvoinen mummo.

Tällä kertaa puhuin Joh. evankeliumin 14. luvusta, jossa Jeesus lupaa opetuslapsilleen Pyhän Hengen, joka tulee heidän opettajakseen, lohduttajakseen ja puolustajakseen, eikä vain heille, vaan tulee itse jokaisen uskovan sydämeen asumaan. Tämän puheeni aikana näytti mainitsemani mummon silmät erikoisesti kirkastuvan ja välkehtivän. Hän nyökkäili päätään aameneksi ja äännähteli hiljakseen:

— Niin — ihan totta — Jumalan kiitos jne.

Mutta kun hartaushetki oli loppunut, tuli mummo ja puristi kättäni sanoen:

— Niin se on, juuri niin kuin saarnasitte. Mutta ei täällä uskota, ei uskota. Minuakin höpsänä pitävät. Mutta eivät mitään mahda, kun lepsautan heidän eteensä levälleen Lutherin kirkkopostillan ja sanon: katsokaa itse, eikö se ole niin! Eivät viitsi itse lukea, sanovat vain minua höpsäksi.

Kysyin, minkä vuoksi ne sanovat höpsäksi ja mikä se on . . . ?

— Ka mikä? sanoi mummo. Se juuri, että Jumala on tällaisessa ämmässä . . . sitä ne eivät jaksa uskoa, vaikka se on ihan totta.

— Kyllä se suuri ihme on, vastasin, mutta totta se on. Uskoessamme Kristuksen omaksi vapahtajaksemme, tulee hän Pyhässä Hengessä meidän luoksemme ja meihin.

— Niin tulee, niin tulee ja meissä elää ja meitä johtaa ja meissä ja meidän puolestamme rukoilee, sanoi mummo ilman haparoimisia.

Kerroin tästäkin mummosta rovasti Korpitielle. Hän sanoi Pielisjärvellä siellä täällä vielä elävän uskovia, joilla on vanhoilta herännäisyyden ajoilta ihmeen syvä ja kirkas Jumalan ja Kristuksen tuntemus. — Ei tämä mummo tietänyt evankelisuudesta eikä Evankeliumiyhdistyksestä mitään, mutta kun Lutherin postillaa luki, niin aamenen saarnaani sanoi ja siitä elämää sai. Tämäkin vahvisti minua, että levitän Karjalan kansalle iankaikkista evankeliumia.

Jeesuksen kanssa karpalossa.

Kerrottakoon vielä kolmannesta, Kaukaisen Kainuun mummosta, joka Sotkamon syvillä saloilla on omaa hiljaista, mutta rikasta elämää Herrassaan Jeesuksessa elänyt.

On muuten mielenkiintoista todeta, että mitä kauemmaksi pohjoiseen menee, sitä mystillisemmäksi ihmisten elämä käy. Sortavalan seuduilla jo tapaa mystillisyyttä, sitten Ilomantsissa ja Pielisjärvellä, mutta kun menee Nurmekseen, Kuhmoon ja Sotkamoon, siellä mystillisyys on niin herkkää, että näyt ja ilmestykset ovat hyvin tavallisia.

Niinpä Sotkamon mummo kuunnellessaan saarnaani Jeesuksesta, joka on aina meidän kanssamme, niin hyvinä kuin pahoina päivinämme, niin lankeemuksen katkerassa katumuksessa kuin armon tunnon suloisessa ihanuudessa, niin nuoruuden reippaudessa kuin vanhuuden heikkoudessa — puhkesi puhumaan saarnani loputtua, miten hyvä turva hänellekin Jeesus on ollut.

Hän kertoi eräästä hämärästä syksypäivästä, jolloin hänen mielensä teki suolle karpaloita poimimaan, mutta vanhuus js synkkä metsä ja suuret suot peloittivat. Jospa sinne eksyy ja nääntyy . . . ? Mutta sitten hän rohkaistui ja pyysi Jeesusta mukaansa. Hän otti marjakorinsa käsivarrelleen ja lähti matkaan. Mutta mitä hän näkikään? Kun hän asteli suota kohden, niin aivan siinä hänen edessään menee Jeesus, astuu mättäältä mättäälle. Ja silloinkos huoleni haihtuivat, sanoi mummo.

— Mikäs minun on marjaan mennessä, kun Jeesus hyngertää edessä!

Jeesuksen kanssa oli mummo kulkenut marja-

matkatkin, hänen kanssaan lähti edelleen kulkemaan. Nähtävästi hän nyt jo on perillä — taivaassa.

Nämä muutamat tapaukset lohduttakoot niitä maallikko-veljiä, jotka kultaa tai kunniaa saamatta levittävät lunastetuille sieluille Jumalan iankaikkista evankeliumia.

Ne virkistäkööt myöskin uskovan armolapsen sydäntä hänen erämaamatkallaan. Kaanaaniin käydään ja iäisestä evankeliumista eletään, sen suomaa riemumieltä jo täällä parempina päivinä nautitaan.

Olkoot nämä rivit myöskin rohkaisuna nousevalle nuorisolle, että hekin uskaltautuisivat sanoutua irti maailmasta ja liittyä Jeesukseen uskovien pieneen laumaan, joka kerran kokoontuu suurena, lukemattomana joukkona Karitsan istuimen edessä, iäistä autuutta nauttien taivaan sulotarhassa. Sinne pääsemme iankaikkista evankeliumia Heiskasen mummon hartaudella kuunnellessamme, Varpasen mummon tavalla Jumalassa eläessämme ja Sotkamon mummon kanssa Jeesuksen askeleissa kulkiessamme.

Häneen, suureen Lunastajaamme kohottakaamme alaspainetut päämme. Hän on meidän oma Vapahtajamme.

Yhteytemme Unkariin.

Kirj. rov. K. V. Tamminen.

Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen ja sen edustaman evankelisen liikkeen yhteys Unkarin luterilaiseen kirkkoon on näihin aikoihin asti ollut miltei olematon. Heränneitten taholta on tämä yhteys ollut vilkas, samoin osaksi laestadiolaisten. Nyt on kuitenkin saatu kosketus sinnepäin. Se ei ole tullut alkuun meidän taholtamme. Se on alkanut aivan tahtomattamme. Näyttää siltä, että Jumala itse on muistuttanut meitä laiminlyömisestämme.

Huhtikuun viimeisen päivän iltana v. 1940 Evankelisten Ylioppilaitten Liiton viettäessä Nuorisoliiton huoneistossa Malminkatu 12 Vapun vastaanottojuhlaa ilmestyi keskuuteemme professori A. Voipio ja hänen mukanaan nuori, lyhyenläntä, hyvin suomalaistyyppinen, vaaleaverinen, hymyilevä unkarilainen. Hänet esiteltiin. Saimme tietää, että hän oli pappi ja että Rudolf

Molnár oli hänen nimensä. Hän osasi jonkun verran saksaa, suomenkieltä ei ollenkaan. Mielistyimme häneen, ja kun professori Voipio pyysi, että ottaisimme hänet ylioppilaskotiimme asumaan, emme osanneet vastustaa hänen pyyntöään. Näin hän putosi kuin pilvistä laskuvarjojääkäri suoraan keskellemme. Ja kuten oikea desantti alkoi tämä nuori unkarilainen heti valloittaa maata ympäriltään. Hän onnistuikin siinä. Hän, Unkarin lämpöisen auringon alla kasvaneena, oli varmaan imenyt olentoonsa jotain samasta auringosta. Se lämmitti ja sai meidät, jöröt, kylmät ja hidasveriset suomalaiset sydämemme sykkimään lämpimästi Unkarille ja varsinkin sen luterilaiselle kirkolle.

Mutta mekin teimme valloituksen tai emme me, mutta meidän julistamamme evankeliumi. Täällä unkarilaiselle veljellemme hänen oman tunnustuksensa mukaan kirkastui Jumalan armo, se Jeesuksen veressä kaikille tullut armo. Uskossa syntien anteeksiantamukseen hän sai omalletunnolleen levon. Veljenä Herrassa hän tuli meille kahdenkertaisesti rakkaaksi. Vielä lujemmaksi tuli tämä side hänen avioliittonsa ansiosta. Meille niin rakkaaksi tulleen saarnaajan J. E. Helkiön tyttären Elmin, E.Y.L:n naissihteerin, hän valloitti itselleen.

Oleskeluaikanaan täällä postori Molnár ehti tehdä suuria palveluksia sekä isänmaallemme että kirkollemme ja erityisesti Evankeliumiyhdistyk-

selle. Kun kesällä v. 1941 alkoivat armeijamme ansiosta Moskovan rauhan rajat siirtyä ohi Viipurin, ohi entisten rajojemmekin kauas Itä-

Elmi ja Rudolf Molnár.

Karjalaan saivat myös unkarilaiset veljemme siitä päivittäin tiedon. Yleisradiosta Helsingistä kaikui Molnárin ääni Unkariin selostaen tätä voittokulkua. Hän myös käänsi Unkariksi tohtori P.

Virkkusen ansiokkaan kirjan: Suomen taistelevan armeijan henki. Unkarin luterilaisen kirkon ja yleensä Unkarin uskonnollisiin oloihin hän on tutustuttanut meitä toimittamalla säännöllisesti ilmestynyttä koneellakirjoitettua tiedonantolehteä ja julkaisemalla kirjan: Unkarin luterilainen kirkko. Erityisesti pastori Molnár on tehnyt Unkarissa tunnetuksi yhdistystämme ja sen toimintaa. Sieltä on saapunut meille Unkarin luterilaisen kirkon julkaisemia lehtiä, joissa on kuvia yhdistyksemme rukoushuoneista, vuosijuhlista, papeista ja saarnaajista. Hän on myös kääntänyt unkarin kielelle allekirjoittaneen aamuhartauspuhekokoelman: Uusi aamu, uusi armo, joka on ensimmäinen suomenkielestä unkarin kielelle käännetty hartauskirja.

Opittuaan auttavasti puhumaan suomen kieltä hän, kuten ystävät tietävät, kulki ahkerasti julistamassa hyvää sanomaa täällä. Säteilevän iloisena, ystävällisenä ja vaatimattomana hän oli tervetullut ystävien koteihin.

Nyt hän ja hänen puolisonsa ja heidän yhteinen aarteensa Gabor Kalevi ovat Unkarissa. Elokuussa sen 24 p:nä he jättivät Suomen lentäen Tukholmasta pommitusten alaiseen Berliiniin ja sieltä junalla Unkariin, joka juuri sinä hetkenä joutui sodan ehkä uhkaavimpaan vaiheeseen. Siinä vaatimattomassa, kodikkaassa jäähyväisjuhlassa, joka poislähteville pidettiin Nuo-

risoliiton huoneistossa Helsingissä elokuun 21 p:nä tulkittiin monin tavoin ne kiitollisuuden ja haikean kaipauksen tunteet, jotka heidän lähtiessä täyttivät mielemme.

Älkäämme unohtako heitä, älkäämme unohtako myös suurta sukulaiskansaamme ja sen rakasta, pientä luterilaista kirkkoa.

Jumalan sana elämän ohje.

Kirj. kirkkoherra Eeli J. Hakala.

(1 Moos. 12: 1—4.)

„Aabraham lähti niin kuin Herra oli hänelle puhunut.” Onnellinen on se ihminen, jonka elämän otsikoksi voidaan asettaa nämä sanat. Jumala tahtoo, että me kaikki vaellamme hänen sanansa mukaan.

Aabrahamin matka oli ehkä merkityksellisin matka, minkä ihminen on tehnyt. Sillä oli suuri merkitys hänelle itselleen ja myös koko ihmiskunnalle.

Aabraham lähti liikkeelle Jumalan kutsusta. Jumala kutsuu meitä seuraamaan häntä. Joka seuraa Jumalaa, sen täytyy luopua jostakin. Aabrahamille sanottiin: „Lähde maastasi, suvustasi ja isäsi kodista.” Uhri, minkä Aabrahamin tuli antaa, ei ollut pieni. Sanat ”maastasi”, „su-

vustasi", "isäsi kodista" sisältävät enemmän kuin joukon kirjaimia. Jumala ei ole välinpitämätön näihin ajallisiinkaan lahjoihin, ihmisten keskenäisiin suhteisiin ja tunteisiin nähden. Samalla kun me kuulumme Jumalalle, me kuulumme myös toisillemme. Isänmaa, suku ja isän koti ovat Jumalan lahjoja meille. Meillä ei ole mitään, jota emme ole saaneet. Näinä vuosina, kun olemme joutuneet puolustamaan isänmaatamme je kotejamme vereen ja henkeen asti, olemme huomanneet niiden arvon entistä selvemmin.

Mutta on jotakin, mikä on vielä kallisarvoisempaa kuin nämä mainitut lahjat. Jeesus sanoo: „Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä enemmän kuin minua, se ei ole minulle sovelias." Matt. 10: 37. Kristus ja Jumalan valtakunnan asia voivat vaatia meitä luopumaan sellaisestakin, minkä olemme saaneet Jumalalta ja mikä on meille täällä arvokkainta. Aabraham ei olisi voinut täyttää Jumalan antamaa tehtävää lapsuutensa pakanallisessa kodissa. Hänen isänsä Terah palveli epäjumalia. Onnellisia ovat ne, jotka ovat saaneet kasvaa hurskaassa kodissa. Jumalan suunnitelmien toteuttaminen ja hänen tahtonsa täyttäminen vaatii meitä väliin lähtemään, väliin jäämään paikallemme. Tärkeintä on, että olemme Jumalan johdatuksen alaisina ja hänen määräämällään paikalla. Uhri koettelee meidän kuuliaisuuttamme. Se on huonoa kuuliaisuutta, joka sallii meidän pitää kaikki tarvitsematta menettää mitään Herran

tähden. Ei mikään ole liian arvokasta annettavaksi Jumalan tahdosta ja hänen asiansa hyväksi.

Jumalan kutsuun sisältyy lupaus, niin kuin kieli kelloon. Aabrahamille annettiin suuri lupaus. „Minä teen sinusta suuren kansan, siunaan sinut ja teen sinun nimesi suureksi ja sinä olet oleva siunaukseksi.” Ihmisen oikea suuruus on siinä, mitä Jumala tekee ja antaa hänelle, ei siinä, mitä ihminen itse tekee ja hankkii. Jos me menestymme tässä elämässä, niin se on Jumalan siunausta, joka voi olla vastaus poisnukkuneitten hurskaitten vanhempiemme esirukouksiin. On huomattava, että kaikki tässä mainitut lupaukset ja toimenpiteet on sidottu Jumalaan. Herra sanoo: „Minä osoitan sinulle”, „minä siunaan”, „minä teen nimesi suureksi.” Tästä havaitsemme, että uskova on se, mikä hän on, Jumalan armosta. Sen Paavalikin tunnusti kirjoittaen: „Jumalan armosta minä olen se, mikä olen.” 1 Kor. 15: 10.

Aabrahamille annetussa lupauksessa on jotakin ainoastaan häntä koskevaa — sen täyttymisen hän sai kokea omassa elämässään — mutta siinä on myös jotakin, mikä koskee koko ihmiskuntaa. Herra sanoo: „Sinussa tulevat siunatuiksi kaikki sukukunnat maan päällä.” Tässä ilmenee ihmiskunnan yhteys. Kaikki ihmiset on suljettu tähän lupaukseen. Aabraham ei vain itse saanut paljon, hänestä tuli Jumalan kädessä myös välikappale, joka välitti Jumalan siunauksen toisillekin.

Lupaus viittaa Aabrahamin jälkeläisistä syntyvään maailman Vapahtajaan, Jeesukseen Kristukseen. Koko ihmiskunnan osaksi tulleen siunauksen lähde on Jumalassa. Jeesus Kristus on siunauksen virta, joka on tulvehtinut koko ihmiskunnan ylitse. Kaikki ovat joutuneet tähän tulvavirtaan. Paavali kirjoittaa: „Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa.” Ef. 1: 3. Sitten hän luettelee rikkauksia, jotka sisältyvät tähän siunaukseen. „Jumala on meidät valinnut olemaan pyhät ja nuhteettomat määräten meidät lapseuteen hänen yhteyteensä Jeesuksen Kristuksen kautta, jossa meillä on lunastus hänen verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan.” Tämä koskee kaikkia ihmisiä. On lukuisia Raamatun kohtia, jotka todistavat sen. Mainittakoon niistä joitakin. „Yksi on Jumala, yksi myös välimies Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus, joka antoi itsensä lunnaiksi kaikkien edestä.” 1 Tim. 2: 5, 6. „Niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet tulevat vanhurskaiksi.” Room. 5: 19. „Hän on meidän syntiemme sovitus, ei ainoastaan meidän, vaan myös koko maailman syntien.” 1 Joh. 2: 2. Kristus on Jumalan Karitsa, joka poisotti koko maan synnin yhtenä päivänä. Hänen ve-

rensä on vuodatettu syntien anteeksisaamiseksi ja se on vuodatettu kaikkien edestä. Sen tähden Johannes voi kirjoittaa: „Hänen täyteydestään me kaikki olemme saaneet ja armon armon päälle." Joh. 1: 16. Ja Paavali todistaa: „Meille kaikille on armo annettu." Kuolema ja evankeliumi eivät tee erotusta ihmisen ja ihmisen välillä, ne ovat yhteisiä kaikille.

Tästä koko ihmiskunnan osaksi tulleesta siunauksesta me olemme tulleet osallisiksi kasteessa. Siitä on kirjoitettu: „Kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet." Gal. 3: 27. Mitä tarkoitetaan Kristuksen päälleen pukemisella? Luther selittää sen seuraavasti: „Kristukseen pukeutuminen evankeliumin kannalta katsoen on pukeutumista, ei lakiin eikä tekoihin, vaan senomattomaan lahjaan, nimittäin syntien anteeksiantamukseen, vanhurskauteen, rauhaan, lohdutukseen, iloon Pyhässä Hengessä, autuuteen, elämään, niin itse Kristukseen." (Gal. kirj. sel.). Me olemme lunastuksen perusteella ja kasteessa lahjoitetun armon tähden Kristuksen omia ja Jumalan lapsia. „Jos te olette Kristuksen omat, niin te siis olette Aabrahamin siementä, perillisiä lupauksen mukaan." Gal. 3: 29. Näin kaste siirtää Aabrahamin siemenen, Kristuksen, hankkiman siunauksen meille uskolla omistettavaksi. Kaikki ovat Kristuksessa siunatut, mutta ainoastaan uskova elää siitä. „Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu."

Usko on enemmän kuin mielipiteitä tai tunteita. Se on sydämen tila ja suhde johonkin meitä ulkopuolella olevaan. Usko on sydämen oikea suhde Jumalaan. Sen kohde on näkymätön. Näkymättömistä tiedämme vain sen, mitä Jumala on sanassaan ilmoittanut. Sen tähden usko tuleekin kuulemisesta ja kuuleminen Kristuksen sanan kautta. Usko on sielun silmä, joka katsoo näkymättömiä sanan valossa. Se on sielun korva, joka kuulee, mitä Jumala puhuu.

Uskon ensimmäinen teko on kuuliaisuus Jumalan sanalle. Aabrahamista on kirjoitettu: „Uskon kautta oli Aabraham kuuliainen, kun hänet kutsuttiin lähtemään siihen maahan, jonka hän oli saava perinnöksi, ja hän lähti tietämättä, minne oli saapuva." Hebr. 11:8. Meidän velvollisuutemme ei ole arvostella Jumalan sanaa ja hänen käskyjänsä, vaan totella. Usko tekee juuri niin kuin Jumala käskee. Ei se tingi totuudesta eikä väitä, että Jumalan lahja on liian suuri näin huonojen omistettavaksi. Se ei katso ihmisen sydämeen, vaan Jumalaan.

Kuuliaisuus vie tekoihin. Aabraham lähti liikkeelle uskon voimassa tietämättä, minne hän oli saapuva. Hän oli saanut suuret ja ihanat lupaukset matkaevääksensä. Niiden turvissa ja valossa oli hyvä vaeltaa tuntematonta päämäärää kohden. Jumala odottaa, että mekin vaellamme hänen sanansa mukaan. Usko ei jätä ketään entiseen

Lopun merkkejä.

Tulleet ovat kovat ajat,
vihan tuulet puhaltavat.
Sodan julmat torvet soittaa.
Anna, Jeesus, rauhan koittaa.

Järkkyy voimat maan ja taivaan,
kansat vaipuu pelkoon, vaivaan.
Mitä aika uusi antaa,
mitä helmassaan se kantaa?

Vaikka mailman yö on musta,
uuden aamun sarastusta
uskon silmillä jo näämme.
Ylös nostakaamme päämme.

Viittaa merkit kaikki aivan,
kohta saapuu Herra taivaan.
Monet häntä odottavat,
tulevaksi toivottavat.

Silloin taivaan torvet soittaa:
Nyt sun pääsinpäiväs koittaa.
Pääset täältä tuskain maasta
sinne, miss' ei pommit raasta.

Elon retken päättyessä,
pyhäin kaikkein yhtyessä,
ompi poissa sotain pauhu,
soi vain lunastettuin laulu.

K. W. *Hietala.*

SISÄLTÖ: